

קובץ

אור וחום ההתקשרות

- ד -

והוא ליקוט משיחות ומכתבי
כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

בענינים שהזמן גרמא - עניני יום ההילולא

יוצא לאור על ידי

"ועד תלמידי התמימים העולמי"

תחת הנהלת ישיבת תומכי תמימים המרכזית - 770

ברוקלין נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושבע לבריאה

©

Published and Copyrighted by

“Vaad Talmidei Hatmimim Haolami”

770 Eastern Parkway, Brooklyn N.Y. 11213

Tel: 718.771.9674 · Fax: 718.363.1774

vaadhatmimim@gmail.com

5767 • 2007

Printed in the USA

by

The Print House

538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237

718.628.6700

אברך אחד שהוכרח לברוח ממקומו, אינו שייך לעבודת התפלה, אינו לא משכיל ולא עובד, בלא חתימת זקן וכו' וכו', ומעולם לא למד לא בתו"ת ולא בישיבה בכלל - נדד למדינה רחוקה ביותר הן במקום הן בענייני יהדות, וכעבור איזה זמן התחילו להגיע מאנשים ונשים משם מכ' לכ"ק מו"ח אד"ש. ולדוגמא - מאשה בעלת עסק שמציעים לה לשכור חנות ודירה בחלק א' של העיר או בחלק אחר. ושואלת החלט כ"ק אד"ש מה תעשה. - מעולם לא ראתה אותו, ויודעת שמעולם לא הי' כ"ק מו"ח אד"ש לא רק בעירה אלא גם בכל מדינתה, אינה מאנ"ש וכנראה גם לא מגזע אנ"ש. אבל כששמעה מהאברך דברים היוצאים מן הלב: יש רבי בישראל, ואין הוא נכנס בהגבלות הטבע, והרוצה ללכת לבטח דרכו: במסחר, בהנהגת הבית, וכו' - לא ירים את ידו מבלי לשאול את פי הרבי, והכירה בהאברך שפיו ולבו שווין, כי ניכרין דברי אמת, ציוטה לכתוב השאלה הנ"ל, שייכת ממילא לנפנה, ומתקרבת ליהדות, ובטח בקרב הימים יהיו הליכות ביתה בכשרות וטהרת המשפחה וכו'. - אלה מתולדות פעולות אברך פשוט ושעושה כ"ז לא מצד מסנ"פ וקב"ע, כי אין זה אצלו היפך השכל, גם לא היפך שכלו האנושי.

והגע בעצמך: פשוט אצלו על יסוד מה שראה במוחש, שהרבי אמירתו אמירה וברכתו ברכה, וגם נה"ב מסכמת ע"ז. כי אין זה אצלו מצד השכלה שקו"ט ועיון בספרים, אלא שהנסיון, שלו ושל כמה ממכיריו, הראה לו אז מ'האט געפאלגט איז געווען גוט, און אז מ'האט ניט געפאלגט האט מען געהאט א פסק. ובמילא כמו שאינו בוש לומר לכל מיודעיו הזקוקים לזה, האדרעס של רופא מומחה, כך כשוראה איש נמצא במבוכה או עומד לפני פתרון שאלת חיים עיקרית, אומר לו: לא אלמן ח"ו ישראל. יש לך את מי לשאול. - ולא עוד אלא שאינו מחכה עד שמיודעו יבוא אליו לחקור ולדרוש אם יש רבי, כיון שע"פ רוב אינו יודע גם מה זה רבי, אלא שהוא הולך אליו מסביר לו שאין לו להשען כלל לא על בינת עצמו ולא על השדכן ולא על הרופא ולא על הסרסור, שאין כל אלו אלא עניינים מסופקים, ויש לו דרך ודאית לפתור את ספקותיו. ואמרז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

(ממכתב ט"ו בשבט ה'תש"ט - אג"ק ח"ג עמ' נג ואילך)

בהמשך להקובצים שיצאו לאור בשנים האחרונות, ולראב"ן לב, הנה מאז "כלה קיץ ועבר חורף" ועומדים אנו שוב ימים ספורים לפני יום הגדול והקדוש, יום ההילולא ג' תמוז.

וע"פ דברי כ"ק אדמו"ר על החוב המוטל עלינו כעת לחזק את "אור וחום ההתקשרות לנשיאנו, לתורתו ולהוראותיו" - הננו מוציאים לאור קובץ "אור וחום ההתקשרות - ליקוט משיחות ומכתבי כ"ק אדמו"ר בענייני יום

אור וחום ההתקשרות

ההילולא" חלק ד', בו ימצאו תלמידי התמימים ואנ"ש שיחיו, את דברי רבינו על הדרך בה ניתן להוסיף אומץ וחוזק בהתקשרותם אליו, כמים קרים על נפש עיפה.

כשמתקרב יום ההילולא, הנה בלי צל ספק כאו"א מאיתנו מתעורר ומחפש דרך כיצד יוכל לחזק את התקשרותו הפרטית אל רבינו. אבל דרך סלולה לפנינו ו"דער רבי האט אלץ באווארענט", במכתביו ושיחותיו הורה את הדרך בה ילכו, ואין לנו אלא "ניתי ספר ונחזי" ללמוד ולהתבונן בדבריו הקדושים אשר נצחיים המה.

וברוח זה נערך הקובץ בליקוט קטעים בדבר חשיבות ההתקשרות הפרטית של כ"א אל הרבי כקודמו קובץ זה מתמקד בעיקר על המעשה בפועל הנובע מרגש ההתקשרות לנשיאנו, ובפרט בנסיעה אליו וכתיבת מכתבים.

*

בקובץ שלפנינו שני פרקים.

פרק ראשון: "פארן צום רבי'ן" - קטעים בקשר לחשיבות הנסיעה לרבי וההכנות אליו. קטעים בנוגע לנסיעה בזמנים מסוימים במשך השנה, חשיבות ההגדרה לנסיעה לבית חיינו, הוראות מיוחדות שיש בהם ענין לרבים והנסיעה להאהל.

פרק שני: כתיבה לרבי - לקט קטעים בנוגע לחשיבות הכתיבה לרבי, וע"ד חשיבת הודעת בשו"ט לרבי.

בתור פתיחה באה קטע משיחת כ"ד טבת ה'תשכ"ג המדבר ע"ד י"ג שנה מההסתלקות, וכן חלקים משיחת יו"ד שבט ה'תשכ"ג (באדיבות 'ועד הנחות בלה"ק' ותודתנו נתונה להם בזה). ובתור נספח נוסף בזה מדור "מנהגי יום ההילולא" - לקט קטעים מדברי כ"ק אדמו"ר אורות הנהגות המתאימות ליום ההילולא.

זאת למודעי - רוב השיחות המופיעות כאן אינם מוגהות והם על אחריות הרושמים בלבד.

*

עריכת וליקוט החומר נעשו ע"י הרה"ת ר' שמואל שי' לובעצקי, סייע בליקוט הרה"ת ר' חיים הלל שי' מטוסוב.

*

בתקוה אשר כאו"א יכין עצמו כדבעי ליום ההילולא, וכלשון הרב "גם כשיעזור הקב"ה שעד אז כבר תהי' ביאת משיח צדקנו, ומה גם ש"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם יכול להיות עוד לפני זה. . . אין זה מבלבל לסדר האמור ביום ההילולא, כיון שגם אז יהי' זה יום הילולא, ומה איכפת ("וואס ארט") אם זה באופן למטה מעשרה טפחים או למעלה מעשרה טפחים?!

ועד תלמידי התמימים העולמי

י"ג סיון, ה'תשס"ז
בית חיינו - 770
ברוקלין נ.י.

- פתח דבר.....3.
- דברי הרבי ע"ד היארצייט הי"ג.....9.
- פרק ראשון - "פארן צום רבי'ן".....19.
- "כאשר הוא בא לרבי הרי זה אצלו שבת" / "הזמן שנמצא כאן יפעל גם על משך הזמן שיחזור לביתו" / "צריכים להשתדל . . ולהמצא יותר ב"בית המרוח" במקומו של הרבי" / "חסידים שהיו באים אל הרבי בכל עת, ללא סיבה מיוחדת" / "חסיד נמצא תמיד בדרך" אל הרבי, אלא שעמלך רוצה לפעול 'אשר קרך בדרך' / "ואשרי חלקם וגדול זכותם - הן האורחים עצמם, והן מי שהביאם" / "חסיד חב"ד שנוסע אל הרבי" / "אלה שבאים לכאן . . צריכים לדע שעיקר קביעותם היא כאן, בד' הכתלים של הרבי" / "די מעלה וואס איז פאראן אין טלטול ממקום למקום" / "וועלן דארף ער וועלן קומען דא" / "לילך רגלי לליובאוויטש" / פנים אל פנים ביחידות
- גורל.....26.
- הגדרה לנסיעה לכאן . . זה ענין שבהרגש / הזוכה יוציא בנסיעתו את כל המשתתפים ויזכה אותם בכל המובנים הן בכמות והן באיכות / על כל המשתתפים לעשות הכנות המתאימות כאילו הם היו הנוסעים / תפקידו בתור 'זכה בגורל' / יתן השי"ת שתצליחנה - כל המשתתפות בההגדרה והיא בתוכן - למלאות תפקידן בתור נשות ישראל
- תשרי.....29.
- "לקיים את ה"לך לך מארצך גו'" כדי להיות בד' אמותיו של נשיא הדור" / חייב אדם להקביל פני רבו ברגל / להזמין בשמי לבקר כאן למשך חודש תשרי הבע"ל, להשתטח על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר / היציאה מאה"ק ת"ו לחו"ל, הרי אפשרית היא . . כדי להשתטח על קברי צדיקים / יכתבו עד"ז בפרטיות / הכתוב אשתקד . . בקשר לנסיעה לכאן, והסדרים שלה, בתקופה גם בשנה זו / דאס געפינט א חסיד ווען ער דאוונט אין ביהמ"ד פון זיין רבי'ן / כו"כ עשריות ומאות מישראל מטלטלים את עצמם . . מביתם ומקומם, כדי לשהות במשך מועדי חודש תשרי בד' אמותיו של נשיא דורנו
- שנת הקהל.....34.
- "פאר די פופצען יאר וואס מ'האט זיך ניט געזען" / שנה הבאה תהי' 'שנת הקהל' הי' זה דבר נכון שכולם יבואו הנה לחודש תשרי
- י"א ניסן.....35.
- "הטעם והגשמאק" / הקורת רוח וכו' מביקורו כאן בימים אלו / יוסף יותר חיות
- יו"ד שבט.....36.
- חג המצו"ת.....36.
- מקבלים הרבנים תוספת כח עי"ז שהם באים ל"זמן מתן תורתנו", "חג המצו"ת", ל"ליובאוויטש" לרבים
- הוראות.....36.
- הנסיעה לכאן אפשרית אך ורק בתנאים דלהלן / הוראות לתלמידים השלוחים
- נסיעה להאהל.....38.
- והרי זכה והי' מתלמידיו . . ויוכל לבקר על הציון הק" / על מנת לקבל ההשפעות שמשפיע הרבי עכשיו יש ללכת להאהל, לבקש רחמים וכו' / "והנתינת כח על זה . . היא ע"י ענין השתטחות" / "העזר והסיוע של נשיא הדור נעשה עי"ז שהולכים על הציון ומבקשים" / "תמה אני . . שאינו מחפש סיבות להיות על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע" / "בקצרה לבאר קושייתו..." / "הטבה ע"י שמזכירים אותם על הציון הק' פשוט שזה צריך להביאם להתעוררות" / "ווען עס פארט אפי' נאר איינער פון די משפחה . . איז דאס פאר דער

גאנצער משפחה" / "ההוראות בנוגע לקיום השליחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו באים (גם) ע"י ההשתתחות" / "אשר שם שורה המשכות נעלות ביותר" / "אהן דעם קען ניט זיין!" / "דוקא שם יכולה להיות ההתקשרות" / "תמי" קצת שלא הי' כאן לא בי"ט כסלו ולא ביום ההילולא" / "קומענדיק אויפן אהל, נאך איידער מען איז זיך מתבונן, פועל'ט עס אן עלי' והגבהת הרוח"

פרק שני - כתיבה לרבי.....47

ע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, ידע ויכיר דעתו של הרבי / בכל עת הנני שבע רצון לדעת מהנעשה עם אנ"ש יחיו / ברצוני לקבל דיווח מפורט מפעולתו של כאו"א / יכתבו המציאות כמו שהוא / יקר יותר כל מכתב כזה... / רואה בעל הציון שמספר הפדיונות שמביאים על הציון הולך וניתוסף מידי שנה בשנה / וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עס צו ענטפערן / ישתדל שמי שהוא מהנוכחים ויודעים בזה יכתוב בפרטיות / לא ימנע הטוב מלהודיעני / בכהנ"ל - אין מזכיר כלל... / הרוצים יכולים לבוא בקישור מכתבים לכאן לבירור איזה שאלה המבלבלת כו' / אין מכתבים מכבידים עליי / תמשיך לכתוב בסגנון וכו' שלה / תשתדלו לכתוב בשורות טובות מכל מקום ומקום שתבקרו / כשיודעים שצריכים להודיע למי על דבר זה הרי זה מוסיף מרץ וכו' / צרות חסידים... במצב כזה אינם כלים ראויים להשתתפות משה וברכתו / הסדר דהצנע-לכת בכגון דא - מביא להמעטת הפעולות / כשיודעים מראש ש... עליהם להודיע לאחרים גם זה מזרז אותם / גם ברברים הגלויים - מוטב ששואלים אצל הרבי / מבקש ברכה מבלי להודיע מלימודו ומעמדו ומצבו ביראת שמים הרי העיקר חסר מן הספר / מ'דארף אלץ שרייבן / אם היו מתאמצים ובמשך הזמן מתרגלים לכתוב מכתבים בכשורות טובות, הרי בטח שמזמן לזמן היו פוטרם אותם מכמה עניינים משונים / הלוואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשורות-טובות / כשיודעים מראש שלאחר זמן קצת יכתבו בפרטיות... / ה"ז משנה את הגישה מעיקרא / ובודאי ימשיך בידעות מפורטות גם להבא, וכן זוגתו תחי' / לפלא ההפסק ארוך ממכתב אחד לחבירו / וכל המפרט הרי זה משובח / צרות חסידים / לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות / יכתוב בפרטיות מעניניו בכלל / ולא הענין להכנס בחשבון אתי / אונזער נחת איז, אז מיר הערן אז איר האט נחת / הלוואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשו"ט / ללמדך דרך ארץ ממש / התחילו להגיע מאנשים ונשים משם מכ' לכ"ק מו"ח אר"ש / גודל הענין שבעתים יותר תכופות תתקבלנה כאן ידיעות דו"ח מהפעולות / הנח"ר בשילוח מענות הת' / באופן שכותב להקב"ה ע"י נשיא דורנו / יעדער חודש זאל זיין א דו"ח פון יעדערן וויפל ער היט די סדרים... / זאלסט מיר שרייבן יעדער מאנאט, רצוי אז דאס זאל זיין יום כיפור קטן / כשתתעבר אשתו... / יודיע לכאן / תפלתם של נשיאי ישראל יפה מתפלת החולה עצמו / ויהי רצון שמכתבו יהי' לא רק ידיעות מפורטות אלא גם טובות ומשמחות / התמי' הכי גדולה על העדר כל ידיעות מכם / נתינת פדיון היא לא רק בנוגע לענינים רוחניים, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים / להביא ולהניח הפתקאות על הציון שלו... וישיארום שם, ברשותו של בעל הציון / הנתינה כבר בשלימותה ובכל הפרטים / יוסיף עוד יותר בברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר... כשוראה שמקיימים בקשתו

הוספה - הנהגות ליום ההילולא.....69

פירוש ההכנות ליום ההילולא / לימוד חמשה פרקי משניות / לימוד המאמר שנתן הרבי ליום הסתלקותו / להוסיף בנתינת הצדקה בימים שלפני יום ההילולא נוגע לחזק ההתקשרות / להשפיע על "מנין" יהודים במחשבה דיבור ומעשה / לפרסם על ההכנות המתאימות ליום ההילולא / בשבוע שלפני ההילולא יש לערוך חשבון צדק / ההחלטות שבשבת שלפני ההילולא, וענין העלי' לתורה / לימוד המאמר וההשפעה שישפיע הרבי ביום ההילולא / הנהגות ליום ההילולא / להסתכל עוה"פ במכתב של מנהגי יום ההילולא, ולא להסתמך על הזכרון / להיות על הציון / גם כשמשיח יבוא יש להתנהג בהנהגות ההילולא / הנהגות של יום ההילולא הם לכל הדור / שינוי הרגילות / כדי לעלות עם הרבי בעליותיו שבים ההילולא ה"ז ע"י העבודה ד"בכל מאורדך" / התוועדות לרבים ביום ההילולא / שמירת מנהגי יום ההילולא מהוה נתינת פ"נ לבעל ההילולא / האופן של ההילולא של הרבי - שמחה / ההילולא צריכה להמשיך תוספת חיים בכל הענינים ומתוך שמחה / ההתבוננות של יום ההילולא צריכה להביא תוספת בענין "באר את התורה" בשבעים לשון / הטעם לאמירת תחנון ביום ההילולא - להעלות גם את הגוף / התעוררות רחמים מיוחדת ע"י לימוד תורתו של בעל ההילולא / וחסידישע פארבריינגען / שבת שלאחרי ההילולא / ימים שלאחרי ההילולא

פתיחה

שיחת כ"ק אדמו"ר

ע"ד יארצייט הי"ג

דברי הרבי ע"ד היארצייט הי"ג

חלק משיחת ש"פ וארא, ראש חודש שבט, ה'תשכ"ג.

בלתי מוגה

ז. [כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון, וניגנו ניגון התוועדות ע"ד הרגיל, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

כיון שבדרך כלל לא מתקיימת התוועדות בשבת ר"ח, היו צריכים להבין שהתוועדות זו היא בעיקר בגלל כ"ד טבת, יום ההילולא של רבינו הזקן, ובמילא, היו צריכים לנגן ("זאגן") את הניגון של רבינו הזקן. אלא שהסדר כאן הוא באופן שאין איש יודע עד מה, ואין איש שם על לב, כך, שלא עלה בדעתו של אף א' לנגן את הניגון של רבינו הזקן.

זה עתה באים מהתוועדות של כ"ד טבת, וע"פ משנת"ל¹ שענינה של התוועדות ביום ההילולא הוא נתינת פדיון לבעל ההילולא, הרי נתנו "פדיון" לרבינו הזקן בעצמו, שהי' נשמה חדשה, והיתה לו שליחות מיוחדת כו' (כמבואר בשיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר²),

— בכל פעם שנותנים פדיון, לא נותנים סתם למי שיהי' ("אבי וועמען..."), ונוסף לזה, הנה בנדר"ד נתנו פדיון לרבינו הזקן בעצמו —

ובודאי שענין זה "פועל ישועות", ולא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות, ולא רק בדברים המוכרחים, אלא גם בעניני מותרות — כפירוש המצו"ד על הפסוק³ "ומשביע לכל חי רצון", "לכל חי לפי רצונו ותאוותו", כך, שמצד זה שהנשמה נמצאת בתוך שק של בשר ועצמות ודם ורתח (כפתגם הידוע⁴), מוותרים לו ("מ'גיט אים נאך") וממלאים את רצונו ותאוותו בעניני השטותיים...

ולאחרי כל זה — הנה אין איש שם על לב, ולא נפעלה שום הזזה, אלא נשאר המצב כמקודם.

בדרך כלל הנני מנסה לנחם את עצמי שמסתמא יש הזזה, אלא שאינני מבחין בה;

אבל, בבוא יום השבת, שבו נמצאים — ובכל אופן צריכים להיות — במצב של מנוחה מטרדות ימי החול, ובפרט ביום השבת שמצד הענין דנעוץ סופן בתחלתן קשור הוא עם יום ההילולא של רבינו הזקן, בעל הנשמה חדשה וכו', ואעפ"כ, בשעה שיושבים בהתוועדות חושבים על הא ועל דא, זה מביט לצפון וזה מביט לדרום כו', וכן לכל ששה קצוות, זה מסתכל על הילדים, וזה מסתכל על השעון ומחשב מתי יגיע זמן הבדלה, ויוכל כבר לחזור לעסקיו, לדבר בטלפון ולכתוב מכתב וכיו"ב הרי רואים שלא נפעלה הזזה כלל!...

כאשר נותן את הפדיון לרבינו הזקן, הנה בשעת מעשה גופא ה"ה נשאר לעמוד במעמדו ומצבו, באופן שמעלים ומסתיר ומגביל ומיצר, ויתירה מזה — אפילו מנגד!...

כבר היתה צריכה להיות איזו הזזה!...

נמצאים כבר י"ג שנה לאחרי ההסתלקות של הרבי, והרי לאחרי י"ג שנה נעשים "גדול", "בר מצוה", וא"כ היו כבר צריכים להתחיל להבין...

*

(1) שיחת מוצאי ש"פ שמות בתחלתה.

(2) ראה סה"ש תש"ו ריש ע' 127. וש"נ.

(3) תהלים קמה, טז.

(4) לקו"ד ח"א קפח, סע"א.

בס"ד. חלקים משיחת יו"ד שבט, ה'תשכ"ג.

בלתי מוגה

א. כאשר מתאספים יחדיו בקשר עם ענין של הסתלקות (אע"פ שאין זה בעצם יום ההסתלקות), הרי לכאורה צריכה להיות התנועה בכיוון ותוכן אחר כו'.
אבל, אמרו לנו חז"ל בגמרא: "יעקב אבינו לא מת", וממשיכים לבאר, דלכאורה קשה: "וכי בכדי ספרו ספדניא וחנטו חנטיא וכו'?" — והתירוץ על זה: "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". ומזה מובן, שכאשר "זרעו בחיים", באופן שנקראים בשם "זרעו", אזי "אף הוא בחיים", למרות שלפני משך זמן היו כל המאורעות ד"ספרו ספדניא וחנטו חנטיא" (ואי אפשר לומר שענינים אלו לא אירעו, שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב⁵, כך שהתורה מעידה שאירעו ענינים אלו). ולכאורה, איך יתכן דבר והיפוכו? — אלא זהו כחו של יהודי, שהוא "בעל־הבית" לא רק על ההוה, אלא אפילו על העבר.

* * *

[...] ו. ועפ"ז מובן איך יתכן ש"ספרו ספדניא וחנטו חנטיא", ואעפ"כ "הוא בחיים":
בזמן ההוא ה' מעמד ומצב שה' יכול וצריך להיות הענין ד"ספרו ספדניא וחנטו חנטיא", ועד שהתורה ציוותה לעשות זאת, כך, שגם ענין זה הוא ממצוות התורה;
אבל כאשר באים אלו שמתייחסים ליעקב, ולא עוד אלא שנקראים בשם "זרעו", הילדים שלו — אזי פועלים שמתבטל ענין המיתה אצל יעקב מלמפרע.
ז. אך לכאורה איך שייך לומר כן — כיון ש"חנטו חנטיא", איך יתבטל לאח"ז ענין המיתה?!
ויובן ע"פ משל גשמי שמצינו בענין זה:

אצל האדם יש נשמה וגוף, ויש גם לבושים שהאדם לובש על חיצוניות הגוף, ויש גם נכסים, שהם רחוקים מעצם האדם עוד יותר אפילו מהלבושים, שכן, הלבושים הם לפי מדת גוף האדם, משא"כ הנכסים, שמהם לא ניכר כלל מי הוא האדם, אם הוא גבוה או נמוך, שמן או רזה.

והנה, כאשר האדם מחליף לבוש זה בלבוש אחר, הרי אע"פ שכאשר זורק את הלבוש הקודם, חסר אצלו לבוש שהוא לפי מדת אבריו כו', וכל זמן שלא משיג לבוש אחר, טוב יותר מקודמו או לכל־הפחות כקודמו, נרגש אצלו החסרון, ובינתיים, קודם שלבש בגד חדש, הרי הוא ערום, בלי בגדים, וחסר אצלו כללות העילוי והתיקון שפועלים הלבושים באדם, שלכן נקראים בשם "מכבדותי"¹⁰ — הרי לאחרי שעוברים הרגעים שבהם ה' בלי בגדים, ולובש בגד נאה יותר (וכהמשל בגמרא¹¹: "נטלו ממנו קיתון של כסף והניחו לנו קיתון של זהב"), הנה לא זו בלבד שעכשיו אין אצלו ענין של חסרון, אלא אדרבה, שנתעלה לדרגא נעלית יותר.

וכל זה — אצל כל אחד ואחד, בנוגע ללבושים; אבל ישנם כאלו שאצלם גם הגוף הוא כמו

(5) ראה גם שיחת יו"ד שבט תשט"ז בתחלתה (תו"מ ח"ג ע' 217 ואילך).

(6) יש לציין שבתחלת ההתוועדות ניגנו ניגון שמחה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בשמחה רבה (המור"ל).

(7) תענית ה, ב.

(8) ראה לקמן ס"ט ואילך.

(9) ויחי נ, ב ואילך.

(10) שבת קיג, סע"א. וש"נ.

(11) סנהדרין לט, א.

"לבוש" אצל אחרים:

בכלל, תופס הגוף אצל האדם מקום מכובד ביותר, ועד כדי כך, שקורה לפעמים (מצד זה שהתקשרותו עם הקב"ה אינה בשוה בכל הזמנים) שהוא מוותר על טובת הנשמה בשביל טובת הגוף, שהוא חשוב אצלו שלא בערך יותר מאשר לבוש; הוא בודאי לא יותר על טובת הנשמה בשביל טובת המעיל... אבל בשביל הגוף – מילוי תאוות הגוף – יכול לקרות אצלו שיעשה רעה לנשמה.

אבל יש יהודים כאלו שהי' אצלם בהחלט גמור שהגוף אינו אלא דבר טפל לגבי הנשמה, ונתלבשה בגוף רק כדי שתוכל למלא שליחותה בעולם (כמבואר בתניא¹² שנשמה ללא גוף אינה יכולה להניח תפילין, ליתן צדקה ולקיים את כל המצוות, ולכן לא היתה חייבת בכך קודם התלבשותה בגוף), אך מעולם לא החליפו – להעמיד את הגוף בשוה לנשמה, ועאכ"כ למעלה מהנשמה, ולכן תמיד הי' אצלם הגוף טפל ובטל אל הנשמה.

ולכן, כאשר מסיימים את כל השליחות עם הגוף, אזי יכול להיות מעמד ומצב ד"ספדו ספדניא וחנטו חנטיא"; אבל כאשר ניתוסף בהנשמה עילוי גדול יותר לגבי מעמדה ומצבה בהיותה מלובשת בגוף, ואילו הגוף, גם כשהיתה מלובשת בו הנשמה, הוא אצלם טפל בלבד, כמו "לבוש" – הרי זה כמו שמחליפים בגד שאינו חשוב כ"כ בבגד חשוב יותר, וכמו החלפת כלי כסף בכלי זהב.

ח. וזהו ש"יעקב אבינו לא מת", דאף ש"ספדו ספדניא וחנטו חנטיא", מ"מ, "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים":

התכלית אצל יעקב אבינו היא – לא אכילה ושתיה וכיו"ב, ענינים גשמיים הקשורים עם הגוף, אלא – כדברי המדרש¹³ "האבות הן הן המרכבה"; כל חיי האבות – ועאכ"כ יעקב, בחיר שבאבות¹⁴ – היו באופן שעל ידם יתמלא רצונו של הקב"ה,

וכדי למלא את שליחותו של הקב"ה בעולם הוצרך יעקב לגוף, שעל ידו התעסק תחילה עם לבן ("עם לבן גרתי", "ותרי"ג מצוות שמרתי"¹⁵) ואח"כ עם עשו כו', והעמיד "מטתו שלימה"¹⁶, ואח"כ ניטל הגוף, "חנטו חנטיא כו'", ואז לא היתה יותר אפשרות לנשמה למלא שליחותה ע"י הגוף.

אבל לאחר כן ניתוסף בנשמה הענין ד"זרעו בחיים":

העובדה שהיתה "מטתו שלימה", שהעמיד את "זרעו", בנים ובני-בנים, שנתגדלו ונתחנכו באופן ש"שמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט"¹⁷ – פעלה בנשמת יעקב עילוי גדול יותר מאשר העבודה שהי' יכול לעשות ע"י הגוף.

וכמדובר בהתוועדויות שלפנ"ז¹⁸ בפירוש רש"י על הפסוק¹⁹ "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", "אל האבות" – שבב' תיבות אלו מבאר רש"י את החידוש העיקרי של אברהם יצחק

(12) ראה תניא רפ"ז.

(13) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

(14) ראה ב"ר רפעי". זח"א קיט, ב. קלג, א. קמז, ב. קעא, ב. שעה"פ תולדות כז, כה.

(15) וישלח לב, ה ובפרש"י.

(16) ויק"ר פל"ו, ה. פרש"י ויחי מז, לא. וראה פסחים נו, א. תו"כ בחוקותי כו, מב. ספרי ואתחנן ו, ד. האזינו לב, ט.

(17) וירא יח, יט.

(18) שיחת ש"פ שמות בסופה וש"נ.

(19) וארא ו, ג.

ויעקב: ככל שגדלה מעלת עבודת אברהם יצחק ויעקב [עבודת אברהם בקו החד, בהכנסת אורחים וגמילות חסדים; עבודת יצחק בקו הגבורה, "פחד יצחק"²⁰; ענין חפירת הבארות כו'; ועבודת יעקב בתיקון תפלת ערבית²¹ ולימוד התורה וכו'] — אין זה מגיע לעילוי היותר גדול שהי' אצלם עי"ז שהיו "אבות", שהעמידו בנים ובני בנים באופן ש"שמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט".

ולכן, הן אמת שבנוגע לגוף "חנטו חנטיא וכו'", אבל, חיי יעקב לא התבטאו בענינים הקשורים עם הגוף, אלא בענינים הקשורים עם הנשמה; ובנוגע לנשמת יעקב, הנה הענין ד"זרעו בחיים" — שזהו תכלית העילוי של כל ענין עבודת יעקב והאבות בכלל — פעל חיות בנשמת יעקב, שזהו עיקרו של יעקב.

וכדברי רבינו הזקן באגה"ק סי' ז"ך — אגרת ההסתלקות — ש"חיי הצדיק אינם חיים בשריים, כי אם חיים רוחניים, שהם אמונה ויראה ואהבה"; ובזה גופא יש חילוק — אם זו עבודה בנוגע לעצמו, או שהעבודה היא להעמיד "דור ישרים יבורך"²², "זרעו בחיים".

וזהו מענה הגמרא: הן אמת ש"חנטו חנטיא וכו'" את גופו של יעקב, אבל, חיי יעקב התבטאו בכך שהעמיד את עם ישראל, "עם" שלא יתפעל מההעלם וההסתור של העולם, ואדרבה, בעולם גופא ימשיך חיים אמיתיים (כנ"ל ס"ד), ע"י ההתקשרות עם הוי' אליכם, אלקים חיים, ואז, הנה "זרעו בחיים" פועל שגם יעקב חי ("אף הוא בחיים").

ומזה מובן גם בנוגע לגדולי ונשיאי ישראל בכל דור ודור, שגם אצלם היתה הנהגה כזו, שהחיות והלהט שלהם ("זייער קאך") לא הי' בענינים הקשורים עם הגוף מצד ענינו של הגוף, אלא רק באופן שהגוף הוא ממוצע שעל ידו יכולים להמשיך אלקות בעולם, ולהעלות את העולם ולקשרו באלקות, ולכן, גם כאשר ישנו מצב שהתורה אומרת שצריך להיות "ספרו ספדניא וחנטו חנטיא", הנה לאחר כן רואים ש"יעקב אבינו לא מת", כיון ש"זרעו בחיים".

ט. ויש להוסיף בדיוק הלשון "זרעו בחיים":

ובהקדמה — שהענינים²³ שבתורה מדויקים הם בכל פרטיהם. ולכאורה, מהו לשון "זרעו דוקא, ולא בניו, יוצאי חלציו, תלמידיו וכיו"ב?

[ובפרט שהכוונה כאן היא אינה לבנים סתם, אלא לאלו שהולכים בדרכיו ואורחותיו אשר הורנו, וא"כ, צריכים לקרותם בשם "תלמידיו", "מחונכיו" וכיו"ב — שם שמורה על כך שהם הולכים בדרכיו של יעקב].

והענין: "זרעו" — הוא גם מלשון זריעה. ולכן נקטו לשון זרעו דוקא, כדי לרמוז שזרעו של יעקב הם באופן של זריעה.

ענין הזריעה הוא — כמאמר רז"ל²⁴ "אדם זורע קב"²⁵ כדי להכניס כמה כורין".

[אין אדם זורע גרעין בשביל שיצמח גרעין אחד — בשביל זה אינו כדאי כל הטירחא; כאשר זורעים גרעין אחד, הרי זה כדי שיצמח אילן עושה פירות, שבהם יהיו מאות ואלפי גרעינים.

(20) ויצא לא, מב.

(21) ברכות כו, ב.

(22) תהלים קיב, ב.

(23) מכאן עד סיום השיחה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונרפס בהוספות ללק"ש ח"ד ע' 8621 ואילך. המוסגר

בחצאי ריבוע — מהנחה בלתי מוגה.

(24) פסחים פו, ב.

(25) כן הוא בתור"ח ר"פ בשלת. ובגמרא — סאה. ובתור"א ר"פ בשלת - כור.

ועד"ז בנדודי: כאשר יעקב מעמיד תלמידים, הרי זה בדרך כזו שהם "זרעו" — הוא "זרע" אותם, כך, שמכל אחד מהם יצמחו "כמה כורין", מאות ואלפים שילכו בדרכיו של יעקב.

והיינו שהזריעה שזרע יעקב אבינו — וכן נשיאי ישראל שבכל דור ודור (כמ"ש בספר קהלת יעקב (לבעהמ"ח מלא הרועים) מע' רבי ש"נשיא" הוא ר"ת ניצוצו של יעקב אבינו), עד לנשיא דורנו בעל ההילולא — בתלמידיו, חסידיו ומקושריו, כוונתו בהזריעה היתה, שכל אחד מהם לא יסתפק בעבודתו בתומ"צ לעצמו, כי אם, יכניס "כמה כורין", יעמיד מחנות מחנות של צבאות הוי', העוסקים בגליא דתורה ובפנימיות התורה ובקיום המצוות [חדורים באהבת ישראל].

[בעל ההילולא, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, עסק מתוך מסירה עצמית בחינוך על טהרת הקודש, החל מאלו שנמצאים למעלה מעלה, שעמהם צריכים ללמוד ענינים עמוקים שבתורה, סתרי תורה, קבלה וחסידות, ועד לאלו שלא ידעו אפילו אל"ף-בית, והוצרכו להתחיל ללמוד עמהם מאל"ף-בית²⁶, והצד השווה בנוגע לכולם הוא — הענין ד"זרעו": כוונתו לא היתה לחנך יהודי שידע אל"ף-בית לעצמו, ועד שיגיע לדרגות נעלות, שיוכל בעצמו ללמוד ולהבין סתרי תורה, אלא כוונתו היתה לפעול ענין של זריעה — שכל מחונך ומקבל ומושפע שלו יצא אח"כ לעולם ויכניס "כמה כורין". ובאופן כזה נשלם הרצון ותכלית העבודה של בעל ההילולא — כאשר ההולכים בדרכיו הם באופן של זריעה].

וכאשר תלמידיו ימלאו תפקידם זה, שיהיו "זרעו", עי"ז יהיו הם בחיים, ועי"ז — "אף הוא בחיים".

[ועד שיבוא הזמן שיראו זאת בגלוי בעיני בשר למטה מעשרה טפחים — כאשר נזכה לתחיית המתים, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש].

* * *

י. יש עוד דיוק בתיבת "זרעו" (בחיים) — ובהקדמה:

ישנם הטוענים: בשלמא בנוגע ל"ב חודש הראשונים — מהיכי תיתי, שהרי ישנם כמה דינים בשו"ע הקשורים עם י"ב חודש הראשונים (ועד"ז גם בשנה השני²⁷); אבל לאחר שזכרנו עוד שנה ועוד שנה — הרי מטבע הדברים שכל הענינים הולכים ונחלשים! —

והמענה לזה — שזהו היפך ענין הזריעה:

בנוגע לזריעה — מצינו שיש זריעה שממנה צומחים פירות במשך זמן קצר, ויש זריעה שצמיחת הפירות היא לאחר משך זמן ארוך יותר, וככל שהפירות חשובים יותר, צריך להמתין זמן ארוך יותר עד לצמיחתם — לאחר שבמשך הזמן שבינתיים משגיחים על האילן ומטפלים בו שלא יסבול מעשבים בלתי רצויים, רוחות וגשמים בלתי מתאימים, ויהי' לו כל המצטרך כדי שיוכל לצמוח וליתן פירות, ועד לפירות בתכלית השלימות.

וכפי שמצינו בגמרא במסכת בכורות²⁸ ובמדרשי חז"ל²⁹ חילוקי הזמנים בענין הזריעה, ולדוגמא: צמיחת התבואה במשך ג' יום, או שקדים שמשך זמן צמיחתם במשך כ"א יום (לא מהזריעה, אלא מהפרח עד לגמר הפרי, אבל ביחס לזריעה, הרי משך הזמן הדרוש באילנות הוא

26 דא גס תו"מ חל"ב ע' 493. וש"נ.

27 דא צוואת ר' אהרן הגדול מקרלין בסופה — נדפסה בריש ספרו בית אהרן עה"ת.

28 ח, א (ובפרש"י ותוס').

29 ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. פתיחתא דאיכ"ר כג. קה"ר פי"ב, ז. פרש"י ירמ' א, יב.

שלא בערך יותר ממשך הזמן הדרוש בתבואה); ועד לאילן, שנותן פירות לשבעים שנה.

ודוגמתו בעבודת האדם — "כי האדם עץ השדה"³⁰ — "צדיק כתמר יפרח"³¹, שנותן פירות לשבעים שנה³², שזהו כללות חיי האדם שנכללים במספר שבעים שנה, כמ"ש "ימי שנותינו בהם שבעים שנה"³³, והיינו, שגם כאשר האדם מאריך ימים יותר מזה, "ואם בגבורות שמונים שנה"³³, "והיו ימיו מאה ועשרים שנה"³⁴, כפי שמצינו (לא רק לפני מ"ת, אלא גם לאחר מ"ת) בגמרא³⁵ ומדרשים³⁶ כמה סיפורים אודות אנשים שהאריכו ימים³⁷ — הרי זה נכלל במספר שבעים שנה.

וזהו גם מה שאמרו בגמרא³⁸ "כל העונה אמן יהא שמי" רבא קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה", אף שבדאי מועילה אמירת איש"ר גם עבור מאה ועשרים שנה — כיון שכללות חיי האדם נקראים בשם שבעים שנה, לפי שעבודת האדם היא לברר שבעים דרגות, כמבואר הענין בכ"מ³⁹.

[וזהו גם מה שמצינו שיש שבעים טריפות (כפי שמונה הרמב"ם⁴⁰), שבעים דוקא, לא פחות ולא יותר — כי, כנגד שבעים שנה של חיי הנשמה כשמתלבשת בגוף ונפש הבהמית (שהרי בנוגע לנפש האלקית מצד עצמה אין ענין של הגבלה כלל, אפילו קודם העבודה), הנה גם בנוגע להיפך החיים יש בבהמה שבעים טריפות].

ותכלית השלימות בעבודת האדם בתור "עץ השדה" היא — לפעול ב"גזר דינו של שבעים שנה" שיהי' גזר דין לחיים נצחיים.

ומזה מובן בנוגע להצמיחה ד"זרעו", שמשנה לשנה צריך להיות עילוי גדול יותר אפילו לגבי השנה הראשונה — צמיחת פירות חשובים יותר מהפירות שצמחו בשנה שלפני⁴¹ ולפני שנתיים, כאמור לעיל, שכלל שהפירות חשובים יותר, צמיחתם היא לאחר משיך זמן ארוך יותר.

יא. ועפ"ז מובן דיוק נוסף בתיבת "זרעו (בחיים)" — שע"י הזריעה נעשה לא רק ריבוי בכמות, "זורע קב כדי להכניס כמה כורין", אלא גם ריבוי באיכות, היינו, שנעשית צמיחה של פירות חשובים יותר — לא רק תבואה, אלא גם אילנות, ועד לתמר שצמיחתו היא לשבעים שנה:

בעוה"ז הגשמי — שכל דבר הוא מוגבל, ואינו ענין נצחי, שלכן אינו מציאות אמיתי (כנ"ל ס"ג) — הנה מהגרעין שממנו צומחים שעורים, לא יצמחו חטים, וכמו"כ מגרעיני תבואה לא יצמחו אילנות; שעורים הם מציאות בפני עצמם, וחטים הם מציאות בפני עצמם; תבואה היא מציאות בפני עצמה, ואילנות הם מציאות בפני עצמם;

אבל בנוגע לבנ"י — הנה גם אם מצד שורש נשמתו או מצד עניניו הרי הוא שייך לתבואה מיוחדת או לאילן מיוחד בלבד, יכולה להיות אצלו גם צמיחה של מינים חשובים ומשובחים יותר.

וטעם הדבר — לפי שישנו הענין דאהבת ישראל, "ואהבת לרעך כמוך"⁴², שכולל את עצמו

(30) פ' שופטים כ, יט.

(31) תהלים צב, יג.

(32) ראה זח"ג טז, א ובנצ"ז אות ד.

(33) שם צ, י"ד.

(34) בראשית ו, ג.

(35) ראה עירובין נד, סע"ב. מגילה כז, ב ואילך.

(36) ראה ב"ר פצ"ו, ד. במדבר פ"א, ד.

(37) ראה גם סדה"ד ערך אבא אריכא הוא רב אות ח'. ערך ר' יוחנן אות ו'.

(38) שבת קט, ב. טור א"ח סני' (ובחצרות כ"ק אדמו"ר מהר"ש בסה"מ תרל"ג ח"ב ע' שסג: "והנראה שכן ה' הגירסא שלו בגמ' שבת"). וראה גם תו"מ סה"מ סיון ריש ע' שעח, ובהנסמן שם.

(40) ראה לקו"ת חוקת טה, סע"ג ואילך. ובכ"מ.

(41) ה' שחיטה פ"ה ה"ט.

עם כל בני",

— כפי שסיפר בעל ההילולא⁴², ששאל את אביו: מהו הטעם שקודם התפלה "נכון לומר . . .
הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך", והשיב לו, שזהו כדי לכלול את עצמו עם
כל בני" —

ומצד זה יכול להיות אצלו ענין הצמיחה לא רק בנוגע לסוג הפירות השייך אליו, אלא גם
בנוגע לכל סוגי הפירות השייכים לכל בני".

וזהו גם מה שאמרו רז"ל⁴³ "שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה
אבותי אברהם יצחק ויעקב" — דלכאורה, כיון שעבודת אברהם היתה בקו הימין, חסד, עבודת
יצחק היתה בקו השמאל, דין, ועבודת יעקב היתה בקו האמצעי, ענין התורה, הרי ממה"נפשך:
לפי הקו השייך אליו, לפי זה יכולים להגיע מעשיו? — אך הענין הוא, שזהו רק מצד עצמו; אבל
כאשר מקשר את עצמו עם כל בני", אזי יכולים מעשיו להגיע למעשי כל אבותיו, הן אברהם הן
יצחק והן יעקב.

ובכלל, כיון שיהודי הוא "בן מלך"⁴⁴, ויתירה מזה: "מלך" (כדאיתא בתקו"ז⁴⁵) — הרי "מלך
פורץ גדר", כך, שאין עליו שום גדרים, מדידות והגבלות, ולכן, הן אמת שמתחיל עבודתו מאל"ף-
בי"ת, הרי אין לו הגבלות כלל, וביכלתו לפרוץ גדר ולהגיע עד לתכלית השלימות, אשר, בגדרי
הזמן שבעולם הרי זה הענין ד"צדיק כתמר יפרח", שצומח לשבעים שנה.

* * *

(42) קדושים יט, יח.

(43) סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 651 ואילך.

(44) תדבאר רפכ"ה.

(45) שבת סז, א. וש"נ.

(46) בהקדמה (א, רע"ב).

(47) פסחים קי, א. וש"נ.

פרק ראשון

"פארן צום רביז"

פרק ראשון "פארן צום רבי'ן"

■ "כאשר הוא בא לרבי הרי זה אצלו שבת"

פעם בא חסיד אחד ממקום רחוק וביקש מהרבי שיאמר מאמר חסידות. הרבי ענה לו שהוא אומר חסידות בשבת. נענה החסיד ואמר שכאשר הוא בא לרבי הרי זה אצלו שבת. ואז אמר הרבי חסידות.

אף עתה ע"י התקשרות כדבעי, שייך אצל כאו"א בכל יום ובכל עת שיהי' שבת, ורבי בא, מקדש ופוסט את הרבים, כלומר, שמשפיע בהם כאילו קידשו בעצמם, אבל — יתירה מזה — קידוש עם הכוונות שלו, ובמילא עם הקדושה שלו.

(משיחת אדמו"ר ה'תש"י - תו"מ ח"א ע' 26)

■ "הזמן שנמצא כאן יפעל גם על משך הזמן שיחזור לביתו"

אחד החסידים, שהגיע אל כ"ק מו"ח אדמו"ר מלעמבערג לאטוואצק, ביקש שהרבי יאמר "חסידות". וכשאמר הרבי שזמן אמירת חסידות הוא ביום השבת, השיב החסיד, שבבואו אל הרבי הרי זה אצלו שבת. בשמעו את דבריו, קרא הרבי את חאטשע, ואמר לפניו מאמר חסידות! —

וכיון שכן, הרי במשך זמן היותו כאן, עליו לפנות ולרוקן את עצמו ולצאת מכל ההגבלות שיש לו בהיותו בביתו מצד הסביבה כו', ולדוגמא: להיותו עשיר ומכובד, "א מזרח איד", צריך להיות לבושו באופן מסויים, ואין זה מתאים שיהי' לו עסק עם בחורי ישיבה, וכיו"ב בשאר הגבלות.

יש לייקר את הזמן שנמצאים כאן, אשר, עם היותו זמן קצר, יכולים לפעול בו יותר ממה שיכולים לפעול במשך זמן ארוך בהיותו בביתו, כיון שבהיותו כאן אינו מוגבל בכל ההגבלות שמוגבל בהיותו בביתו.

והזמן שנמצא כאן יפעל גם על משך הזמן שיחזור לביתו, שגם אז לא יהי' מושקע כו', ויהי' ניכר עליו היותו חסיד ליובאוויטש,

— ע"ד הסיפור שר' שמואל מונקעס עם קבוצה של חסידים חזרו פעם מהתוועדות (בהיותם "אויפגעלייגט"...), דרך חצירו של רבינו הזקן. קפץ ר' שמואל ונתלה על שער החצר, כשרגלו תפוסה למעלה וראשו למטה. פנו אליו חבריו החסידים ושאלוהו: שמואל, או ר' שמואל — כפי שנהגו לקרואו — מה פשר מעשה-קונדס זה?! והשיב להם: בנהג שבועלם שכאשר עוברים על יד "חייט", רואים שתלויים "מספריים", על יד "סנדלר" תלוי "נעל", וכיו"ב. וכמו כן כשעוברים על יד חצירו של הרבי, צריכים לראות שתלוי "חסיד"... —

ע"ד האמור לעיל שיום השבת פועל על כל ימות החול שגם בהם יהי' במעמד ומצב נעלה יותר.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בבת שחוק): אין כוונתי לומר מוסר, שכן, אמירת מוסר אינה דרכה של ליובאוויטש, כי, נוסף לכך שחבל על הזמן, הרי מוטב לפעול על הזולת בדרך של קירוב, ע"י טפיחה על השכם.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לא' האורחים ואמר:)

אין הכוונה שבשובכם לביתכם אין לכם לעסוק בענינים גשמיים. — יתן לכם השי"ת גשמיות, ותראו "קונץ" שביכלתכם לעשות מזה רוחניות, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אדמו"ר הזקן שהקב"ה נותן לבני ישראל גשמיות, ובני ישראל עושים מהגשמיות רוחניות;

אמנם, כדי שתוכלו לעשות מהגשמיות רוחניות, העצה לזה, שבמשך הזמן הקצר שהנכם נמצאים כאן תתפנו לגמרי מענינים גשמיים ותעסקו אך ורק בענינים רוחניים, ואז, גם בשובכם לביתכם יהי' ניכר עליכם היותכם "א ליובאוויטשער",

— דבר המתבטא בין השאר גם באופן ההנהגה כאשר מגיע "משולח"... ולא עוד אלא שכאשר עובר משך זמן וה"משולח" לא הגיע, הרי הוא בעצמו שולח אחריו ומזמין אותו שיבוא, כיון שהוא (והעיריה כולה) מרגיש את עצמו מדוכדך ("פאראומערט") מרוב בדידות —

ואז עושים מהגשמיות שנותן הקב"ה — רוחניות.

(משיחת ש"פ שמות ה'תשי"ג - תו"מ ח"ז עמ' 279 ואילך)

■ "צריכים להשתדל . . ולהמצא יותר ב"בית המרוח" במקומו של

הרבי"

בין הניגונים המיוחדים של אדמו"ר האמצעי ישנו הניגון "ניע זשוריצי כלאפצי", ומבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שאצל החסידים של אדמו"ר האמצעי היתה הדאגה היחידה כיצד לבוא עד ה"מרוח" ("יאק דאיעדעם דא קארטשאמקע"), וכאשר באים לשם אזי לא חסר מאומה...

ותוכן הענין:

כאשר נמצאים בנסיעה בדרך, נכנסים לה"בתי-מרוח" ("קרעטשמעס") שנמצאים באמצע הדרך, ושם יכולים לנוח, להתפלל וללמוד השיעורים במנוחת הדעת.

והנמשל בזה — שהנסיעה בדרך קאי על זמן הגלות, "מפני חטאינו גלינו מארצנו", שכל בני-

(הן אלה שנמצאים כאן, בחוץ לארץ, והן אלה שנמצאים בארץ ישראל) הם בגלות, בדרך, ובאמצע הדרך ישנם "בתי־מרזח" "קרעטשמעס", שהם המקומות של הרביים.

ובמילא, צריכים להשתדל למעט ככל האפשרי בשהות בדרך, ולהמצא יותר ב"בית־המרזח" ("קרעטשמעס"), במקומו של הרבי, מתוך ידיעה ששם לא חסר מאומה.

וכאמור, ניגנו עתה ניגון זה (בודאי כולם יודעים הניגון).

[התחילו לנגן הניגון, ואמר: למה מנגנים רק כדי לצאת י"ח, שינגנו ביתר חיות, ואח"כ הפסיק עוה"פ ואמר שינגנו ביתר חיות. וניגנו בהתעוררות גדולה, וגם כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן עם הקהל ונענע בחוזק בידו הק'].

(משיחת ש"פ ויצא ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 107)

"חסידים שהיו באים אל הרבי בכל עת, ללא סיבה מיוחדת"

ישנם יהודים המכונים בשם "ראש־השנה אידן" או "יום־כיפור אידן", כלומר, יהודים הבאים לבית־הכנסת בר"ה ויוה"כ פ; ישנם "יום־טוב אידן" — יהודים הבאים לביהכ"נ ביו"ט; ישנם "שבת אידן" — יהודים הבאים לביהכ"נ ביום השבת; וישנם יהודים סתם (סתם אידן), ללא שם לוואי — יהודים שפוגשים אותם בביהכ"נ שלש פעמים ביום...

וכך גם אצל הרבי — היו "ראש־השנה חסידים", שנהגו לבוא אל הרבי בר"ה; היו "יום־טוב חסידים", שנהגו לבוא אל הרבי ביו"ט; והיו סתם חסידים, שהיו באים אל הרבי בכל עת, ללא סיבה מיוחדת ("סתם אזוי"),

— (כ"ק אדמו"ר שליט"א חיך ואמר: סימפסאהן הי' מסרב להכניסם אל הרבי, לפי שהי' רואה את פניהם של אלה לעתים תכופות יותר מדי ("די פנימער פלעגט ער זען צו אפט").) —

ובודאי — לא דוקא כאשר אירע איזה חולי ח"ו, שאז באים אל הרבי לבקש ברכת רפואה [בידעם שזהו "בית־הרפואה" הטוב ביותר ("דאס איז דער בעסטער שפיטאל")...], אלא היו באים אל הרבי גם בזמנים טובים ("אין א גוטן אופן")!

כלפי מה הדברים אמורים?

ישנם כאלה שבדרך־כלל אינם נוהגים לבוא לכאן, אלא, כשחל י"ב תמוז ביום השבת (כבביעות שנה זו), שלמחרתו הוא יום הראשון בשבוע, שאז יש להם חופש ("זיי זיינען אויף וואקיישאן"), אזי יש להם "מסירת־נפש" לבוא לכאן... ועד"ז כשחל י"ט כסלו ביום השבת — גם אז באים לכאן, לכבודו של רבינו הזקן (בעל הגאולה) שחיבר הרבה ספרים וכו'...

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) אלה שהדברים מכוונים אליהם — בודאי יודעים למי הכוונה ("וועמען מען מיינט")... ובכן, שיאמרו עתה "לחיים", ודבר זה יתקן גם את העבר, שכן, כאשר מתעלים לדרגא נעלית יותר, מתעלים גם מהגבלות הזמן, ובמילא אפשר לתקן גם את העבר.

(משיחת ש"פ חו"ב - י"ב תמוז ה'תשי"ב - תר"מ ח"ו עמ' 38)

■ "חסיד נמצא תמיד "בדרך" אל הרבי, אלא שעמלק רוצה לפעול "אשר קרן בדרך"

העצה לזה היא: "זכור את אשר עשה לך עמלק גו' לא תשכח" — לא רק התוצאות מפעולות עמלק, אלא גם את עצם ענין הקרירות, שזהו דבר שהוא היפך מציאותו של ישראל.

וכפתגם הידוע: שיהודי הוא אש — פייער (היפך בתכלית מענין הקרירות), כידוע הסיפור עם אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ואחיו, שגדלו בבית אדמו"ר (הצ"צ, ואח"כ בנו אדמו"ר מהר"ש), וראו אופן נסיעת חסיד אל הרבי, ואופן כניסתו ליחידות, און ווי א חסיד לעבט דערמיט עד לשנה הבאה (או לפעם הבא שיגיע אל הרבי). והיינו שחסיד נמצא תמיד "בדרך" אל הרבי, אלא שעמלק רוצה לפעול "אשר קרן בדרך", ועל זה צריך להיות "זכור" שקרירות הוא היפך מציאותו (כי מציאותו הוא אש).

תורה בכללות ופרטות נאמרה. כשם שצ"ל "זכור גו' לא תשכח" בנוגע לעמלק, כן הוא בכללות עבודת האדם — שצ"ל ענין הזכרון, וכמ"ש "זכור ימות עולם". ואם אינו זוכר מעצמו — "שאל אביך ויגדך", או אצל המשפיע והמדריך שלו.

"זכור" — א איד דארף שטענדיק געדיינקען, ו"אל תשכח" — קיינמאל ניט פארגעסן. וכסיפור הידוע של נשיא דורנו, שתמיד צריך אדם לשאול את עצמו "וואס געדיינקסטו".

ובכללות — צ"ל ה"זכור" ו"אל תשכח" בזה, אז ער געדיינק שטענדיק אז ער איז א איד וועלכער איז פארבונדן מיט אידישקייט, ויהדות הוא דבר אחד עם יהודי. וענין זה הוא תמיד בזכרוננו עד שחולם על זה גם בלילה (במכ"ש מחלום הבא מהרהורי לבו ביום, עאכו"כ בנוגע ליהדות שהוא כל מציאותו, ולא הרהור בלבד).

(משיחת ש"פ זכור ה'תשמ"ט - התוועדויות ח"ב עמ' 134)

■ "ואשרי חלקם וגדול זכותם - הן האורחים עצמם, והן מי שהביאם"

...מהם צריכים ללמוד גם תושבי המקום: יהודים אלו שטלטלו את עצמם ממקומם כדי לבוא לכאן — קורצו מאותו חומר כמותו, ויכלו גם הם להתנהג כמותו, לאכול "קוגל" ... ואח"כ לשקוע בשינה עמוקה (עם עינים פקוחות, אמנם, אבל מחשבתו מונחת בעינים אחרים כו') עד לאחר "רעוא דרעווין", אלא, שבאמצע השינה "חולם" אודות תפלת מנחה, קריאת התורה וכו' — ע"ד המבואר בתו"א שכללות העבודה בזמן הגלות היא בבחינת "היינו כחולמים" ... ואעפ"כ לא עשו כן, אלא טלטלו את עצמם, כאמור, כדי לשמוע דבר-תורה של נשיא דורנו, וכל זה — אע"פ שלא זכו לחינוך ד"אביו מלמדו" פנימיות התורה!

ואשרי חלקם וגדול זכותם — הן האורחים עצמם, והן מי שהביאם, אשר פעולת הבאתם היא בגדר של צדקה, צדקה רוחנית, שבזכותה צריך משיח צדקנו לבוא תיכף ומיד!

(משיחת ש"פ מטו"מ ה'תשמ"ו - תו"מ התוועדויות ח"ד)

■ "חסיד חב"ד שנוסע אל הרבי"

...עפ"ז יש לבאר גם בנוגע לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שתיאר בסיפור ארוך החילוק שבין

חסידים גופא (נוסף על החילוק בין חסידים לאלה שאינם חסידים), בין חסידי פולין לחסידי חב"ד — שחסידי פולין יש להם הן עוה"ז והן עוה"ב, משא"כ חסידי חב"ד "ווערן אויסגעריסן" הן בעוה"ז והן בעוה"ב:

כאשר חסיד מחסידי פולין נוסע לרבו — אזי ה"תורה" היא בקיצור, ו"שיריים" (בפרט ביו"ט) ישנם בריבוי, בכל הסעודות, ואח"כ יוצאים בריקוד, וכך עובר כל הזמן מתוך עבודה בשמחה, ולפני שחוזר לביתו נכנס אל הרבי להפרד ממנו, ומבקש ברכתו בכל המצטרך לו בבני חיי ומזונא רויחא, עבור בת בוגרת, עבור פרנסה וכו', והרבי מבטיח לו, וכשחוזר לביתו ומספר לבעה"ב/טע על הבקשות והברכות שקיבלו מהרבי, הרי גם היא שמחה מנסיעתו אל הרבי, וכשרוצה לנסוע לרבו עוד הפעם, מסייעת בידו עי"ז שנותנת לו צידה לדרך, "קלעצלעך מיט הערינג", וכמה פרוטות עבור הנסיעה וכו' — כך שיש לו עולם הזה.

ולאחרי ק"כ שנה, בבואו לעוה"ב, וב"ד של מעלה שואלים אודות מעמדו ומצבו ("וואס הערט זיך מיט אים"), און עס ווערט ביטער... יש לו תשובה מן המוכן: הייתי חסיד של הרבי שלי, ו"צדיק באמונתו יחי", "א"ת יח'י' אלא יח'י'. וכששואלים אותו האם קיים כל מה שהרבי צוה עליו, משיב: הרבי שלי נתן לי ברכות, ואמר לי שאהי שומר תומ"צ, שיהי לי שיעור בלימוד התורה וכו', וזאת עשיתי. וכשממשיכים לשאול אותו אודות "דע את אלקי אביך", "צפית במרכבה", משיב: לימדוני שצריך אמונה, כאמור, "צדיק באמונתו יחי", "א"ת יח'י' אלא יח'י', ואמונה יש לי, ולימדוני גם שאין דורשין במעשה מרכבה ובמעשה בראשית, ואכן קיימתי זאת, ובכל מקום שראיתי תיבת "אצילות", ועאכו"כ "צמצום" או "קו", ברחתי מזה כמטחוי קשת... שהרי מי אני ומה אני, ובמופלא ממך אל תדרוש!

ובמילא, כיון שאמונה יש לו מעל הראש (מקיף אמיתי), שהרי כל ישראל הם "מאמינים בני מאמינים", ובפרט עדת החסידים ("בני זיי איז דאך ניט שייך צו זאגן"), ואת דברי הרבי קיים הן בקום ועשה והן בשב ואל תעשה — הרי, כל הג"ע והעוה"ב אינו מספיק עבורו!...

ואילו חסיד חב"ד שנוסע אל הרבי — הרי הוא נדחף (לא לקבלת "שיריים", דמאן דכר שמי', אלא) לשמיעת המאמר, ולפעמים, מרוב הדחיפות קשה לו לשמוע ולהבין את המאמר...

— סיפר לי יהודי א', "א עולם'שער", מה שנשאר בזכרוננו מהשבת שהי' בליובאוויטש: דחפו אותו כל כך בעת אמירת המאמר שידע רק הקושיא על הפסוק שבהתחלת המאמר. את פנים המאמר לא הבין, ולקראת התירוץ בסיום המאמר "איז ער שוין געווען אינגאנצן צוקוועטשט" [כנראה ידעו מי הוא, ולכן, דחפוהו באופן של הידור מצוה...]. לטעום משהו ("איבערכאפן די הארץ") לאחר המאמר לא הי' שייך, כיון שהיתה "חזרה", ואח"כ התפלה, ולאחרי המאמר והחזרה והתפלה באריכות (קצת עכ"פ), הגיע כבר זמן תפלת מנחה, וכך עבר עליו כל יום השבת "א פארמאטערטער, א צוקוועטשטער און א הונגעריקער", וגם את המאמר לא ידע... —

ואח"כ כשנכנס אל הרבי — מתבייש לדבר אודות צרכיו הגשמיים, פרנסה, בת בוגרת וכו', שכן, לאחר שזה עתה שמע מאמר מהרבי אודות אצילות ולמעלה מאצילות, איך יקח זמנו של הרבי כדי לספר לו שזוגתו אינו נותנת לו מנוח בגלל שאין לה בשר לשבת ולחם שחור בימי השבוע, החנוני אינו רוצה עוד ליתן בהקפה, הבעלי-חובות יורדים לחייהם וכו'... מהרבי הוא מבקש אודות אהבת ה' ויראת ה', קבלת עול, שיוכל להתפלל ללא מחשבות זרות, שיהי' לו הרגש "אין א ווארט חסידות", וכיו"ב, והרבי נותן לו ברכתו על בקשות אלו. וכשחוזר לביתו שואלת הבעה"ב/סטע — בידעה שברכתו של הרבי מועילה — מה הבטיח הרבי בנוגע לפרנסה, בנוגע ל"נדן" עבור הבת הבוגרת וכו', ומשיב, שאודות ענינים אלו לא דיבר עם הרבי כלל, כי אם, אודות

אהבה ויראה, עבודת התפלה ללא בלבולים מטרדות הפרנסה... הרי מובן מאליו שמקבל ממנה "פסק" על אתר, וכשרוצה לנסוע אל הרבי בשנה הבאה, צועקת זוגתו שמוטב שישכיר עצמו בתור "חזן" או "שמש" וישתכר רובלים אחדים, ואינה מניחה לו לנסוע, ואינה נותנת לו מאומה וכו' וכו' — כך שעה"ז אין לו.

ולאחרי ק"כ שנה, בבואו לעוה"ב — שואלים אותו איזה חסיד אתה, ועונה "מיט א ברייטקייט": "א ליובאוויטשער חסיד, א חב"ד'ניק". א"כ — ממשיכים לשאול אותו — יודע הנך מה הר"ת דחב"ד? ומשיב: בודאי, חכמה בינה דעת. ומהו הפירוש בזה — שלא מספיק אמונה בלבד, שהיא בבחינת מקיף, אלא צ"ל גם ידיעה והשגה, "דע את אלקי אביך", בפנימיות דוקא. א"כ — אומרים לו — הבה נבחן את ידיעתך, "ווערט דאך ביטער"... ושותק. שואלים אותו: אולי הרבי לא למדך, לא תבע ממך? ומשיב: הרבי למדני ותבע ממני, שמעתי מאמר אחד, ועוד מאמר ועוד מאמר, וגם כשלא הי' לי עבור הוצאות הדרך, ולילך רגלי לא יכולתי, שלח אלי הרבי את המאמר בכתב. ובמילא מתחילה החקירה ודרישה: היתכן וכו', ומובן מאליו מה נעשה סוף הדבר.

וכאן נשאלת השאלה: הן אמת שכדאי ה"מכאוב" בשביל ה"דעת" (כמ"ש "יוסיף דעת יוסיף מכאוב"), אבל, מהי התועלת בה"מכאוב" כשאינן "דעת", ובנדו"ד, כיון שבין כה וכה לא לומדים חסידות כדבעי, "איז וואס לוינט זיך די גאנצע מעשה"?!

והמענה לזה — שצריך להשתדל ולעשות כפי יכולתו, ואז מסייעים לו מלמעלה שסוף סוף יגיע לאמיתת הענין.

(משיחת ש"פ ראה, ה'תש"י - תו"מ ח"א עמ' 178 ואילך)

■ "אלה שבאים לכאן . . צריכים לידע שעיקר קביעותם היא כאן, בד' הכתלים של הרבי"

כשם שאלה שנוסעים מכאן צריכים לידע שהרבי נמצא עמהם בכל מקום שנוסעים אליו, כמו כן אלה שבאים לכאן, לד' הכתלים של הרבי [אפילו אלה שבאים רק בזמנם הפנוי, או כשהבעה"ב סטע סבורה שיכולים לבוא...], צריכים לידע שעיקר קביעותם היא כאן, בד' הכתלים של הרבי, אלא שלפי שעה (גם אם שעה זו נמשכת ריבוי זמן) נוסעים מכאן,

וע"ד הסיפור בענין "בר בי רב דחד יומא" (ולהעיר, שעיקר הקביעות ע"פ תורה (כפי שמצינו לענין סוכה) היא לא בזמן, אלא בנפש).

איתא בגמרא שלעתיד לבא "אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו, שנאמר כי אבן מקיר תזעק וכפס מעץ יענה". כלומר, גם לאחר שיעברו אלפי שנים (מזמן אמירת פסוק זה עד בוא יום ה' הגדול והנורא) יעידו קורות הבית — שאינו קיים משך זמן רב — על מה שאירע בתוכו. ועאכ"כ בנוגע לד' הכתלים וקורות ביתו של הרבי, שבו התפלל ולמד ועסק בעניניו וקיבל אנשים ל"יחידות" בהתייחדו עם בחינת היחידה שלהם, הרי בודאי שקורות בית זה — שבו נמצאים אנו — "האבן זיך אנגעזאפט" [ספגו] בכל הענינים הקשורים עם מהותו של הרבי!

החילוק הוא רק שיש כאלה שגם ד' אמות הגשמיות שלהם נמצאים כאן, ויש כאלה שד' אמות הגשמיות שלהם נמצאים במקום אחר, וצריכים לקחת עמהם ד' אמות אלה, וכאמור, שהרבי נוסע עם כאו"א מהנוסעים בשליחותו, ובדואי שבגלל זה ישפיע להם בכל המצטרף — כי הרבי לא נשאר בעל-חוב, ובלשון חז"ל ש"אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה" — להצלחה מרובה בגשמיות

(משיחת י"ב תמוז ה'תש"י - תו"מ ח"א עמ' 138)

"די מעלה וואס איז פאראן אין טלטול ממקום למקום"

ע"פ האמור לעיל אין מובן די מעלה וואס איז פאראן אין טלטול ממקום למקום, דאע"פ אז טלטול איז ממעט את הממון ואת השם וכו' און ס'איז ממעט אויך בקב"ע לתורה ובקיום המצוות מצד דעם וואס בשעת מען געפינט זיך אין וועג האט מען ניט די סדרים אזוי ווי בשעת מען איז אין דערהיים, וואס אזוי געפינט מען דאך גלייך ביי דעם ערשטען איד'ן, אברהם אבינו, אז ער האט געדארפט אנקומען צו דער הבטחה ואעפ"ך לגוי גדול וגו'. ס'איז דאך אבער אעפ"כ אין סומכין על הנס, און טלטול ממקום למקום איז דאך ממעט כנ"ל, פונדעסטוועגען זעט מען אבער אז ס'איז פאראן א מעלה אין דעם, אז ווען האט יתרו געקענט מקבל זיין די תורה, דוקא דורך דעם וואס יצא מארצו וממולדתו און געגיינגען קיין מדבר צו "משה איש האלקים".

וואס דאס איז אויך וואס עס שטייט אין ביכעלעך בשם הבעש"ט על עה"פ "כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע", אז נוסף אויף דעם "כתוב זאת זכרון בספר" האט נאך געדארפט זיין דער "ושים באזני יהושע". דלכאורה וויבאלד אז מען האט עס פראשריבן בספר, ס"ת, ובפרט נאך אז דאס איז געקומען ע"פ ציווי הקב"ה ש"דיברו של הקב"ה חשיב מעשה", במילא איז די כתיבה סוכ"ס ארויסגעקומען בתכלית השלימות, און נאך מערער, אז דער ציווי "כתוב זאת זכרון בספר" איז דאך א ציווי אויף אלעמען, אויך אויף יהושע'ן, איז נאך וואס האט געדארפט זיין דער "ושים באזני יהושע"?

איז מבאר דער בעש"ט, ווייל ס'איז פאראן א מעלה אין שמיעה בע"פ אויף קריאה בספר, ובכדי אז עס זאל דערנעמען אין א פנימיות, איז וויניק דאס וואס מען לייענט בספר, נאר עס דארף זיין דער טלטול ממקום למקום אויף צו הערן כו', וואס דאס איז כנ"ל בענין יתרו אז ער האט געדארפט אליין קומען צו משה'ן, וואס דוקא דאס האט אים דערנומען.

וואס דאס איז אויך וואס עס שטייט אין די הקדמה פון תניא, תושב"כ פון חסידות, ש"אינו דומה ראי' וקריאה בספרים צו שמיעה" פון אזא וואס "יכול להלך נגד רוחו של כאו"א".

וואס דאס איז אויך דער ביאור אויף די וואס זיינען זיך מטלטל ממקום למקום שהטלטול ממעט כו', ווייל ס'איז ניט דומה וואס מען זעט בספרים צו די פעולה ווען מען הערט עס אליין פון א אידן. ואע"פ אז מען קען דאך מברר זיין אלץ אויך דורך א שליח, א בריוו, א טעלעגראם, א טלפון ו'הרבה דרכים למקום", איז דאס אבער ניט בדומה כנ"ל.

(משיחת ש"פ יתרו ה'תשכ"ד ס"ח)

"וועלן דארף ער וועלן קומען דא"

בשנת ה'תשל"ז רצה אחד השלוחים באה"ק לנסוע לביקור אצל כ"ק אדמו"ר, וכשאביו סיפר לרבי שיש לבנו געגועים עזים להיות אצל הרבי, ענה הרבי: "וועלן דארף ער וועלן קומען דא, אבער זיין, דארף ער זיין דארטן" [=לרצות - עליו לרצות לבוא לכאן, אבל להיות - עליו

להיות שם].

(כפ"ח מס' 767)

"לילך רגלי לליובאוויטש"

כ"ק מו"ח אדמו"ר (בעל ההילולא) סיפר פעם אודות א' מזקני החסידים של הצ"צ, שהקפיד על מנהגו לילך רגלי לליובאוויטש, עד כדי כך, שכאשר לא הי' בכחו לילך בכל שנה (כדרכו בצעירותו), הי' הולך רק פעם בשנתיים, אמר פעם לבניו ונכדיו — במענה לטענתם למה מתעקש לילך רגלי דוקא, ולא לנסוע — שכאשר יגיע לעולם האמת (או לעתיד לבוא) יצטרך למשקולת זכויותיו את הליכתו לליובאוויטש כך וכך פעמים, שעל זה מגיע לו שכר פסיעות, שכר הליכה (נוסף על "שכר מעשה").

וסיים, שכל זמן שילך לליובאוויטש רגלי, יהי' מונח על קו המשקולות הוא לבדו, אבל, אם יסע לליובאוויטש עם סוס (או שור), הרי יבוא גם הסוס (או השור) ויטיל את עצמו על קו המשקולות, ויתבע את חלקו... ובמילא (כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בשחוק): "וויל ער מיט קיין פערד ניט האבן צו טאן... אפילו דארטן אויך ניט" (אינו רוצה להתעסק עם סוס, אפילו לא בעולם האמת)!

(משיחת יו"ד שבט תשי"ז - תו"מ חי"ט עמ' 46)

"פנים אל פנים ביחידות"

מסתמא ווילט זיך יעדערן און עס ווילט זיך מיר בתוככי כלל ישראל צו האבן א געלענגהייט צו ריידן מיט יעדערן אויך פנים אל פנים ביחידות...

(משיחת ו' תשרי ה'תשל"ד)

גורל

"הגרלה לנסיעה לכאן . . זה ענין שבהרגש"

לכתבו אודות הגרלה לנסיעה לכאן, ובטח שואל זה בשם עוד כמה מאנ"ש. הנה — מלכתחילה היה זה ענין שבהרגש, וגם עתה כן הוא. ועל כגון דא אין מקום לחוות דעת.

(מכתב מיום ב' טבת תשכ"א - אגרות קודש חלק כ עמ' צו)

■ "הזוכה יוציא בנסיעתו את כל המשתתפים ויזכה אותם בכל המובנים הן בכמות והן באיכות"

ב"ה, כ"ח אייר, תשכ"א

ברוקלין.

המשתתפים בהגדרה השנתית לנסיעה בחודש תשרי הבע"ל, שהתקיימה בכפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר שם צוה ה' את הברכה חיים ה' עליהם יחיו שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת רשימת המשתתפים בהגדרה עם ההודעה ע"ד ההגדרה והזוכה בגורל שי'. ויהי רצון, כאמור מכבר, שהזוכה יוציא בנסיעתו את כל המשתתפים ויזכה אותם בכל המובנים הן בכמות והן באיכות.

ובפרט עפ"י גודל הענין דגורל כשנעשה כדבעי, כמבואר גם בתניא באגה"ק סוף סימן ז', ומקרא מלא דבר הכתוב בחיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו (משלי טז, לג).

וע"פ סיפור חסידים הראשונים בשם הרה"ח הרה"צ והרה"ג כו' הרה"ה מפאריש שכל הענינים וההידורים שעושה ה' בשביל עס זאל זיך בא אים בעסער אפלייגען א ווארט חסידות,

יהי רצון שגם בהאמור — נוסף על עניני הנסיעה, יתוסף גם ענין עקרי זה, ובכל המשתתפים, בתוככי כללות התמימים ואנ"ש, עס זאל זיך אפלייגן א ווארט חסידות באופן דהבנה עד כדי — בכך. ועוד (ובתקופתנו — גם זה עיקר) — לא יסתפקו כלל וכלל מיט א ווארט, כי אם מי שיש לו מנה ירצה מאתים וכו'.

ומובן וגם פשוט שאין לחכות לתועליות בהאמור עד הנסיעה בפועל, כי ההתחלה צריכה להיות מעת ההגדרה וההחלטה. וק"ל.

בברכה לבשורות טובות בהאמור, ובלשון רבנו נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות

מ. שניאורסאהן

(אג"ק חלק כ' עמ' רל"ד)

■ "על כל המשתתפים לעשות הכנות המתאימות כאילו הם היו הנוסעים"

נהייתי ממה שמצרך במכתבו רשימת המשתתפים בהגדרה. וכיון שכפי מכתבו הוא מחברי ועד ההגדרה — הנה בטח ימצא האותיות המתאימות להסביר לכל המשתתפים, כי — לכאורה ע"פ שו"ע (חו"מ רז, סי"ג) ענין של הגדרה בכגון דא, היינו שהזוכה מרויח דבר ששוה סכום גדול בהרבה ממה ששילם בעד השתתפותו, יש בזה חשש דאסמכתא באופן דלא קניא. וע"כ צ"ל שבנדו"ד הנה כל המשתתפים הסכימו בלבב שלם להקנות את מעותיהם בלי כל שיוור, וכדי שלא יהיה גם חשש דחשש — הרי טוב יהיה שזה הזוכה יתחשב כשלוחם של כל המשתתפים, אשר שלוחו של אדם כמותו, ובמילא בנסיעתו של הזוכה הרי, במדה ידועה, כאו"א מהם נוסע.

אור וחום ההתקשרות

והנה אף את"ל שבין אותם המשתתפים אפשר להיות גם כזה החפץ לנסוע מפני סיבה צדדית, עכ"פ בטוח הדבר שרובם כוונתם להיות על הציון הק', להתראות וכו', ובמילא למרות שזוכה רק אחד בהנסיעה, הנה על כל המשתתפים לעשות הכנות המתאימות כאילו הם היו הנוסעים. והרי קודם הילוך על ציון של צדיק ובפרט איש כללי וביחוד נשיא ישראל, צריכה להיות ההכנה בכל המחשת ענינים הנזכרים במאמר ענין ההשתתפות לאדמו"ר האמצעי, ומתאימים לנר"ן ח"י של נפש כ"א מ"א ישראל. ויה"ר שכל הנ"ל יביא להזדהות והתעוררות בפועל במחדו"מ מתאים לרצון נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.

(מכתב מכ"ה טבת תשט"ו - אגרות קודש ח"י עמ' רטז)

■ "תפקידו בתור 'זכה בגורל'"

בברכה שימלא — ובמילאו — תפקידו בתור "זכה בגורל" בנוגע לכל המשתתפים בהגדרה שליט"א

(מכתב מיום י"ב תמוז ה'תשכ"ד - מקדש מלך ח"ג עמ' רז)

בברכה שיצליח, בתור זוכה בגורל, לזכות כל המשתתפים בהגדרה, בכל הנקודות והענינים אשר בענין ההגדרה.

(מכתב מיום י"ח שבט ה'תשי"ט - מקדש מלך עמ' רז)

■ "יתן השי"ת שתצליחנה - כל המשתתפות בהגדרה והיא בתוכן - למלאות תפקידן בתור בנות ישראל"

במענה למכתבה בו מבשרת אשר בהגדרה שנערכה בסמינר בית רבקה בכפר חב"ד לנסיעה לכאן, זכתה בגורל,

יהי רצון אשר השי"ת המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית יברכה ויצליחה לנצל נסיעה זו ככל הדרוש ועוד יותר, לזכותה ולזכות כל המשתתפות בהגדרה — תחינה,

ובפרט אשר הנסיעה והביקור כאן קשורים במועד מלאות עשרים שנה להסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, והקביעות דיו"ד שבט בשנה זו היא כמו שהיתה בשנת ההסתלקות — בשבת קודש.

ויתן השי"ת שתצליחנה — כל המשתתפות בהגדרה והיא בתוכן — למלאות תפקידן בתור בנות ישראל עם קדוש, אשר כל אחת מהן היא בת אמותינו שרה רבקה רחל ולאה, והוריהן ומוריהן שיחיו יראו מהן רב נחת אמיתי יהודי חסידותי.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

[העתק ממכתב זה נשלח אל מו"ה שמואל חפר (נדפס ב"מקדש מלך" ח"ג ע' רח):

מצו"ב העתק מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א לשרה תחי' זלמנוב, הזוכה בגורל הנסיעה

לכאן. ונשלח לכת"ר שי' כדי שיוכל להוסיף ביאור באם יהי' צורך בזה וגם להתבונן ולהציע להנ"ל באיזה אופן למסור תוכן המכתב להמשתתפות בההגרה. ות"ח מראש על ההודעה בזה].

(מכתב מיום י"ד טבת ה'תש"ל - אג"ק לכ"ו עמ' רסט)

תשרי

■ "לקיים את ה"לך לך מארצך גו'" כדי להיות בד' אמותיו של נשיא הדור"

ענין נוסף שבקשתי שיפרסמהו — בקשר ובשייכות לשבעה במרחשון:

א) נתינת יישר-כח לכל האורחים שליט"א, אשר, הרגש החסידי שלהם האיר בהם בגילוי ובא לידי פועל ממש, לקיים את ה"לך לך מארצך גו'" כדי להיות בד' אמותיו (בית-הכנסת ובית-המדרש) של נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, במשך הזמן ד"הקהל", "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (חג הסוכות) — עכ"פ שעה אחת או יום אחד, ועאכו"כ אלה שהיו כל משך חג הסוכות, ובמיוחד — גם המשכו עד שבעה במרחשון.

...ישנם אמנם כאלו שלא באו, אלא נשארו לשבת ב"חור" שלהם ("געבליכן זיצן בא זיך אין קאטוך"). בדמיינם לעצמם שיושבים בארמון המלך... וכך "העבירו" ("אפגעשמאכטעט") את כל משך "זמן שמחתנו".

הסיבה לכך שיוכל להיות מצב זה (לשבת ב"חור" ולחשוב שנמצאים ב"ארמון המלך") היא — חשכת הגלות, אבל, מה שייך חושך הגלות לאלו השייכים לנשיא דורנו, שמכריז שכבר סיימו כל העבודה, כולל גם "צחצוח הכפתורים"? ...!

ומזה מובן גודל הרחמנות עליהם, ובמילא, גדול יותר הצורך לעודדם כו' שלא יפלו ברוחם כו', ואדרבה — שיהי' אצלם הענין ד"כפלים לתושי".

ובכל אופן — כל זה שייך לצד השמאלי, אבל העיקר הוא מה שנעשה בצד הימיני, כאמור, להביע יישר-כח לכל האורחים כו'.

(משיחת ש"פ לך לך ה'תשמ"ח - תו"מ התוועדות ח"א עמ' 429 ואילך)

■ "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל"

אמור אמרתי, אשר, כמו בכל שנה, יבוא הגה לימי השמע"צ ושמח"ת ונתראה ונשוחח יחד. וכנראה אשר סיבות מסיבות שונות עכבוהו ולא יכול להוציא לפועל נסיעה זו.

וחבל, וכמרוז"ל (ר"ה טז, ב) חייב אדם להקביל פני רבו ברגל. וראה בכסף משנה ברמב"ם הל' ת"ת פ"ה ה"ז.

והנה אף שעתה מקילין בהנ"ל, וכמה טעמים נאמרו בזה, הנה עוד אחת יש בזה.

והוא ע"פ הידוע הקושיא במה שאנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחות לפניך, דבשלמא לעלות ולראות אי אפשר מפני היד כו' אבל ההשתחואה אפשר להיות בכל מקום לפניו ית' כמו ואנחנו כורעים ומשתחוים כו' ולמה צריך לזה ביהמ"ק דוקא.

והתירוצ' ע"ז הוא כי יש ב' בחינות בהשתחואה: (א) השתחואה חצונית שמשתחוה בגופו או, מדרגה נעלית יותר בהשתחואה חצונית, שבמעשה בפועל, שזה תלוי בגופו, לא ימרוד במלך מלכי המלכים הקב"ה. (ב) השתחואה פנימית שנעשה בבחי' ביטול רצונו מפני רצון הקב"ה שאין לו רצון וחפץ אחר כלל, וזהו השתחואה הנפש. והשתחואה זו היו מקבלים ישראל ע"י הראי' ברגל בביהמ"ק. ומשחרב ביהמ"ק הגם שאין אנו יכולים להשתחוות עכ"פ נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצחו במקדש מעט ביהמ"כ וביהמ"ד והיינו בשעת התפלה (בלקו"ת פ' ברכה ד"ה מזמור שיר — הראשון — פ"ב בארוכה).

והנה רואין אנו במוחש, אשר לבוא למדרגת בטל רצונך שכלך וכל כחות נפשך בלי סיוע — קשה מאד: כי בהכירו ערך עצמו, לא ימצא טעם מספיק שיבטל רצון עצמו מכל וכל. ואדרבה, אם יתקרב לידי הכרה והחלטה שצריך הוא לבטל רצון עצמו, הרי איש שבא להחלטה כזו ה"ה ירא שמים במדרי' חשובה, וא"כ שוב אינו מוכן למה אין לו לסמוך על החלטות שכלו ורצונו. והעצה היעוצה היא שיבקש עזר מאדם כזה שמורה הוא בו שעומד למעלה ממדריגתו הוא, ואין לו פניות ח"ו בעניינים אלה, שאז בטח ישמע לפקודתו מה שיוורה בדרכי עבודת ה'. והזמן המסוגל לזה הוא בשלש רגלים וע"ד דוגמא כמו שהי' בזמן שביהמ"ק הי' קיים. והאריכות בזה אך למותר. ויהי רצון שימלא ע"י מכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, עכ"פ מה שאפשר להביא בכתיבה ועד שיתראה אתו פא"פ.

(ממכתב כ"ד תשרי ה'תש"ח - אג"ק ח"ב עמ' רנד)

■ "להזמין בשמי לבקר כאן למשך חודש תשרי הבע"ל, להשתטח על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר"

ב"ה, יום ג' שהוכפל בו כי טוב, פ' כי תצא ה'תשכ"ז

ברוקלין, נ.י.

ועד הרוחני דכפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, ובראשם הרה"ג הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ הררש"ז שי' מרא דאתרא

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעמדנו בימי אלול, הוא חודש הרחמים, אשר — א'ני לידודי וידודי ליי, חודש אשר כדברי אדמו"ר הזקן, יוצאין בו להקביל אור פניו ית' בשדה.

ותיכף לאחר זה, חדש תשרי, חדש הכללי של כל השנה הבע"ל, אשר בו תשרי ותשבוק ותכפר על חובי עמך ומשובע בכל,

בקשתי — להיות המתכננים והמארגנים, אשר אלה מתושבי כפר חב"ד שבאו ממדינתנו

לפנים, במשך שנת הקהל זו והם בני עשרים שנה ומעלה ועדיין לא בקרו כאן, ולא השתטחו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיאנו ורוצים בזה,

להזמינם בשמי לבקר כאן למשך חודש תשרי הבע"ל, להשתטח על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, ולהתפלל כולנו בצוותא חדא בבית הכנסת של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ללמוד בבית מדרשו נגלה וחסידות וכו'.

* * *

פשוט אשר כמה דברים אמורים — באם ע"י נסיעתם זו לא תהינה מגרעות בקודש, במוסדות הק' ובענייניהם — אשר באה"ק ת"ו בכלל ובכחב"ד בפרט,

כן מותנה הנסיעה בעל מנת לחזור לכחב"ד,

ובנוגע לנשואים — שתהי' הנסיעה בהסכמתן המלאה של נשותיהם תחיינה.

* * *

ויהי רצון, אשר בימים אלה, שכנ"ל המלך ממה"מ הקב"ה מקבלין פניו בשדה, ואז רשאי (ומוסיף ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר: ויכולים) כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ימלא המלך ממה"מ הקב"ה עוד בהיותו בשדה, כל בקשות ומשאלות לבבם לטובה של כל המקבילים פניו, בתוככי כללות ישראל, וימלא (כנ"ל) בסבר פנים יפות, ויכתב ויחתם כל אחד ואחת לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתומה טובה.

נ.ב.

מובן אשר ענין הוצאות הנסיעה — אינו שייך להנוסעים, ויסודר בלעדס בעזה"י, ומפני קוצר הזמן בודאי יזדרזו בסידור כל האמור, ולכל לראש — עריכת רשימה מפורטת ולשלחה לכאן באופן מהיר דחוף, ות"ח מראש על ההשתדלות והטרחה בכ"ז.

(אג"ק חכ"ד עמ' טד)

■ "היציאה מאה"ק ת"ו לחו"ל, הרי אפשרית היא . . כדי להשתטח על קברי צדיקים"

ובאתי בזה בהצעה, בהקדמה — שהיציאה מאה"ק ת"ו לחו"ל, הרי אפשרית היא, רק במקרים מיוחדים, ומהם, כדי להשתטח על קברי צדיקים, (ראה שדי חמד חלק אסיפת דינים בתחלתו, ובפאת השדה לשם). ובפרט בצדיק נשיא שהי' קרוב אליו לומד תורתו ומתנהג ע"פ הוראותיו והדרכתו, או עכ"פ מקבל עליו לעשות כזה מכאן ולהבא.

ידועים דברי רבותינו נשיאינו, בענין התקשרות שהוא ע"י (כנ"ל) לימוד תורתו וקיום הדרכותיו ותקנותיו.

וידוע ומפורסם עד כמה מסר נפשו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל על תורת החסידות בכלל ועל הפצתה באופן הכי רחב ולחוגים הכי שונים — מתוך אהבה, ובאותה "הלשון" שהם שומעים.

ולכן — על כל אחד ואחת שי' מהמשתתפים בנסיעה האמורה, להתחיל בהאמור בפועל קודם

אור וחום ההתקשרות

התחלת הנסיעה בפועל, כוונתי – להוספה בלימוד הדא"ח ובפרט בלימוד מאמרי בעל הציון.

ובהנוגע להנשים, במה שיש בהאמור גם אליהם או במיוחד אליהם.

(עיי' הלכות תלמוד תורה לרבנו הזקן סוף פרק א': והנשים חייבות ללמוד הלכות הצריכות להן וכו' כל מצות עשה שאין הזמן גרמא וכו' ובימיהם הי' החכם דורש וכו' בלשון שמבינים הנשים וכו', והרי בכלל מצות עשה שאין הזמן גרמא, הם לכל לראש שש המצות שחיוכן תמידי לא יפסק מעל האדם אפילו רגע בכל ימיו, ואלו הם, א) להאמין בשם, ב) שלא להאמין לזולתו, ג) ליחדו, ד) לאהבה אותו, ה) ליראה אותו, ו) שלא לתור אחר מחשבת הלב וראית העינים.

שלזה באים במיוחד ע"י הלימוד שבימינו הוא לימוד תורת החסידות, וכפס"ד הרמב"ם הלכות יסודי התורה ריש פרק ב'. ומעשה רב).

כן יפריש כאו"א – בלי נדר – בכל יום חול בבקר פרוטות אחדות לצדקה, למוסדות בעל הציון, לחיזוק המוסדות. כן יבקרו קודם הנסיעה, עכ"פ פעם אחת, בתוככי בני ישראל, בחוגים שלעת עתה עדיין אינם מהמקושרים בכל עניניהם וכו', ז.א. שבדקות עכ"פ חל עליהם התואר דחוצה. ובביקורם ידברו דברי התעוררות בכלל, ומתורתו של בעל הציון בפרט.

וכל המוסיף בכל אחד מהנ"ל, הרי זה משובח, כמובן.

בעת הנסיעה – ילמדו ברבים שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ע"פ התקנה של בעל הציון. וכן שיעור בתורתו – במקום שלבם חפץ, של רוב המשתתפים בזה,

ובודאי יצטרפו להם כל הנוסעים ובצירוף הצוות, שמבני ישראל הוא.

ויהי רצון שתהי' הנסיעה בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים, ובנקודה

הפנימית – שעל ידה יתוסף בהפצת היהדות בכלל, ובהפצת המעיינות חוצה ביחוד.

וינצלו זמן שהותם כאן, כסגנון חז"ל, כדבעי למיעבד – מתוך שמחה וטוב לבב.

ונזכה במהרה לקיום היעוד דבשובה ונחת, דנחזור כולנו בשובה ונחת לארצנו הקדושה על ידי משיח צדקנו בקרוב ממש.

המצפה לבשו"ט בכל האמור וחותרם בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד – לכאו"א שליט"א,

מנחם שניאורסאהן

נ.ב.

מכתבי זה בא גם בתור מענה למכתביהם הפרטים של כו"כ מהמשתתפים שליט"א בהנסיעה האמורה. ובודאי ידיעו לכאו"א מהם את האמור.

(מכתב מר"ח אלול ה'תש"כ – אג"ק חי"ט עמ' תיד)

"יכתבו עד"ז בפרטיות"

ועדה המארגנת.

מכתבם בנוגע לסדה"י דהנסיעה נתקבל. ובטח נתקיים הסדר.

בכ"ז — ע"פ הסדר מכ"ק מו"ח אדמו"ר בכגון דא — יכתבו עד"ז בפרטיות (בהנוגע להביקורים וכו') וכיון שזה נוגע לאיזה ענינים — ההקדם דדו"ח זה ישובח, ות"ח מראש.

(בשם השם תשכ"א - מקדש מלך זצ"ג עמ' רה)

"הכתוב אשתקד . . בקשר לנסיעה לכאן, והסדרים שלה, בתקפו גם בשנה זו"

על יסוד מאמר חז"ל אין מזרזין אלא למזרזין, באתי בזה להעיר, אשר הכתוב אשתקד בעניני התעוררות תורה ומצוה, בקשר לנסיעה לכאן, והסדרים שלה, בתקפו גם בשנה זו.

ואדרבה — עפ"י הציווי להעלות בקדש, בטח יוסיפו בזה, כאו"א לפום שיעורא דיליה.

והרי הובטחנו — כל המוסיף מוסיפין לו.

והרי בעניני טוב וקדושה שגם עניני הגוף של ישראל עם קדוש, נצטוה האדם לעשותם קדושה. ככל שיהיה המצב טוב, יש להוסיף, הלוח והוסיף הלוח ואור.

ובודאי למותר להעיר, אשר בהנ"ל הם גם הענינים הקשורים בהשפעה על הזולת, ואדרבה, כיון שואהבת לרעך כמוך — כלל גדול בתורה.

וידועה תורת רבנו הזקן בעל התניא והשו"ע, אשר ואהבת את ה"א — ואהבת לרעך כמוך, חד הוא. וק"ל...

(לקוטי שיחות חלק כד עמ' 419)

"דאס געפינט א חסיד ווען ער דאוונט אין ביהמ"ד פון זיין רבי'ן"

איך האב גערעכנט אז מיר וועלן זיך זען דא סוכות צייט (לויט ווי אייער געוואוינהייט איז געווען צו קומען צו כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א אויף די טעג) און ווינשן זיך אין פתקא טבא לשנה טובה ושמחה. ליידער זייט איר דעם יאר ניט געקומען.

האפנטליך איז אלעס כשורה בבריאות הגוף בא אייך און בני ביתו יחיו.

פון מעלות הכהנים ועבודתם וואס זיינען אויך דא לאחר חורבן בית המקדש איז נשיאות כפים בשעת התפלה, וואס בתי כנסיות ווערן טאקע אנגערופן מקדש מעט.

אייער פון די זאכן וואס עלי' לרגל בבית המקדש פלעגט אויפטאן בא א אידן לויט ווי חסידות ערקלערט איז געווען דאס, וואס ער פלעגט זיך משתחוה זיין, און ניט נאר בחצוניות, מיט דעם גוף, נאר אויך מיט זיין נשמה, ד.ה. אז ער פלעגט מבטל זיין אלע זיינע כחות הנשמה רצון שכל מדות צום אויבערשטן, במילא איז פארשטענדליך אז א בית הכנסת וואו די השתחואה פנימית ווערט אויסגעפירט אם בעסטן, איז מער מקדש מעט, נענטער צו מעלת בית המקדש.

און דאס געפינט א חסיד ווען ער דאוונט אין ביהמ"ד פון זיין רבי'ן, וואס יעדער חסיד איז דאך מער-ווייניקער בטל צום רבי'ן. און א חסיד כהן נושא כפיו בביהמ"ד של רבו אין פארגלייך

צו נשיאות כפים אין א סתם בית המדרש איז נעענטער צו נ"כ בבית המקדש (וואס איז געווען שלא בערך גרעסער ווי נ"כ אין מדינה. זע משנה סוטה לז, ע"ב).

(מכתב מיום כ"ה תשרי ה'תש"ח - אג"ק ח"ב עמ' רנו)

■ "כו"כ עשריות ומאות מישראל מטלטלים את עצמם . . מביתם ומקומם, כדי לשהות במשך מועדי חודש תשרי בד' אמותיו של נשיא דורנו"

...בנוגע לתוכן הענין דעלי' לרגל בעבודה הרוחנית בנפש האדם — מבואר בלקו"ת ש"משחרב ביהמ"ק, הגם שאין אנו יכולים להשתחוות ("עיקר הראי' היא ההשתחוואה שהי' משתחויה ויוצא"), עכ"פ נתפשטה קדושה הארה זו אפז קצהו במקדש מעט, בהכ"נ ובהמ"ד", ועאכ"כ — בהכ"נ ובמה"ד מיוחדים, וע"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ואכן "עושים גם היום" — שכמה וכמה עשריות ומאות מישראל מטלטלים את עצמם ("טלטולי דגברא" וגם "טלטולי דאיתא") מביתם ומקומם, כדי לשהות במשך מועדי חודש תשרי בד' אמותיו של נשיא דורנו, מעין ודוגמת וזכר לענין דעלי' לרגל בזמן שביהמ"ק הי' קיים.

ומכיון שנמצאים כאן עדיין כמה וכמה שלא מיהרו לחזור לבתיהם מיד לאחר שמח"ת, אלא נשארו גם לששה במרחשון (שבת זה), ורק לאחר מכן עומדים לחזור לבתיהם, איש איש למקומו, המקום שהועידה לו ההשגחה העליונה למלא את תפקידו ושליחותו, "לשכן שמו שם" — אזי מודגש עוד יותר ענינו המיוחד דשה במרחשון, סיום וגמר העלי' לרגל.

(משיחת ש"פ נח ה'תשמ"ז - תו"מ התוועדיות ח"א עמ' 465)

שנת הקהל

■ "פאר די פופצען יאר וואס מ'האט זיך ניט געזען".

לאמירתי' ע"ד שלא התראינו בט"ו שנים — ה"ז בא בהמשך לדיבורי לאחרונה ובארוכה כו' אודות הקהל (וראי' בממדים המתאימה לזה) — ובקשר לשני "הקהל" האחרונים (יד"טו שנים) — לבטל החזקה דג' פעמים ע"י ביקור עתה.

(מכתב מימי חנוכה תשמ"ח - לקו"ש חל"ט עמ' 356)

(1) בכינוס השלוחים העולמי דשנת ה'תשמ"ח עבר א' בחלוקת הקונטרסים, לאחר שקיבל הקונטרס, נקרא לחזור ע"י כ"ק אד"ש והושיט לו קונטרס נוסף באמרו "פאר די פופצען יאר וואס מ'האט זיך ניט געזען". על השאלה שנהג לבוא מידי שנתיים-שלוש, בא המענה, שהכוונה לשנת "הקהל" שבהם לא ביקר בחצרות קדשנו — שתי פעמים. המו"ל

"שנה הבאה תהי' 'שנת הקהל' הי' זה דבר נכון שכולם יבואו הנה לחודש תשרי"

בתשל"ג הייתי אצל הרבי בפתק שכתבתי לרבי ביחידות ייחלתי במשאלת לב שכ"א מבני משפחתי יזכו לבוא אל הרבי. הרבי התייחס לענין ואמר: "מה שכתבתם בקשר למשפחה שיהי' כאן — הרי השנה הבאה תהי' 'שנת הקהל' הי' זה דבר נכון שכולם יבואו הנה לחודש תשרי, שאז יכול כ"א לקבל [לקלוט] לפי אופנו אם בדרך פנימי אם בדרך מקיף מעניינים שמסביב".

ואכן בתשרי הבא, ה'תשל"ד, הגעתי כאמור עם כל המשפחה. נכנסתי עם אשתי לרבי ליחידות, והרבי אמר בין השאר: "הרי דובר בשיחה שחייב מצוות הקהל הוא בכך שמגיעים אליו [=הכוונה אל המלך], ולכן אתן לכם סיוע והשתתפות בהוצאות הנסיעה".

(מיחידות ר' טובי' בלוי - כפ"ח מס' 718)

י"א ניסן

"הטעם והגשמאק"

"מהו הטעם והגשמאק שישעו מכאן ימים אחדים לפני י"א ניסן"

(מענה כ"ק אדמו"ר לתלמידים השלוחים שרצו לנסוע לפני י"א ניסן לאוסטרליא - כפ"ח מס' 850)

"הקורת רוח וכו' מביקורו כאן בימים אלו"

ת"ח על הקורת רוח וכו' מביקורו כאן בימים אלו.

ויהי' שיהא ג"כ לתועלת הרבים (נוסף על שכל יחיד — עולם מלא הוא), אזכיר עה"צ להג"ל ולחה"פ כשר ושמח.

(מכתי"ק לא' שהגיע לי"א ניסן)

"יוסיף יותר חיות"

על מכתב מתלמידים השלוחים שרצו לנסוע לי"א ה'תשנ"א שכתבו אשר "זה יוסיף חיות יותר חיות בהשליחות ולימוד התורה", הדגיש הרבי את המילים "יוסיף יותר חיות" וכתב "עפ"ז כדאי יהיה בשעטו"מ, אזכיר עה"צ"

(מצילום הכתי"ק)

יו"ד שבט

באם אפשרי ישאר עד ב' ניסן יום הכתרת כ"ק מו"ח אדמו"ר.

(מענה לא' שרצה לחזור לאה"ק בחודש אדר - קובץ עצות עמ' 87)

חג המצות

■ "מקבלים הרבנים תוספת כח עי"ז שהם באים ל"זמן מתן תורתנו", "חג המצות", "ל"ויבאוויטש" לרבם"

ובזה מקבלים הרבנים תוספת כח עי"ז שהם באים ל"זמן מתן תורתנו", "חג המצות",
ל"ויבאוויטש" לרבם, ובנדו"ד — בהמקום (בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים) דכ"ק
מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו עבד עבודתו הק' במשך עשר שנים האחרונות שלו בחיים חיותו
בעלמא דין, וקדושה לא זזה ממקומה, ואדרבה — מוסיף והולך ואור, בהעבודה דפעולות כ"ק
מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ע"י תלמידיו ותלמידי תלמידיו וכו':

ע"י חגיגת "זמן מתן תורתנו" ב"לויבאוויטש", בהד' אמות דמקום התורה הפצת התורה והפצת
המעיינות חוצה, שבו לומדים וחוזרים את התורה דרבתינו נשיאנו, ובמיוחד בתורת החסידות —
הרי זה מוסיף כח מיוחד בכל עניני התורה, כולל ובמיוחד — בהענין ד"מורה צדק", עד צדק
באופן דמדת חסידות (לפנים משורת הדין), בהיותו מיוסד וחדור עם התורה וההדרכה דרבתינו
נשיאנו בתורת החסידות, מאור שבתורה.

(משיחת יום ב' דחג השבועות תש"נ - תו"מ ח"ג התנועדויות ע' 280)

הוראות

- באם: (1) יוכל לסדר (הכותב) שכאן יתעסק מי עמהם במשך שהותם כאן.
- (2) מבטיחים (הרוצים לנסוע) שע"ז יתוסף אצלם בעניני תומ"צ (לפי השערות).
- (3) לא יכנסו עי"ז לחוב גדול כו' —
- תהא הנסיעה בשטמו"צ.

(מענה מאלול ה'תשל"א לארגון קבוצה מצרפת לנסוע לחודש תשרי - אג"ק חכ"ז עמ' רכז)

במענה לכמה שואלים למנהלי מוסדות, מורים ומורות ותלמידים ותלמידות, שיחיו, האם לבקר כאן בחודש תשרי הבע"ל, אף שהבא לקמן מובן מעצמו, אבל כיון שאמרו חז"ל אין מזרזין אלא למזרזין, קבלנו הוראה מכ"ק אדמו"ר שליט"א לענות לשואלים כדלהלן:

א. בנוגע לחברי הנהלת מוסדות, מורים ומורות וכיו"ב, מובן שצריך להיזהר מלגרום גרעון בעניני המוסד וכו'. וכיון שאדם קרוב אצל עצמו, צריכה להיות התייעצות חברי ההנהלה ולעשות כדעת הרוב הלבקר, מתי, או לא לבקר עתה.

ב. עד"ז בנוגע לתלמידים ותלמידות, עליהם להסביר ענינם לפני הנהלת הישיבה, הבי"ס וכו', ולעשות כהוראותם.

(ממכתב המזכירות אלולא ה'תשל"ג - מקדש מלך ח"ד עמ' רד)

במענה למכתבו מכ"ב סיון, בו כותב אודות הסברה להיות כאן במשך ימי תשרי הבע"ל.

וכבר ידועה דעתי בזה, אשר כמה תנאים לדבר.

א) מובן שצריך להיות בהסכמתה המלאה של זוגתו תחי', ב) שלא ילחץ על ההוצאה בעניני בית הנחוצים, ג) התדברות עם הנהלת הענינים במשרת בקדש באופן שע"י הנסיעה לא יוגרם שום היזק ח"ו להענינים, ד) בנסיעה זו צריכה להיות גם תועלת הרבים, ז.א. אשר בחזירתו תורגש הנסיעה ותוצאותי' בסביבתו ע"י התפשטות לימוד החסידות והליכה בהדרכותי' ומנהגי' ורק באם כל תנאים הנ"ל במציאות יש להתענין בהנסיעה.

בטח שומר שלשת השיעורים השווים לכל

(מכתב מיום ד' תמוז ה'תשי"ז - אג"ק חט"ו עמ' רנז)

באם תוכל לסדר ב"ב שי' באופן מתאים (ובאם זהו בהסכמת בעלה הרב שי') — ובאם עוד די זמן מספיק להכנה, יהא ביקורה כאן ודקבוצת הנערות תי' בשעה טובה ומצלחת.

(מענה מימי חנוכה ה'תשכ"ה - אג"ק חכ"ג עמ' שב)

"הנסיעה לכאן אפשרית אך ורק בתנאים דלהלן"

...הרי זה ענין שהזמ"ג — בנוגע לנסיעה לכאן לחודש תשרי, ובפרט לקראת שנת הקהל, תוך כדי פירוט טעמים לכאן וטעמים לכאן וכו' וכו'.

ובכן, בענין זה ניתן כבר המענה מכוכ"כ שנים (ומכיון שהמענה מיוסד על הוראת השו"ע, לא שייך שינוי משנה לשנה, שהרי התורה לא תהא מוחלפת מאז שניתנה למשה מסיני), ותוכנו — שהנסיעה לכאן אפשרית אך ורק בתנאים דלהלן:

לכל לראש — שהנסיעה לכאן לא תגרע בעבודתו בקודש, במוסד על טהרת הקודש (או מוסד הכשר), לטובת הרבים וכו'.

ונוסף לזה — שלא להכנס לחובות, ובלשון חז"ל (שהביאו רבינו הזקן בשו"ע שלו) "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות", ועאכו"כ כשמדובר בחובות גדולים שהוא בעצמו מסופק אם

יוכל לפרעם. ואם ברור אצלו שיוכל לפרוע חוב זה, אלא שיגרע במנוחת הנפש מצד הענין ד"עבד לזה לאיש מלוה" – ישאל אצל רב מורה הוראה בישראל (ובפרט – שבודאי קיים כבר הוראת המשנה "עשה לך רב").

ובנוגע לאלו שלאחרי הנישואין – שנסיעתו של האיש צ"ל בהסכמת זוגתו, ועאכו"כ שנסיעת האשה צ"ל בהסכמת בעלה, "אשה כשרה עושה רצון בעלה" ו"עד"ז בנוגע לבנים ובנות – בהתאם להציווי "כבד את אביך ואת אמך", שמכיון שההורים מחנכים אותם ברוח התורה ומצוותי, פשוט, שכבודם אינו בסתירה, ח"ו, לכבוד המקום (משא"כ בענין שאינו ע"פ ציווי התורה, אין לכבדם כו', שהרי גם אביו ואמו חייבים בכבוד המקום). ואם יש מקום לספק בדבר – ישאלו רב מורה הוראה בישראל.

ותנאי נוסף לתשובי אה"ק – שלכל לראש צריכים לקבלל היתר מרב מורה הוראה, שדר באה"ק, ויודע ומרגיש את היוקר דאה"ק, האם מותר להם לצאת מאה"ק.

וכאמור, מענה זה ניתן כבר לפני כו"כ שנים, ובמילא, אין צורך לחזור ולשאול כו'.

(משיחת ר"ח אלול ה'תשמ"ז – תו"מ התוועדות ח"ד עמ' 309)

הוראות לתלמידים השלוחים

מהנכון מטעמים מובנים שיתחלקו לשנים (ע"פ הגורל): האחת – תבוא לח"י אלול ועד לאחר יוה"כ"פ, והשני' – לחה"ס ועד לאחר ש"ק בראשית, באופן שלא יהי' הפסק ח"ו במילוי שליחות הקבוצה במקום שנשלחו.

(מענה מיום ג' מנ"א ה'תשמ"א לתלמידים השלוחים למרוקו)

נמיעה להאהל

והרי זכה והי' מתלמידיו . . ויוכל לבקר על הציון הק"

במענה למכתבו מו' אייר, בו כותב הסברא ע"ד ביקור כאן בימי תשרי הבע"ל.

בכלל באם לא יגרע ח"ו בקור זה בעניני אח"ת אשר בראשון לציון, ואשר ההשגחה עליונה זיכתו והצליחתו להיות מיסדה ומנהלה, נכון הדבר. והרי זכה והי' מתלמידיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ואביו כ"ק אדמו"ר נשיאי ישראל, ויוכל לבקר על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ומובן שצריך לברר הפרטים בהנוגע להנסיעה ואופנה.

(ממכתב ט' אייר ה'תש"כ – אג"ק חי"ט עמ' 99ט)

על מנת לקבל ההשפעות שמשפיע הרבי עכשיו יש ללכת להאהל, לבקש רחמים וכו'.

וואס דערפאר איז אע"פ וואס ס'איז שוין שלוש שנה זינט די הסתלקות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, און מ'קען מיינען אז וויבאלד מ'איז שוין דרייסיק יאר אלט, א "בן שלושים לכה", און מ'איז אויסגעוואקסן — קען מען שוין שטיין אויף די אייגענע פיס —

זאגט מען אז "רועי ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם", און מ'איז פארבונדן מיט אים איצט פונקט אזוי ווי דאס איז געווען אין דער ערשטער רגע און אין דעם ערשטען טאג נאך די הסתלקות!

און דערפאר דארף מען זיך אנהאלטן אן דער "קלאמקע", ביז אנהאלטן זיך אין אן אפענער טיר, און גיין אויפן ציון, מיט שאלות ובקשות, שרייבן פדיונות, און בעטען רחמים און ברכות, ביז אז מ'בעט אויך עס זאל זיין "והוא יכלכלך" — אז ער זאל אויך מאכן די כלים מיט וואס אויפצונעמען די ברכות.

(משיחת ש"פ יתרו ה'תש"מ)

"והנתינת כח על זה . . . היא ענין השתטחות"

ידוע ש"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא", ויתירה מזה, "אין דור שאין בו כמשה". ובדורנו זה הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

ומזה מובן ששליחותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששלח או שולח את פלוני למקום מסויים לברר חלקו בעולם, היא, בדוגמת השליחות של משה בנוגע לכיבוש הארץ, כי, תוכן השליחות דמשה בכיבוש הארץ הוא לעשותה ארץ ישראל המוקדשת מכל הארצות, וזהו גם תוכן השליחות דמשה שבדורנו בבירור חלקו בעולם — המקום שאליו שלחו כ"ק מו"ח אדמו"ר ונתן לו את הכחות לבררו — לעשותו ארץ ישראל, חולין על טהרת הקודש.

ומההוראות שעלינו ללמוד מפרשת המרגלים — שלא לערב את השכל ולעשות איזה שינוי, אפילו שינוי הסדר בלבד, בדברי הרב, כ"ק מו"ח אדמו"ר, גם כשנדמה לו שע"י שינוי זה יצליח יותר בשליחותו, כי, בשינוי קצת מדברי הרב אפשר לטעות עד בדומה לטעות המרגלים, ובמכ"ש וק"ו: ומה המרגלים שנאמר עליהם "כולם אנשים ראשי בני ישראל המה", כשינוי מדברי משה, באו לטעות עד שאמרו "לא נוכל לעלות וג'" — אנשים כערכנו עאכ"כ.

...ולכן התנאי העיקרי במילוי השליחות הוא — שמירת דברי הרב, ללא שינוי, וללא עירוב השכל, מתוך קבלת עול דוקא.

והנתינת כח על זה, בפרט עכשיו לאחר ההסתלקות, היא, ע"י ענין ההשתטחות — "נשתטח על קברי אבות".

...ענין ההשתטחות הוא ההליכה על קברו מתוך ידיעה "אז דא איז ער"... ומציירים את צורת דמות פניו... ועי"ז ניתוסף כח ועוז בהתקשרות, ובקיום שליחותו ללא שינויים וחשבונות כלל.

— כששומעים משה, משה שבדורנו, ציווי והוראה פעם אחת, הרי, במשך הזמן יכול להיות בזה חלישות וקרירות, עירוב חשבון שכלי, וכיו"ב, ולכן, העצה היא לחזק את ההתקשרות ע"י

(משיחות ש"פ שלח ה'ש"ת - תו"מ ח"א עמ' 105)

■ "העזר והסיוע של נשיא הדור נעשה עי"ז שהולכים על הציון ומבקשים"

...ועד"ז בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל בדורו:

נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו, מניח הוא... את הכל על הצד, ומביט על צאן מרעיתו, וכאשר צאן מרעיתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא ("בלייבט ער ליגן")... בגלות, כדי... שיוכל להמשיך ולשמש... "צינור" ו"ממוצע המחבר" שעל ידו יוכל יהודי... לקשר את עצם הנשמה... עם עצמות ומהות א"ס ב"ה.

וזוהו גם ביאור לכך שמנוחתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ לארץ – נוסף לכך שממתינים להכנס לארץ בגאולה העתידה יחד עם צאן מרעיתם ("דער גוף זאל מיטגיין מיט אט דעם גוף") – כדי לעזור ולסייע בכל המצטרך לצאן מרעיתם, להיותם נשמות כלליות שהם שורשים לכל הנשמות הפרטיות שבדורם, שלכן בכוחם וביכלתם לסייע לנשמות הפרטיות (שכל אחד מהם הוא "פרט" שלהם) שלא בערך מאשר סיוע של מי שנשמתו אינה נשמה כללית.

ובפרטיות יותר:

העזר והסיוע של נשיא הדור לצאן מרעיתו (שבשביל זה מנוחתו כבוד בגלות) נעשה עי"ז שהולכים על הציון ומבקשים ("מ'קומט אויפן ציון און מ'בעט") על כל המצטרך להם,

ועוד ועיקר – שבעת ההשתתחות מתקשרת ה"יחידה" עם ה"יחיד"... וענין זה מהוה נתינת כח על כלליות העבודה, עי"ז שממשיכים ההתעוררות שנעשית בעת ההשתתחות על כל הימים שלאחרי זה, שתפעול פעולתה בנוגע למחשבה דיבור ומעשה שיהיו כדבעי למהוי – שזהו תכלית כל האדם, ועל זה נאמר "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו"

ויש להוסיף שעצם העובדה שמנוחתו כבוד של נשיא הדור הוא בקירוב מקום מהוה עזר וסיוע בעבודה שבכל יום ויום:

בשעה שהולכים על הציון, אזי העזר והסיוע הם בתוקף יותר, אבל, גם בשעה שאין הולכים על הציון אלא נמצאים בקירוב מקום, ישנו עזר וסיוע מצד זה שיכולים לילך על הציון שנמצא בקירוב מקום, ע"ד מאמר רז"ל "אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו".

כלומר: כשם ש"מי שיש לו פת בסלו", "אין מתאוה כמי שאין לו", היינו, ש"פת בסלו" מהוה סיוע בעבודתו להחליש התאוה – כן הוא גם בנוד"ד, שהידיעה ע"ד "דרך העבודה" דהליכה והשתתחות על ציונו של צדיק ונשיא הדור, מחלישה את תוקף ההתנגדות, ההעלמות וההסתרים דהלעו"ז, כי, גם הלעו"ז יודע שאם יתחזק בתוקף יותר מדי ("טאמער וועט ער שטארק אנקוועטשן"), אזי יתחזק לעמוד נגדו גם ע"י ההשתתחות על הציון – דבר שיבטל את מציאותו לגמרי.

(משיחות יו"ד שבט ה'תשי"ד - תו"מ ח"א עמ' 29)

■ "תמה אני . . שאינו מחפש סיבות להיות על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע"

הנה בכלל תמה אני על שאלתו, ועל שאינו מחפש סיבות להיות על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וכיון שהבר מצוה של בנו הוא בימים הקרובים ליום ההילולא יו"ד שבט, הרי לכאורה זהו הוראה שצריך להיאחז (אנחאפן זיך) בהזדמנות זו ולהיות על הציון, און אפרישען מה שזכה להיות כמה זמן בימים הבהירים בהיותו בישיבה ובסביבת אנ"ש, ואם לא בהזדמנות זו, אימתי?

(מכתב מיום כ"ו כסלו ה'תשי"ב - אג"ק ח"ה עמ' צה)

■ "בקצרה לבאר קושייתו..."

מה שביקש להזכירו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אעשה כבקשתו, ומה שכותב שאין לו הבנה בזה, הנה גם כשאוכל ושותה וישן בטח אינו מתבונן מקודם איך זה פועל על הגוף והנשמה שלו, ועושה כל זה גם אם אינו מבין באיזה אופן נעשית הפעולה. וגם בענין זה כן הוא.

...ובקצרה לבאר קושייתו, הנה גם כשהיו באים להרבי לבקש ברכה, לא היו באים אליו מפני מעלת הגוף שלו אלא מפני מעלת נשמתו. כל ענין המיתה אינו שייך כי אם בגוף, כי הנשמה היא נצחית, ובפרט נשמת צדיק שאינה שייכה כלל וכלל לגהינום, כף הקלע וכו', הרי ענין המיתה בה היינו הסתלקות, [פ]ירושה עלי' למדרגה נעלית יותר ואינו קרוי ח"ו מת. וכמה שכתוב בזהוהר (ח"ג דף ע"א),

ומה שכותב שמכיון מחשבתו לזולתו, הנה, בקצרה, אין הדבר כן, כי (א) הבקשה היא שהצדיק ברוב צדקתו ימליץ טוב על המבקש לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, (ב) כוונה שני' בזה, אשר כל חסיד ומקושר הנה נשמתו היא פרט מנשמת הצדיק שהיא כלל גדול, ונמשלה לראש ביחס להנשמות פרטיות שלה, כמבואר בתניא פ' ב'. וכמו שכל אבר ואבר אף שהוא מקבל חיותו מהנשמה, הנה תחילה הנשמה מתלבשת בראש ומח, ומהראש ומח מתחלק אח"כ החיות לכל אבר ואבר לפי ענינו, כך הוא ג"כ בחסיד ורבי, אשר הראש כיון שהוא בריא וחזק יש בו כל החיות השונות של כל אבר ואבר, וכדי שיהי' ג"כ האבר בריא, צריך שתהי' התקשרות שלו עם הראש שלימה, היינו הגידים והנערוון המקשרים הראש עם האברים יהיו פתוחים, אשר אז יומשך אל האבר החיות השייך אליו.

וזהו בכללות ענין ההתקשרות של חסיד לרבי, אשר על ידי זה מקבל החסיד כל המצטרך לו הן בגשמיות והן ברוחניות.

(מכתב מיום י"ז אלול ה'ש"ת - אג"ק ח"ג עמ' תנח)

■ "הטבה ע"י שמזכירים אותם על הציון הק' פשוט שזה צריך להביאם להתעוררות"

בעת רצון אזכיר את כל אלו שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, וכנראה שאין מסבירים להג"ל אשר כשבאה הטבה ע"י שמזכירים אותם על הציון הק'

פשוט שזה צריך להביאם להתעוררות יתירה וביחוד בלימוד תורתו של בעל הציון וללכת בדרכיו, ואם המתברך בעל השפעה הוא בחוג וסביבה, מחובתו הכי מוחלטה לפרסם בכל הסביבה תורתו והדרכתו של בעל הציון, וק"ל. ויהי רצון שעכ"פ עתה יתעסק בזה.

(מכתב מיום יו"ד סיון ה'תשי"ז - אג"ק חט"ו עמ' קפ"ט)

■ "ווען עס פארט אפי' נאר איינער פון די משפחה . . איז דאס פאר דער גאנצער משפחה"

ווען עס פארט אפי' נאר איינער פון די משפחה, איז דער זיין אפילו נאר פון איינעם אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע און אויסבעטען דאס וואס מ'נוטיגט זיך, איז דאס פאר דער גאנצער משפחה, און בפרט פאר דער פרוי און קינדער, אין אנדערע ווערטער, אז דאס איז טובתם זייער טובה אויך, בגשמיות וברוחניות.

(מכתב מיום י"ב מנ"א ה'תש"כ - אג"ק חט"ט עמ' שצו)

■ "ההוראות בנוגע לקיום השליחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו באים (גם) ע"י ההשתטחות"

...ענין זה מהוה גם נתינת כח יתירה בנוגע למילוי התפקיד והשליחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו — שמכיון שמתעלה בעילוי אחר עילוי ("אדרין בתר אדרין") בבחי' ד"אתפרעו ואתגליין מינ' כל נהורין", ומשם מעורר רחמים וממשיך כח כו' לתלמידיו ותלמידיו בעבודתם בעלמא דין, אין לפחד מפני קשיים וסכנות (אפילו קשיים וסכנות אמיתיים, ע"פ תורה) בכל הקשור למילוי השליחות של נשיא הדור, מכיון שהולכים בכוחו של נשיא הדור, שאצלו נעשה הענין ד"בא אל פרעה" (כמו אצל משה רבינו, ועד"ז באתפשטותא דמשה שבכל דור, שעל ידו נמשך גם בניצוץ משה שבכאור"א מישראל), "דעיילי לי קב"ה אדרין בתר אדרין לגבי תנינא כו'", שיוכל לבטל לגמרי כל הענינים הבלתי רצויים (ועד — להפכם לטוב).

ואין לטעון שמ"עלמא דקשוט", אי אפשר לידע הקשיים והסכנות שבעלמא דין (ועד"ד שאמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ד) "אל תדין את חבריך עד שתגיע למקומו", במקומו דוקא, ופשיטא בעלמא דין דוקא ולא מעלמא דקשוט) — כי, ההוראות בנוגע לקיום השליחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו באים (גם) ע"י ההשתטחות וקריאת הפדיונות כו' על הציון הקדוש, בעלמא דין, שלכן, יש בזה גם המעלה של הוראה ופס"ד ע"י מורה הוראה שנמצא בעלמא דין.

(משיחות ש"פ וארא ה'תשמ"ט - ספרה"ש ח"א עמ' 196)

ובפרטיות יותר: ההשתטחות על הציון וקריאת הפדיונות מוכיחה — מחד גיסא — שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו נמצא בעלמא דקשוט, ולא בעלמא דין.

אבל, לאידך גיסא — מכיון שבעת ההשתטחות על הציון שומעים הוראות מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, או שנדמה ששומעים הוראות, ובכל אופן מוסרים לו הוראות אלו — הרי בוראי שצריכים לקיימם מבלי להתחשב בסכנה שבדבר (אע"פ שלולי הוראה זו לא הי' מקום להנהגה זו

מפני ש"אין סומכין על הנס"), ועד — שכאשר ישאל אצל רב מורה הוראה, יורה לו לעשות כן.
(השמטות לשיחה הנ"ל - תו"מ התוועדיות ח"ב עמ' 512)

"אשר שם שורה המשכות נעלות ביותר"

שמחתי להפגש אתו . . ויתר על כן שפגשתי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר שם שורה המשכות נעלות ביותר. גם הי' לי קורת רוח מזה שניהל כהנים חסידים אל הציון, אשר ע"י שזיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו, והתקשרותו . . הוא הצנור שעל ידו יושפע כו'.

(מכתב מיום כ' תמוז ה'תש"י - אג"ק ח"ג עמ' שמב)

זאלן אלע שלוחים פארן אויפן ציון הק' פון דעם משלח . . און דארט לייענען א פ"נ כללי כו'.

(משיחת ש"פ חיי שרה ה'תשמ"ט - תו"מ התוועדיות ח"א עמ' 66)

"אהן דעם קען ניט זיין!"

בליל שישי של פרשת ויקרא ה'תשכ"ז נכנסו זקני הרבנים והמשפיעים ל"יחידות" לבקש מהרבי שישמור על בריאותו וקבלו ע"כ כי כ"ק הרבי זי"ע הולך תכופות מידי על האהל ושם קר מאוד וכו', והשיב הרבי: "אהן דעם קען ניט זיין! איך מוז אליין נעמען דעם פעקיל! איהר זאגט דאך אליין אז מ'דארף האבן א רבי'ן, ומה שאתם אומרים שבהאהל קר — הרי יכולים אתם לשאול את ר' זלמן דוכמאן שהולך להאהל לעיתים תכופות והוא גם יאמר לכם כי חם שם"

(כפ"ח מס' 630 עמ' 40)

"דוקא שם יכולה להיות ההתקשרות"

[אחד שאל את כ"ק אדמו"ר מהו ענין הנסיעה אל ה"אהל", והרי אפשר תמיד ובכל מקום להיות בהתקשרות עם הרבי? והשיב לו כ"ק אדמו"ר:] איתא בספרים שבמקום שנמצא הגוף, דוקא שם יכולה להיות ההתקשרות עם היחידה שבנפש.

(ש"פ במדבר תש"י - ימי בראשית עמ' 166)

[סיפר הרב פ. שי': הי' זה אחרי "קבלת הנשיאות" (אחרי תשי"א), הגעתי ממונטריאל לכמה ימים בחוה"מ והייתי צריך לחזור מיד באסרו חג, ושאלתי את הרבי באם נכון לנסוע על הציון (איני זוכר בדיוק אם השאלה היתה בנוגע לחוה"מ או אסרו חג). ואמר:] אויב דאס איז ביי איין א בית החיים — איז דאמאלט אויף א בית החיים גייט מען ניט, אויב אבער איר האלט אז דער רבי האט זיך איבערגעקליבן אפאר בלאק ווייטער, איז וואס איז דער חילוק פון דא צו דארטן.

(ימי בראשית)

■ "תמי' קצת שלא הי' כאן לא בי"ט כסלו ולא ביום ההילולא"

תמי' קצת שלא הי' כאן לא בי"ט כסלו ולא ביום ההילולא להשתטח על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואף אם אמת נכון הדבר שיש אצלו טעם ותירוץ ע"ז, הנה אין זה נוגע אלא בענין שכר ועונש שלא להענישו ח"ו מה שלא הי' נוכח כאן, אבל ידוע בענין דאונס רחמנא פטרי' — כמאן דעביד לא אמרינן, ובטח האריכות בזה אך למותר.

(מכתב מיום כו כסלו ה'תשי"ב - אג"ק ח"ה עמ' ריב)

■ "קומענדיק אויפן אהל, נאך איידער מען איז זיך מתבונן, פועל'ט עס אן עלי' והגבהת הרוח"

די וואס זיינען געווען אויף אהלים פון צדיקים וויסן, אז עס זיינען דא אהלים וואס פועל'ן א קו פון מרירות וכיווץ, און פאראן אהלים וואס פועל'ן א קו פון שמחה ועלי'. דעם רבי'נס אהל איז פון דעם סוג. קומענדיק אויפן אהל, נאך איידער מען איז זיך מתבונן, פועל'ט עס אן עלי' והגבהת הרוח, וואס דאס איז שייך צו שמחה. ווייל עבודתו שעבד בה כל ימי חייו איז אויף געווען באופן כזה,

מקרב זיין און אויפהויבן אלע אידן, אפילו די בריות, מיט א וועג פון קירוב ונועם, מיט דער כוונה צו פועל'ן דעם ומקרבן לתורה,

פועל'ן ביי זיי דעם לחזות בנועם השם און מגלה זיין זייער חלק אין תורה און זייער חלק אין מצוות.

(משיחת יו"ד שבט ה'תשט"ז - לקו"ש ח"ב עמ' 503)

פרק שני

כתיבה לרבי

פרק שני כתיבה לרבי

■ "ע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, ידע ויכיר דעתו של הרבי"

...אמנם, בענין זה (ההתגברות על הירידה) אין לכל אחד לילך בדרכים שלו ("מיט אייגענע דרכים"), אלא צריכים לבוא ולשאול אצל הרבי, משה רבינו שבדור, וע"פ הוראותיו יש להתחזק ולשאוף לעלי' שתבוא לאחר ידע"י הירידה. זאת ועוד:

גם כאשר הרבי אינו אומר לו בפירוש מה לעשות — אם משום שזהו ענין שהרבי אינו יכול להורות לו משום שזהו ענין ש"הבא לימלך אין מורין לו", או משום שרצונו של הרבי שיבוא לענין זה בכח עצמו — הרי, ע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, ידע ויכיר ("וועט ער דערהערן") דעתו של הרבי גם בענינים שהרבי אינו אומר לו בפירוש.

וע"ד שמצינו בנוגע לפדיון נפש — כידוע אצל חסידים שכאשר כותבים פדיון ושולחים אל הרבי, נפעלת כבר הפעולה גם אם הפדיון לא הגיע עדיין לידי הרבי ובמילא לא ראהו בעיני בשר. — על החסיד לעשות את שלו, להתמסר אל הרבי ולסמוך עליו, וכאשר הוא עושה את שלו ומצדו אין שום מניעות, אזי נפעל כבר הענין ע"י הרבי.

ועד"ז בנדוד"ד, שכאשר החסיד שואל אצל הרבי, מתמסר אליו וסומך עליו, כך שמצדו אין שום מניעות — אזי מקבל את ה"מענה" של הרבי גם כאשר הרבי אינו אומר לו בפירוש.

(משיחת ש"פ פנחס ה'תשי"א – תו"מ ח"ג עמ' 237)

■ "בכל עת הנני שבע רצון לדעת מהנעשה עם אנ"ש יחי"

...בכל עת הנני שבע רצון לדעת מהנעשה עם אנ"ש יחי, כי אם הידיעות טובות הנה אזי גורם זה קורת רוח ושמחה וגם אם ח"ו להיפך, על כל פנים זה גופא — העמידה בקישור מכתבים — מחזק, און מאכט קלענער דעם געפיל פון עלנטקייט ונמיכת הרוח. וידוע המבואר בכמה ספרים, שאף אם אי אפשר

אור וחום ההתקשרות

לעזור בגשמיות, הרי עכ"פ מחשבה טובה ואיחולים טובים של אחד מישראל לחברו ענין הוא. וכידוע ג"כ המעלה כשממשיכים בעולם הדיבור בגלוי מעלת רעהו והחסרון בהמצטרך לו, שזהו פועל, אם תיכף אם לאחר זמן, בהקלת מצבו (עיין הבי') – במשל של הר"ה מפאריטש המובא בהתמים ח"ב ונדפס בקובץ מכ' א' ע' כ).

וכידוע שהבעש"ט השתדל לגרום שאנשים פשוטים ידברו טוב איש על רעהו ועי"ז היו נמתקים הדינים.

הפ"ג אקרא בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שנכנסים שם לנתינת פדיונות וליחידות, וכן בשעת הכושר על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

וצדיק מברך והשי"ת ממלא ברכות צדיק, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחייה, על מילואן.

(מכתב מיום כ"ח מנ"א ה'שי"ת - אג"ק ח"ג עמ' תב)

"ברצוני לקבל דיווח מפורט מפעולתו של כאו"א"

תמסרו לכל התלמידים – להנמצאים כאן תמסרו בעל-פה, ולאלה שנסעו תמסרו בכתב – שינצלו את ימי חג הפסח, הימים שלפני פסח והימים שלאחרי פסח, לחזרת חסידות בבתי-כנסיות מענינא דיומא, יציאת מצרים, קריעת ים סוף וכיו"ב – בכל בית-כנסת לפי ענינו, כולל גם דברי התעוררות אודות יהדות, אודות משיח – כל אחד בהענינים שמסוגל אליהם, והעיקר – שיתעסקו בזה ("מ'זאל טאן").

ולא יחשבו שבנסעם מכאן נפטרו מעבודה זו, אלא אדרבה, העבודה שנעשתה כאן, צריך כאו"א לנצלה ולהביאה במקומו.

ברצוני לקבל דיווח מפורט מפעולתו של כאו"א – מתי והיכן דיבר ביום ראשון דפסח, ביום שני דפסח, בשבת חוה"מ פסח, בשביעי של פסח ובאחרון של פסח, בימים שלפני פסח ובימים שלאחרי פסח.

כדאי שתחילה יודיעו התלמידים התכנית שלהם, ואח"כ יודיעו מה שעשו בפועל, ואתם תודיעו לי.

יכולים אתם למסור את הדברים בשמי, כדי שיהי' בזריזות יתירה.

ויתן השי"ת שיהי' בהצלחה.

(משיחת י"א ניסן ה'תשי"ב ל חברי "ועד המסדר חזרת דא"ח" - תו"מ ח"ה עמ' צט)

"יכתבו המציאות כמו שהוא"

שמועה מזורה הגיעתני, אשר ישנם אחדים המפשים דברי כת"ר בשמי, שאמרתי שלא יכתבו אלי מכתבים מהנעשה אצל אנ"ש כי אני קורא המכתבים שלהם! וכיון שתולים את זה בו, בודאי יתקן בהמקומות שעוד יבקר. ואני רק אמרתי שהידיעות שמתקבלות לפעמים סותרות אחת את רעותה, ולכן בקשתי שמכאן ולהבא לא יכתבו אלא המציאות כמו שהוא ולא היפך האמת. ובאמת

הרי לא חידשתי בזה דבר על מה שנצטיינו בעת נתינת התורה מדבר שקר תרחק. והשי"ת יצליחו גם בזה.

(מכתב מיום כ"א מ"ח ה'תשט"ז - מקדש מלך ח"ג עמ' קצ)

"יקר יותר כל מכתב כזה..."

תשואות־חן על כותבו מההתועדות בימי הסגולה שעברו, ובוודאי גם להבא ינהג במנהג טוב זה, והרי גם זה נכנס בציווי ה' יתברך שהוא כלל גדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך", לגרום נחת רוח פנימי לאיש הישראלי ובמרבית המכתבים שמתקבלים הרי לעת־עתה מעטים המכתבים בתוכן (הגורם קורת רוח, שלכן יקר יותר כל מכתב כזה...) .

(מכתב מיום י"ב סיון ה'תשט"ז - אג"ק ח"ג עמ' קסד)

"רואה בעל הציון שמספר הפדיונות שמביאים על הציון הולך וניתוסף מידי שנה בשנה"

...לכל לראש — אישור כללי על כל ה"פדיונות", לאשר לכל אלה ששלחו פדיונות (בכלל, ובפרט) בקשר ליו"ד שבט — שהפדיונות נתקבלו. וחלקם הגדול הובא כבר על הציון של בעל ההילולא (היום, נוסף על החלק שהובא לציון עוד לפני יום הש"ק), וגם הפדיונות שנמצאים עדיין בדרך — ישנה ה"חזקה" . שיביאו הפדיונות למקומם הראוי — על הציון של בעל ההילולא בעתם ובזמנם.

ובפרט שישנה גם ה"חזקה" מההנהגה במשך כל השנים שלפנ"ז, לאחר ששעברו ל"ט שנה ששולחים פדיונות ומביאים אותם על הציון וכו', ועכשיו מתחילה שנת הארבעים, ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואוזנים לשמוע", כולל גם בנוגע לענין זה גופא — להתבונן שבוודאי הגיעו הפדיונות להציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובוודאי ש"לא יעזוב צאן מרעיתו" (כמ"ש במכתבו הידוע), אלא "פועל ישועות בקרב הארץ", ובפרט בסמיכות ליום ההילולא שלו.

וכמדובר כמ"פ שאין אפשרות לאשר לכאו"א בפרטיות שנתקבל הפדיון, ואין צורך באישור פרטי, כיון שישנו אישור כללי.

...ועוד ענין עיקרי — הוראה בנוגע לעבודה בפועל, "החי יתן אל לבו" שכיון שרגילים בפדיונות להודיע לבעל הציון ע"ד החלטות טובות, יש להוסיף ולזרז בנוגע לקיומן של החלטות טובות אלו בפועל ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב, אשר, ההחלטה בזה פועלת שקיום ההחלטות יהי' בנקל יותר, ביתר זריזות ושלמות, ועד לתכלית השלימות — "כמצות רצונך".

ובזה נכלל גם ענין הצמיחה . . כמודגש גם בנוגע לה"פדיונות", כפי שרואה בעל הציון שמספר הפדיונות שמביאים על הציון הולך וניתוסף מידי שנה בשנה, והולך וניתוסף באופן של צמיחה בכל הענינים שכותבים בהפדיונות, וכן בקיום ההחלטות הטובות שבהפדיונות במעשה בפועל.

(משיחת ט"ז שבט ה'תשמ"ט - תו"מ התוועדויות ח"ב עמ' 279 ואילך)

■ "וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עם צו ענטפערן"

מכתבו מט' ניסן קיבלתי. ומענה בקיצור על האמור בו ימצא בהקדמותי להקונ' שהו"ל אחרי ההסתלקות ובמכתבי זה, מה שנלפענ"ד בכ"ז. — ומה שמקשה הלא א"א עתה לשאול את כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ כשיש ספק בהנהגה — אם יעמוד חזק בהתקשרותו אליו, מבלי לשים לב לפיתויי היצר, וישלח השאלה על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ — וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עם צו ענטפערן.

(ממכתב יו"ד ניסן ה'תש"י - אג"ק חז"ג עמ' רסו)

■ "ישתדל שמי שהוא מהנוכחים ויודעים בזה יכתוב בפרטיות"

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש"ק וכן המברק שקדמו, בו כתב (אך) ראשי פרקים ובקיצור נמרץ אודות ההתוועדות בקרית גת, ובטח יימלא בהזדמנות הבאה ובפרטיות הדרושה, או עכ"פ ישתדל שמי שהוא מהנוכחים ויודעים בזה יכתוב בפרטיות.

והרי בשורות טובות מאיש לרעהו, הרי זה קיום מצות עשה ואהבת לרעך כמוך, שכלל גדול הוא בתורה, ובפרט בדורנו זה, וק"ל.

(מכתב מיום ט' מ"ח ה'תשכ"ג - מקדש מלך חז"א עמ' 69)

■ "לא ימנע הטוב מלהודיעני"

ובוודאי כשיהיה לו בשורה טובה בזה לא ימנע הטוב מלהודיעני, והרי זהו אחד מפרטי המצווה היסודית "ואהבת לרעך כמוך", לגרום שמחה לאיש הישראלי, אשר אם בכל התקופות נשתוקק לזה, על-אחת-כמה-יוכמה בתקופתנו זו רבת התלאות, ורבת היגון, שכל עניין של טוב ושמחה יקר ביותר.

(מכתב מיום י"ב אד"ר ה'תשי"ז - אג"ק חז"ד עמ' תכב)

הרב איסר קלונסקי (רבה של גבעת-מרדכי בירושלים), שהגיע לראשונה בחנוכה תנש"א, אמר לו הרבי: "פעם היית כותב לכאן הרבה מכתבים..."

לאחד מחשובי חסידי בעלזא, הר"ר משה שוסטר (ז"ל), שמשך שנים שלח לרבי מעטפות גדושות שמות של יהודים הזקוקים לרפואה וישועה, אמר לו הרבי כשהגיע לראשונה, בערוב ימיו, למעמד הנ"ל ('משבחי רבי' עמ' 89): "זה זמן רב שיש בינינו קשרי מכתבים, ברוך ה' שזוכים אנו להתראות פנים אל פנים".

(מתוך קובץ התקשרות מס' 516)

"בכהנ"ל - אין מזכיר כלל..."

בכהנ"ל – אין מזכיר כלל – הלומד בהתמדה ושקידה, כמה דפי' גמרא למד, מאמרי חסידות וכו'?

(מענה לבחור שכתב דו"ח פעולותיו במבצעים - מצילום הכתי"ק כפ"ח מס' 695)

"הרוצים יכולים לבוא בקישור מכתבים לכאן לבירור איזה שאלה המבלבלת כו"

...אולי יש מקום לומר, לאחר הרצאותיו – שהרוצים יכולים לבוא בקישור מכתבים לכאן לבירור איזה שאלה המבלבלת כו', ומובן שעל אתר צריך גם-כן להבטיח (באוארענען) שאין בזה מקום למגבית כספים וכו'.

מובן גם-כן שכל זה צריך להעשות על דעת עצמו, ולא בתורת שליחות מכאן, ורק לומר שיודע מכמה אנשים שמתנהגים כזה, ואף שלפעמים מתעכב המענה, אבל מקבלים המענה, וכן אם ימצא לנכון, לתת תניא לאיזה המצטיינים באיזה עניין של יהדות וכו' מבין אנשי הצבא, נוסף על נתנית תניא במחנה למועדונים או להספרייה של אנשי הצבא, אם יש מוסדות כאלו במקום המתאים.

(מכתב מיום י"ב מ"ח ה'תשט"ו - אג"ק ח"י עמ' סב)

"אין מכתבים מכבידים עליי"

ובורדאי צדקו השלוחים אשר אין מכתבים מכבידים עליי, והלוואי שזוכה בתוככי כלל ישראל שתוכן מכתב איש לרעהו יהיה משמח הן בגשמיות והן ברוחניות ובטוב הנראה והנגלה.

(מכתב מיום ב' במרחשון תשי"ז - אגרות-קודש כרך יד עמ' מט)

"תמשיך לכתוב בסגנון וכו' שלה"

במענה לשאלתה – מובן שמכתביה לכאן נכון שתמשיך לכתוב בסגנון וכו' שלה ולא דשל אחרים.

...והשם יצליחה שיהיו בתוכן טוב תמיד כל הימים".

(מ'קדש מלך' כרך ג עמ' קפח)

"תשתדלו לכתוב בשורות טובות מכל מקום ומקום שתבקרו"

...וכדאי גם שתשתדלו לכתוב בשורות טובות מכל מקום ומקום שתבקרו, ומה גם שהרצון לבשר בשורות טובות, יעודד ויזרז למצוא אפשרויות נוספות לפעול בכהנ"ל כהנה וכהנה.

(מיחידות לר' ב"צ שמשטוב י"ג-ט"ו סיוון תשי"א - תו"מ ח"ג עמ' 163)

“רואים שהידיעה שבמשך הזמן יכתבו על־דבר הפעולות לפלוני – מביאה זה הוספה בפעולות”

...ולפלא שמקצר כל־כך ועד לאפס – בהנוגע לפעולות במסגרת צעירי־אגודת־חב"ד ובפרט בהפצת המעיינות ויהי־רצון שלא יהיה זה אלא חיסרון בכתיבה אבל לא בהפעולות. אף שכבר כתבתי, שרואים שהידיעה שבמשך הזמן יכתבו על־דבר הפעולות לפלוני – מביאה זה הוספה בפעולות אם בכמות או באיכות או בשניהם גם יחד. ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

(מכתב מיום ט' אייר ה'תשי"ט - אגרות קודש חז"י עמ' שסח)

■ “כשיודעים שצריכים להודיע למי על דבר זה הרי זה מוסיף מרץ

וכח”

לפלא שזה זמן רב ביותר שאין ממנו כל ידיעות והרי בכל התקופות ובכל הזמנים צריך להיות כל יומא ויומא עביר עבדתא, ועאכו"כ בדרא שעקבתא דמשיחא . . . ולפלא שמשך כל הזמן לא היה ממנו כל מכתבים, והרי ידוע פסק תורתנו הקדושה שכל יומא ויומא צריך להיות עביר עבדתיה, וכשיודעים שצריכים להודיע למי על דבר זה הרי זה מוסיף מרץ וכח להגדלת הפעולות על דרך מאמר רז"ל אילו היה יודע ראובן וכו' והרי גם במכתבו זה כותב בקיצור נמרץ.

(מכתב מיום כ' בתשרי תשי"ז - אגרות קודש חז"י עמ' לב)

■ “צרות חסידים . . במצב כזה אינם כלים ראויים להשתתפות משה

וברכתו”

...כאשר עדיין יש חוסר במלאכת בני ישראל לעשיית המשכן (וע"ד פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שישנם “צרות חסידים”, דבעת שטוב להם אין “באים”, כשמטילים עליהם שליחות בהפצת המעיינות משתמטים כו' ורק כשנמצאים בעת צרה ר"ל באים בתביעה כו' שצריכים ל“מופת”) – הנה במצב כזה אינם כלים ראויים להשתתפות משה וברכתו.

אולם כשבני ישראל עובדים עבודתם כדבעי כו' בתכלית השלימות כפי יכולתם הם, ובאים אל משה רבינו באופן הראוי – באמונה, וכדרז"ל הנ"ל עה"פ “ויאמינו בה” ובמשה עבדו” – הנה אז משתתף משה עם העבודה של כאו"א שכולל א"ע עם הכלל, ומסייע לכאו"א בפרט בעבודתו לו ית'; ואחרי השתתפותו בעבודת כלל ישראל פועל בברכתו השראת השכינה ב“מעשה ידינו” של כלל ישראל ומשה בתוכם, ומביא את כאו"א לשלימותו האמיתית.

(משיחת ש"פ ויק"פ ה'תשל"ה)

■ “הסדר דהצנע־לכת בכגון דא - מביא להמעט הפעולות”

...ולפלא שאין מודיע כלל מפעולות כמו אלו, והרי רואים במוחש אשר הסדר דהצנע־לכת בכגון דא – מביא להמעט הפעולות, ואפילו אם תמצי לומר שטובה היא בעבודת האדם לעצמו כיוון שעל־ידי זה נתמעט החשש לישות עצמו, במה נחשבת טובת הפרט בזה – לעומת התועלת

שאפשר להביא לרבים על-ידי הפצת המעיינות, וק"ל. ויש לומר שגם על זה נאמר "אל תצדק הרבה".

(מכתב מיום י"ד שבט ה'תשי"ז - אגרות קודש חי"ד עמ' שג)

"כשיודעים מראש ש... עליהם להודיע לאחרים גם זה מזרז אותם"

...מובן שבהאמור אין העיקר שיודיע לי מהנעשה והעיקר הוא הפועל ממש. בכל זה, מטבע בני אדם, אשר כשיודעים מראש שאודות פעולותיהם עליהם להודיע לאחרים, גם זה מזרז אותם לפעול בתוספת כוח ובתוספת מרץ ואומץ, נוסף על העניין שכאשר מברשים טוב בהאמור משמחים ומקיימים על-ידי זה מצוות "ואהבת לרעך כמוך" שהוא כלל גדול בתורה.

(מכתב מיום ח' אד"ש ה'תשי"ז - אגרות קודש חי"ד עמ' תעו)

"גם בדברים הגלויים - מוטב ששואלים אצל הרבי"

אחד המסובים בהסדר אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, אמר פעם — לאחר "שולחן ערוך", כשהגיעו ל"צפון" — שצריכים כבר לברך ברכת המזון. כששמע זאת כ"ק מו"ח אדמו"ר, נענה ואמר: צריכים להסתכל בהסידור, ואז יודעים היכן אוחזים ("וואו מ'האלט").

...בנוגע ל"צפון", שקאי על העניינים הנעלמים — אסור לאדם לסמוך על עצמו, אלא צריכים לשאול אצל הרבי (שזהו התוכן בהסתכלות בסידור), ואף-על-פי שיודעים, לכאורה, כיוון ששמעו כבר כמה וכמה הוראות, מכל-מקום צריכים תמיד לשאול אצל הרבי.

גם בדברים הגלויים — מוטב ששואלים אצל הרבי ("עס איז גלייכער אז מ'פרעגט"); אבל בדברים הנעלמים ("צפון") — חייבים לשאול אצל הרבי.

(ליל ב' דחג הפסח תשי"א - תורת מנחם ח"ג עמ' 26)

"מבקש ברכה מבלי להודיע מלימודו ומעמדו ומצבו ביראת שמים"

הרי העיקר חסר מן הספר"

במענה על הודעתו שנמלאו לו ט"ז שנה, הנה בטח למד בדא"ח פירוש הענין של ואברהם זקן בא בימים, אשר ענין הזמן והימים הוא שיהיו ממולאים בתוכיות של תורה ומצוה, וכשכותב במכתבו שנמלאו לו ט"ז שנה ומבקש ברכה, מבלי להודיע מלימודו ומעמדו ומצבו ביראת שמים הרי העיקר חסר מן הספר, כי בזה שנתמלאו לו ט"ז שנה לאריכות ימים ושנים אין הוא לוקח חלק בזה, וע"ד תכלית בריאתו שהוא כפסק רז"ל (סוף קידושין), לא נבראתי אלא לשמש את קוני אינו מזכיר מאומה.

(מכתב מיום ג' שבט ה'תשי"ב - אג"ק ח"ה עמ' רג)

■ "מ'דארף אלץ שרייבן"

א' מתושבי כפר חב"ד שנכנס ליחידות אצל הרבי, בחודש תשרי ה'תשכ"א, שמע מהרבי, בין השאר, את הדברים הבאים:

...בקשר לאותם שאינם רוצים לכתוב לרבי דברים בלתי רצויים התבטא: שטותים, שטותים, מ'דארף אלץ שרייבן [=שטויות, שטויות, יש לכתוב הכל]

(התקשרות מס' קצט)

■ "אם היו מתאמצים ובמשך הזמן מתרגלים לכתוב מכתבים בבשורות טובות, הרי בטח שמזמן לזמן היו פוטרם אותם מכמה עניינים משונים"

...וכבר כתבתי לאחדים מאנ"ש שאם היו מתאמצים ובמשך הזמן מתרגלים לכתוב מכתבים בבשורות טובות, הרי בטח שמזמן לזמן היו פוטרם אותם מכמה עניינים משונים שהמסובב מהם הוא כתיבת מכתב, כי הרי אין איתנו יודע עד מה, ואפשר כל העניין הוא בשביל ששני יהודים יבואו בקישור עוד הפעם, ובאופן של קירוב הלבבות, עניין הגורם נחת רוח למעלה מעלה, וכמובן ממה שנתבאר בלקוטי תורה ד"ה "החלצו" ובדרך-מצוותיך, מצוות אהבת ישראל וכו'.

(אגרות קודש חי"ב עמ' קנד)

פעם לאחר חודש תשרי הראה הרבי להרה"ח ר' ישראל דו'קאבסאהן פ"נ מא' התמימים להרבי, הרבי רווח נחת מנוסח הפ"נ ואמר בהתפעלות "ראה כיצד כתב 'תמים'".

(התקשרות מס' שעב)

■ "הלוואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשורות-טובות"

...כמדומה שכבר אמרתי לו או שכתבתי פעם שהלוואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשורות-טובות, שעל-ידי זה היו ממעטים מלמעלה ההודעה לכאן בעניינים כהנ"ל, אף שגם בימי רבינו הזקן כבר התאוננו על הנהגה דשתיקה מבשורות טובות וכו', אבל בעניינים כגון דא אין זה משמש היתר ואפילו לא להוראת היתר להדור שלאחרי זה, כיוון שעוד אז עשו רבותינו מחאה בתוקף נגד ההנהגה.

(אגרות קודש חי"ב עמ' נב)

■ "כשיודעים מראש שלאחר זמן קצת יכתבו בפרטיות . . ה"ז משנה את הגישה מעיקרא"

"...לפלא שאינו כותב יותר בפרטיות על-דבר הפצת הספרים . . ומבואר בכמה מקומות בדא"ח ורואים במוחש שכשכותבים באופן מקיפי אין זה מוסיף מרץ בהנוגע לפעולות, כיוון שבתיאור מצב באופן מקיף אין מוכרח שינוי התיאור באם אפילו תוגדלנה הפעולות כמה פעמים ככה או להיפך אם תוקטנה כמה פעמים ככה,

מה-שאין-כן כשיודעים מראש שלאחר זמן קצר יכתבו בפרטיות, וכמו בהנ"ל, שמספר פלוני נמכר מספר טופסים כך וכך ומספר פלוני כך וכך, הרי זה משנה את הגישה מעיקרא...

(מכתב מיום כ"ו תשרי ה'תשי"ז - אגרות-קודש חי"ד עמ' לו)

■ "ובודאי ימשיך בידיעות מפורטות גם להבא, וכן זוגתו תחי"

נעם לי לקרות במכתבו ראשי פרקים מהפעולות בשבועות שעברו, ובודאי ימשיך בידיעות מפורטות גם להבא, וכן זוגתו תחי' אשר אף שרק זה פעם השני' שהיא כותבת, תקותי שתחי' זו התחלה טובה וגם כתבה יהי' בפרטיות הדרושה. ובפרט שבעקבתא דמשיחא מבואר בכתבי האריז"ל — הזמן דמעלת נשי ישראל בדוגמא דגאולה הראשונה ביציאת מצרים. וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור, ולהצלחה מופלגה בענינים הכללים והפרטים גם יחד, מתוך בריאות הנכונה ושמחה וטוב לבב.

ובבברכת ופרצת גו'.

(ממכתב ו' אייר ה'תשי"ט - אג"ק חז"י עמ' שס"ג)

■ "לפלא ההפסק ארוך ממכתב אחד לחבירו"

לאחרי הפסק הארוך נתקבל מכתבו — בלי הוראת זמן הכתיבה — בו כותב ראשי נקודות מהנעשה אצלו, ולפלא ההפסק ארוך ממכתב אחד לחבירו ואם הסיבה שאין מה להודיע, הרי התמיהה גדולה עוד יותר שהרי ידוע הציווי שצריך להיות "כל יומא ויומא עביד עבדיתיה" ובפרט בתקופתנו דדרא דעקבתא דמשיחא שמוכרח הפצת המעיינות חוצה, ואם על כל אחד ואחד לעסוק בזה, על-אחת-כמה-יכמה תמים ובת תמים וק"ל.

ומה שאומרים אשר ישנם עיכובים וכו', כבר מבואר בתורת החסידות שכל העיכוב הוא בשביל שיעצחו אותו ויתגברו עליו ולא בא בשביל שיעכב בפועל ופשוט.

(מכתב מיום ה' באדר שני תשי"ז - אגרות-קודש חי"ד עמ' תע"א)

■ "וכל המפרט הרי זה משובח"

בנועם נתקבל מכתבם מכ"א כסלו, בו כותבים ראשי פרקים מפעולותיהם בפאריז ובמשך

הנסיעה.

ולפלא שאינם מזכירים מאופן הסתדרותם במילאן, לבד המלות האחדות ע"ד הנסיעה, ובטח ימלאו בהזדמנות הבאה.

און השם יתברך זאל העלפען עס זאל זיין מיט גרויס הצלחה בכל הפרטים אויסניצען אין דער פולסטער מאס די ברכה והצלחה וואס מען גיט אין דעם מלמעלה, און טאן דאס מתוך שמחה וטוב לבב, און אין אופן ווי די הוראה פון ימי חנוכה, וואס מיר זיינען דאך אנגעזאגט געווארען צו מוסיף זיין בנרות ואור מיום ליום, ואחכה לבשורות טובות בכל הנזכר.

בברכה להצלחה מופלגה ולבשורות טובות וכל המפרט הרי זה משובח...

(מכתב מיום כ"ו כסלו ה'תשי"ט - אג"ק חי"ח עמ' קיב)

צרות חסידים

פליאה עליו שעד עתה לא ענה לי על מה ששאלתיו אם יש לו קביעת עתים בכלל ובתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בפרט. וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אז עס איז דא "צרות חסידים", היינו כשאירע להם איזה מאורע לא טוב ח"ו דערמאנען זיי זיך אויפן רבי'ן און אויף חסידות און מען שרייבט א פדיון, וכאשר היתה הרווחה איש תחת גפנו ואיש תחת תאינתו כו'.

והוא אשר זכה בדרך למעלה מן הטבע לראות את פני הקודש הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, איני מבין למה צריך לעוררו ע"ד הנחיצות בלימוד תורתו, ואחרי שעוררו אותו עדיין מתישב הוא אם לקבל את ההצעה או שיש לו ענינים חשובים יותר מזה.

מובן הוא פשוט אשר אין כוונתי לעורר ענין שהוא היפך הרחמים ח"ו, אבל תמה אני בתמי' כפולה על אלו שיש להם ברירה אם להיות פוילישע חסידים או צרות חסידים און ווייבערשע חסידים או להיות חסידים על כל פנים מעין זה שתבעו מאתנו כלנו נשיאי תורת החב"ד וטעמו טעם מתיקת האור כי טוב, ואף על פי כן ווערט מען פריער בעלי בתים און דערנאך ווערט מען פארנומען און דערנאך זאגט מען אז א שורה חסידות איז אויך גענוג און פון עס דארף מען ניט מאנען מערער.

בטח יודיע בשורות טובות, וידוע מארז"ל בקדושין אשר טוב האמתי הוא כשהוא לא רק טוב לבריות אלא כשהוא ג"כ טוב למקום, אשר בכלל בריות הוא עצמו ג"כ בכלל, ואין טוב אלא תורה ומצוה, כפי שנתבארו במאור שבתורה שזהו מחזיר למוטב מאיזה מעמד ומצב שהוא נמצא בו.

(מכתב מיום ט' אלול ה'תשי"ט - אג"ק ח"ג ע' תטז)

לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות

(כ"ק אדמו"ר שליט"א התייחס לכך שלא כיבדו את השלוחים בעלי' לתורה בתפלת שחרית, ואמר: ...) ובהקדמה — שבענין השליחות ישנם ב' פרטים: א) מילוי השליחות, שזהו חיוב ע"פ דין. ב) לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות אצל אלו שאליהם נמסרה השליחות — שענין זה אינו חיוב ע"פ דין, כי אם "דרך ארץ", כמ"ש "וישב משה

את דברי העם אל ה', "בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממושה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני איני צריך להשיב".

ובנוגע לשלוחים הנ"ל – הי' אצלם אמנם הענין הראשון, קיום השליחות, שהרי חזקה על שליח שעושה שליחותו, אבל, בחזרתם משליחותם, הנה עוד לפני שהשיבו את דבר העם, פנה כל אחד לעניניו; להתקלח, להחליף את העניבה, וכיו"ב בשאר "בעל-הבית" שענינים. וכתוצאה מזה נעשה גם אצל הגבאי "בעל-הבית" שע חשבונות".

אמנם, אילו הגבאי לא הי' בעל-בחירה, היתה כל האשמה מוטלת על השלוחים בלבד; אבל כיון שהוא בעל-בחירה, הרי באיזה אופן שתהי' הנהגת השלוחים אין זה מכריח את הנהגתו, ובמילא, מוטלת האשמה גם עליו.

ובכל אופן, ע"פ מארז"ל "כל דעביד רחמנא לטב עביד" – יכבדו אותם בעליות בתפלת מנחה (ולצורך זה יערכו כמה מנינים), שהרי מנחת שבת הו"ע נעלה יותר, וכידוע בנוגע לבר-מצוה של אדמו"ר האמצעי שעלה לתורה במנחה דוקא, כיון שהזמן דמנחת שבת הוא "עת רצון", והו"ע גבורות ממותקות (שהרי זמן המנחה בכלל הוא זמן של דינים וגבורות, אבל הזמן דמנחת שבת הו"ע גבורות ממותקות).

וע"פ האמור לעיל שתשובה מועילה גם למפרע – הרי זה יועיל ויפעל תיקון הן אצל השלוחים והן אצל הגבאי.

(ואח"כ הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כשם שהנהגת הגבאי באה כתוצאה מהנהגת השלוחים, כן הוא גם בכל המדריגות ("ווייטער און ווייטער"), ועד שבנוגע לכל הענינים אומר הקב"ה שהוא בעצמו אשם... כמארז"ל שהקב"ה מתחרט על בריאת היצה"ר דכתיב "ואשר הרעותי".

ולכן, כאשר מתקנים ענין מסויים – יש לתקנו משרשו הראשון, ולהמשיך עד למטה מטה.

(משיחת ש"פ שופטים ה'תשט"ז – תו"מ זי"ז עמ' 189)

"יכתוב בפרטיות מעניניו בכלל"

לפלא הכי גדול, שמעת חזרתו לאה"ק ת"ו לא נתקבל ממנו כל מכתב וידיעות בכלל, לבד המברק מביאתו שלום, ואין צועקין על העבר, תקותי שבקבלת מכתבי זה יכתוב בפרטיות מעניניו בכלל, ובפרט בהשתדלותו להסתדר, מתאים למה שדברנו קודם נסיעתו.

(מכתב מיום ו' שבט ה'תשי"ט – מקדש מלך זי"א עמ' 67)

"ולא הענין להכנס בחשבון אתי"

לפלא שזה זמן רב וביותר שאין ממנו כל מכו'. ובודאי אין הזמ"ג ולא הענין להכנס בחשבון אתי על שמסיבות צדדיות לא יכולתי לכתוב וכו'.

(מכתב מיום י"א ניסן ה'תשכ"ה – מקדש מלך זי"א עמ' 69)

“אונזער נחת איז, אז מיר הערן אז איר האט נחת”

[אחד שביקר בבית הרבי, איחל להרבנית נ"ע: דער רבי זאל זיין געזונט און האבן נחת פון אונז. ואמרה הרבנית נ"ע:] “אונזער נחת איז, אז מיר הערן אז איר האט נחת”.

(עטרת המלכה ע' 260)

“הלואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשו"ט”

כמדומה שכבר אמרתי לו או שכתבתי פעם שהלואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשו"ט שעי"ז היו ממעטים מלמעלה הודעה לכאן בענינים כהנ"ל, אף שגם בימי רבינו הזקן כבר התאוננו על הנהגה דשתיקה מבשו"ט וכו', אבל בענינים כגון דא אין זה משמש היתר ואפילו לא להוראת היתר להדור שלאחרי זה, כיון שעוד אז עשו רבותינו מחאה בתוקף נגד ההנהגה.

(מכתב מיום ג' מ"ח ה'תשי"ז - אג"ק ח"ד ע' נב)

“ללמדך דרך ארץ ממשה”

ר' זלמן יפה: כתוב בתורה “וישב משה את דברי העם אל ה'” וכי הקב"ה לא ידע שמשה הי' צריך לספר לו?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: רש"י שפירושו מיועד גם ל"בן חמש למקרא" מביא את דרשת חז"ל עה"פ “וכי צריך הי' משה להשיב? אלא בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממשה שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני איני צריך להשיב”!

רו"י: הוא הדין גם אצל כ"ק — למרות שגלוי וידוע לפניו מהפעולות בהפצת המעיינות כו' שפועלים, והמוסדות — צריכים לכתוב דוחות, ולספר ע"ד הפעולות וכיו"ב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה בפשטות, וכאמור, מובן גם ל"בן חמש למקרא”.

(ליל ב' דחה"ש - המלך במסיבו ח"א עמ' שיט)

“התחילו להגיע מאנשים ונשים משם מכ' לכ"ק מו"ח אד"ש”

אברך אחד שהוכרח לברוח ממקומו, אינו שייך לעבודת התפלה, אינו לא משכיל ולא עובד, בלא חתימת זקן וכו', ומעולם לא למד לא בתו"ת ולא בישיבה בכלל — נדר למדינה רחוקה ביותר הן במקום הן בעניני יהדות, וכעבור איזה זמן התחילו להגיע מאנשים ונשים משם מכ' לכ"ק מו"ח אד"ש. ולדוגמא — מאשה בעלת עסק שמציעים לה לשכור חנות ודירה בחלק א' של העיר או בחלק אחר. ושואלת החלט כ"ק אד"ש מה תעשה. — מעולם לא ראתה אותו, ויודעת שמעולם לא הי' כ"ק מו"ח אד"ש לא רק בעירה אלא גם בכל מדינתה, אינה מאנ"ש וכנראה גם לא מגזע אנ"ש. אבל כששמעה מהאברך דברים היוצאים מן הלב: יש רבי בישראל, ואין הוא נכנס בהגבלות הטבע, והרוצה ללכת לבטח דרכו: במסחר, בהנהגת הבית, וכו' — לא ירים את ידו מבלי לשאול

את פי הרבי, והכירה בהאברך שפיו ולבו שווין, כי ניכרין דברי אמת, ציותה לכתוב השאלה הנ"ל, שייכת ממילא לנפנה, ומתקרבת ליהדות, ובטח בקרב הימים יהיו הליכות ביתה בכשרות וטהרת המשפחה וכו'. — אלה מתולדות פעולות אברך פשוט ושעושה כ"ז לא מצד מסנ"פ וקב"ע, כי אין זה אצלו היפך השכל, גם לא היפך שכלו האנושי.

והגע בעצמך: פשוט אצלו על יסוד מה שראה במוחש, שהרבי אמירתו אמירה וברכתו ברכה, וגם נה"ב מסכמת ע"ז. כי אין זה אצלו מצד השכלה שקו"ט ועיון בספרים, אלא שהנסיון, שלו ושל כמה ממכיריו, הראה לו אז מ'האט געפאלגט איז געווען גוט, און אז מ'האט ניט געפאלגט האט מען געהאט א פסק. ובמילא כמו שאינו ברש לומר לכל מידעיו הזקוקים לזה, האדרעס של רופא מומחה, כך כשרואה איש נמצא במבוכה או עומד לפני פתרון שאלת חיים עיקרית, אומר לו: לא אלמן ח"ו ישראל. יש לך את מי לשאול. — ולא עוד אלא שאינו מחכה עד שמידעו יבוא אליו לחקור ולדרוש אם יש רבי, כיון שע"פ רוב אינו יודע גם מה זה רבי, אלא שהוא הולך אליו ומסביר לו שאין לו להשען כלל לא על בינת עצמו ולא על השדכן ולא על הרופא ולא על הסרסור, שאין כל אלו אלא ענינים מסופקים, ויש לו דרך ודאית לפתור את ספקותיו. ואמרז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

ועתה בנידון מכתב כת"ר:

במחנו יש מסלתה ומשמנה של אנ"ש, שראו את אדנ"ע, ולהבדיל בין חיים לחיי החיים את כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, נבחנו בכור העוני ונסיונות מכל המינים, עוסקים בהשכלה בעבודה וכו' וכו'. נמצאו בתחילה בקעמפ בין אלפים מאחב"י שהיו צמאים לדבור חם וחי, למלה של התעוררות וקירוב, והצעירים שבהם שאפו בעיקר להוראה: אי' הוא משה זה האיש אשר יעלנו מהמצרים והגבולים ויורנו דרך החיים.

והשאלה: כמה נפשות נתוספו, על ידי השתדלותם ויגיעת נפשם, על תורת הבעש"ט ואדה"ז — במשך כל זמן השנה בקעמפ?

כתבתי אז לקעמפ דאנ"ש היותר גדול שיעשו בכל הנמצאים בקעמפ ובפרט בהנוער מעמד רוחני (כי שערתי שאין נחיצות באחיזה בגשמיות בתחלת הכבוש). וענוני שבדאי טוב הדבר, אבל מתחלה צריך להבטיח תקציב להוצאות, ובכלל נכון להתחיל בזה כשיבואו כל אנ"ש אל המנוחה ואז יסעו מהם ככל הנצרך חזרה להקעמפ ויעבדו שם במסנ"פ! וכשזרזתי עוה"פ ע"י אחד שנסע לשם — בחרו, כמדומה לי, בועד. ובזה נסתיים הדבר.

וה"תוצאות" ידועות.

האבען זיך אנ"ש אפגעמאטערט, וכנראה אשר גם מיט זיי האט מען זיך געמאטערט, און געזעהן, אז עס איז א רחמנות אויף אידען: מען מאטערט זיך און אן א טאלק. והביאום לעיר נושבת — וכולי האי ואולי. והנה — עס חזר'ט זיך איבער דער גאנצער סדר (יותר נכון — היפך הסדר). זה יותר משנה שנמצאים במחנם עתה, ומה הוא הסך הכל מהפעולות קיימות בפאריז וסביבותיה?

...באים הם בפאריז וסביבותיה במגע עם מאות, ואולי עם אלפים ואלפים, מאחב"י, כ"י.

עפ"מ הרמב"ם בענין הדבור, משוחחים הם ביניהם ארוכות וקצרות. כמה אנשים מכל אלו האלפים פנו בשאלה ע"ד ניתוח או שידוך, בקשת ברכה לר"ה וכיו"ב? והאומנם אם היו מספרים להם מהו הרבי מליובאוויטש — ספור, גם בלא ביאור — ובפעם השני' מקצת משיחותיו ואח"כ מהוראותיו — הרי כמה וכמה נפשות, הם וזרעם וזרע זרעם עד א"ס, היו מתקשרים ע"י באילנא

אור וחום ההתקשרות

דחיי, מוסיפים אור בבתיהם, נעשים אנשי משה (ראה סד"ה ויבא עמלק דקונטרס המוסג"פ. ולפענ"ד אף דבתו"א ותו"ח ד"ה ועשית ציץ הכוונה ב"אנשי משה" — בטול, בקונטרס זה הכוונה — מקושרים בהרבי, האתפשטותא דמשה שבכל דור. ולכן לא נתבאר זה בפירושו, נעשים אנשי מעמד ומחזיקים גם בכל המוסדות בחפץ לב ובספ"י ולא רק מפני הכבוד.

(ממכתב ט"ו בשבט ה'תש"ט - אג"ק ח"ג עמ' נג ואילך)

■ "גודל הענין שבעתים יותר תכופות תתקבלנה כאן ידיעות דו"ח מהפעולות"

לאחרי הפסק ארוך, נתקבל מכתבו מח' טבת, ולאחריו ולפלא גדול על ההפסק ממכתב אחד לשני, והרי בודאי עוררוהו מהמזכירות ועוד על גודל הענין שבעתים יותר תכופות תתקבלנה כאן ידיעות דו"ח מהפעולות — עכ"פ ע"ש המזכירות ועכ"פ בקיצור, ומלבד שזהו נוגע להענינים כאן, הנה במדה לא פחותה פועל זה על מהלך הפעולות המרץ שבהם וכו' וכמדובר וכמבואר בכו"כ פעמים, וכמדומה גם בהמכתב שקבל הוא.

וכיון שאמרו חז"ל אין צועקין על העבר יהי רצון שמכאן ולהבא יהי מסודר ככל הדרוש. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט.

(ממכתב י"ז טבת ה'תשכ"ב - אג"ק חכ"ב)

■ "הנח"ר בשילוח מענות הת"

בת"ח על הנח"ר בשילוח מענות הת' שי' ובברכת החג ולבשו"ט תמכה"י בכלל ובפרט

(מכת"ק ממכתב י"א ניסן ה'תשכ"ה)

■ "באופן שכותב להקב"ה ע"י נשיא דורנו"

ובנוגע לפועל:

כל אלו אשר מאיזו סיבה שתהי' לא נתנו עדיין לצדקה, בצירוף שמם ושם אמם — יזדרזו לתת סכום מסוים לצדקה (שכן, בענין זה לא נוגע הכמות, כי אם עצם השתתפותם בנתינת הצדקה, כולל — בסבר פנים יפות), ולצרף שמם ושם אמם, בהקדם הכי אפשרי, לפני הנסיעה מחר, בלי נדר ל"ציין" כ"ק מו"ח אדמו"ר, על מנת להזכירם עה"צ.

וכדאי — שיתנו את הפתקאות בפ"ע ואת הכסף לצדקה בפ"ע (באותה נתינה, אבל במעטפות נפרדות) כדי לחסוך את הטירחא לחלק את הפתקאות ואת הכסף, שהרי בוודאי יהי' ריבוי גדול, בכמות ועאכ"כ באיכות.

ולהוסיף, שמכיון שלא תהי' אפשרות לקרוא את כל הפתקאות, כ"א להניחם ולמוסרם עה"צ — יכול כאו"א לכתוב כל מה שרוצה (ללא כל בושה), שהרי זה באופן שכותב להקב"ה ע"י נשיא

דורנו.

(משיחת ר' טבת ה'תשמ"ז - תו"מ התועדויות ח"ב עמ' 181)

"יעדער חודש זאל זיין א דו"ח פון יעדערן וויפל ער היט די סדרים..."

...צוזאמענרעדן צווישן זיך אז יעדער חודש זאל זיין א דו"ח פון יעדערן וויפל ער היט די סדרים, וויפל ער דארף משלים זיין וויפל ער איז מוסיף וכו'.

אויך אויסקלייבן איינעם [נוסף אויף דעם וואס וועט צוזאמען קלייבן די ידיעות] וואס זאל אהרצו מודיע זיין פעם בחודש, במשך דעם זמן ההכנה — די לימודים, און דעם זמן דערנאך — פון די פעולות.

איצטער איז דאך אויף מארגן נאך ר"ח איי ביז ר"ה האט מען: אייר, סיון, תמוז, אב ואלול, זאל זיין פינף דוחים אדער זעקס דוחים אנהויבנדיק פון דעם ערשטן דו"ח — ווי אזוי ס'וועט זיין די נסיעה, און וועגן דער אסיפה צווישן זיך — אויסצוקלייבן הנ"ל און מאכן א סדר, ווען צו טאן און ווי אזוי צו טאן וכו' [זעלבסטפארשטענדליך, זאך דערנאך זיין די הסכמה פון הנהלות הישיבה אויף דעם].

כנ"ל: בהאסיפות צווישן זיך, די אידיקע בינים לבין עצמם, און די חו"לדיקע בינים לבין עצמם, זאל יעדער קבוצה באזונדער אויסקלייבן איינעם אדער אפשר מער פון איינעם, וכאמור לעיל, אויף איין מאל א חודש צוזאמענקלייבן די ידיעות פון דער התקדמות פון יעדערען, און אויף די ידיעות פון די פעולות.

(שיחת ב' אייר תשל"ב לתלמידים השלוחים לאה"ק ולצרפת - לקו"ש ח"ד עמ' 332)

"זאלסט מיר שרייבן יעדער מאנאט, רצוי אז דאס זאל זיין יום כיפור קטן"

לפני שנסעתי ללמוד בישבת תו"ת כפ"ח, בשנת ה'תשכ"ו, נכנסתי ליחידות לקבל ברכה מיוחדת. אחרי שהרבי קרא את הפתק שלי, אמר לי: "יעצט וועל איך מיט דיר אפמאכען אז דו זאלסט מיר שרייבן יעדער מאנאט, רצוי אז דאס זאל זיין יום כיפור קטן" [=עכשיו אני אסכם אתך שתכתוב לי כל חודש, רצוי שזה יהי' ביום כיפור קטן] ואז הרים מעט את ראשו הק', הביט בי בעיניו הק' בחיך והמשיך: "אבער ניט וועגען וועטער, נאר וועגען וואס דו לערנסט". [=אבל לא על מזג האויר אלא על מה שאתה לומד]

(מיחידות ר' שמואל לוי - כפ"ח מס' 888)

"כשתעבר אשתו . . יודיע לכאן"

...כשתעבר אשתו בשעה טובה ומוצלחת יודיע לכאן, למען למסור את זה על הציון של כ"ק

מור"ח אדמו"ר צוקל"ה נבג"מ זי"ע.

(מכתב מיום ט"ו שבט ה'תשי"ב - אג"ק ח"ה עמ' רכ)

"תפלתם של נשיאי ישראל יפה מתפלת החולה עצמו"

"נשיאי ישראל, שאינם "אחרים", אלא "ראשי אלפי ישראל", יפה תפלתם כ"תפלת החולה לעצמו"

ענין זה נוגע גם לכתובת "פדיון" לרבי — ובהקדמה:

משולח אחד, "א פעטאח" (שוטה), כשהיו נותנים לו "פדיון" למסור לרבי, הי' מסרב ליקח, באמרו, שצריך לבקש מהקב"ה בעצמו, ולא ע"י ממוצעים.

והאמת היא — כמבואר בתשובה של החתם סופר,

— ולהעיר שבספריו של החתם סופר מצינו רעיונות חסידיים ("עס ווארפן זיך דורך חסידישע ווערטער"), שכן, החתם סופר הי' תלמיד מובהק של ר' נתן אדלר ותלמידו המובהק של בעל ההפלאה, תלמידו של המגיד —

שיש הפרש בין מלאכים לנשמות, שהבקשה באמצעות מלאכים נחשבת לבקשה ע"י ממוצעים, משא"כ הבקשה באמצעות נשמות (בנ"י) — שהם למעלה ממלאכים — אינה נחשבת לבקשה ע"י ממוצעים, כיון ש"כל ישראל שותפים וגוף א' ונפש א', וכשא' מצטער גם חבריו מרגיש ועמו מצער . . וכיון ששניהם בצער טוב יותר שיכנס הראש (לבקש רחמים) משיכנס הרגל, עד"מ הת"ח הוא הראש כו", ובפרט נשיאי ישראל, שהם "ראשי אלפי ישראל", בחינת "ראש".

ומזה מובן גם שלא שייך כאן הכלל ש"יפה תפלת החולה לעצמו מתפלת אחרים עליו" — כי, כלל זה הוא בנוגע ל"אחרים", משא"כ בנוגע לנשיאי ישראל, שאינם "אחרים", אלא "ראשי אלפי ישראל", יפה תפלתם כ"תפלת החולה לעצמו" — כשם שהראש מתפלל עבור הרגל.

ואדרבה: תפלתם של נשיאי ישראל יפה מתפלת החולה עצמו, כי, הנשיא שהוא הראש, מרגיש את החולי יותר מהרגל, שהרי: (א) הראש הוא נעלה מהרגל להיותו מקום משכן השכל, (ב) וגם זה שהרגל מרגיש את החולי אינו אלא ע"י הגידים שנמשכים מהמוח, כיון שכל ענין ההרגש הוא מהמוח דוקא.

אמנם, כל זה הוא רק כשיודע שהוא "רגל", ומתמסר לגמרי ("ער גיט זיך איבער אינגאנצן") לה"ראש", שהוא הרבי, משא"כ כשחושב שגם לו בעצמו יש ראש, ובמצב כזה בא אל הרבי ליתן פדיון, אזי מתעוררת שאלה בנוגע להענין דממוצע. — בנוגע לשאלת עצה אצל הרבי, הרי, עצה יכולים לשאול אצל כל יהודי, אפילו אצל קצב, כדאיתא בגמרא "רב אשי . . מכניף ומייתי להו לכולהו טבחי דמתא מחסיא", היינו, ששאל בעצתו של כל קצב; אבל בנוגע לנתינת פדיון — מתעוררת שאלה בנוגע להענין דממוצע.

(משיחת שבת חזוהמ"ס ה'תשי"א - תו"מ ח"ב עמ' 13)

■ "ויהי רצון שמכתבו יהי' לא רק ידיעות מפורטות אלא גם טובות ומשמחות"

לאחרי הפסק הכי ארוך, נתקבל מכתבו מכ' שבט עם המצורף אליו, ומובנת הפליאה והתמי' על העדר הכתיבה זמן ארוך כ"כ, וגם עתה מקצר בהענינים ועד לקיצור נמרץ, ובטח ימלא בהזדמנות הבאה.

ויהי רצון שמכתבו יהי' לא רק ידיעות מפורטות אלא גם טובות ומשמחות בכל הפרטים, והרי זכות הרבים מסייעתם, וכ"ק מו"ח אדמו"ר מעורר רחמים רבים לתוספת הצלחה בהאמור.

לפלא שאינו מזכיר בהנוגע לביקורו של מר... שי' כאן — שבטח מסר, עכ"פ תוכן, המדובר. בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ולבשויות טובות בכל האמור.

(מכתב מכ"ה שבט ה'תשכ"ב - אג"ק חכ"ב עמ' קל"ח)

■ "התמי' הכי גדולה על העדר כל ידיעות מכם"

מובנת הפליאה והתמי' הכי גדולה על העדר כל ידיעות מכם. ויהי רצון שיהי' זה סימן שהכל בסדר בענינים הפרטים, ושאינן חסר כלל וכלל בפעולותיהם בענינים הכלליים.

(מכתב מיום ט"ז תמוז ה'תשכ"ב - אג"ק חכ"ב עמ' עדר)

■ "נתינת פדיון היא לא רק בנוגע לענינים רוחניים, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים"

בהמשך להאמור ע"ד נתינת פדיון (ע"י הלימוד וההתוועדות), יש להוסיף, שנתינת פדיון היא לא רק בנוגע לענינים רוחניים, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים, כי, אע"פ שרבינו הזקן באגה"ק שולל ההנהגה "לשאול בעצה גשמית כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי", משום שזהו"ע ששייך רק "לנביאים ממש", הרי, חסידים לא התפעלו מזה... והמשיכו לשאול גם בנוגע לענינים גשמיים, וכך נהגו גם חסידים גדולים ביותר.

ולהוסיף, שלאחרי שיודעים מ"ש רבינו הזקן שמענה על ענינים גשמיים שייך "לנביאים ממש", אזי יודעים שהמענה של הרבי על ענינים גשמיים הוא להיותו "נביא ממש"!

— חסידים אינם מתייראים. אם יש צורך שהרבי יהי' נביא, הרי הוא נביא, העיקר, שיתן מענה על הענינים שחסידים שואלים ומבקשים ממנו.

ובנוגע לעניננו:

כיון שנערכה התוועדות בקשר ליום ההילולא, ובה ניגנו גם ניגון המיוחס לחסידי אדמו"ר האמצעי, וכל אחד קיבל על עצמו ללמוד ענין בא' מספריו של אדמו"ר האמצעי — ה"ז נתינת פדיון שהרבי יעזור לא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות.

ואע"פ שעכשיו הרבי הוא באופן של הבדלה ("אפגעטראגן") מהעולם, מ"מ, ישפיע גם גשמיות, ויתן כח לעשות מהגשמיות "בית אלקים", בבחינת "והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי'

בית אלקים".

(משיחת ש"פ ויצא ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 107)

■ "להביא ולהניח הפתקאות על הציון שלו . . וישאירם שם, ברשותו של בעל הציון"

...ואלה הרוצים — ישלחו הדו"ח ע"ג פתקא לכאן, לד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, "יוסף" שבדורנו,

...על מנת להביא ולהניח הפתקאות על הציון שלו נוכמדובר כמ"פ שאין צורך באישור בכתב, כיון ש"חזקה" על בית־הדואר שמביא המכתבים לתעודתם, ו"חזקה" יותר מג' פעמים בעבר שלאח"ז מביאים ומניחים אותם על הציון הק', וישאירם שם, ברשותו של בעל הציון, ועד שיעלו בלהב השמימה, שע"ז יגרמו נחת־רוח למעלה, ובודאי שבעל הציון, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יעורר רחמים שיתוסף עוד יותר בברכותיו של הקב"ה, "יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם".

(משיחת יום ב' דחה"ש ה'תש"נ - ספה"ש עמ' 503)

■ "הנתינה כבר בשלימותה ובכל הפרטים"

נת' ות"ח ואזכיר עה"צ.

ואין הזמן גרמא לקרות אפי' — אבל הנתינה כבר בשלימותה ובכל הפרטים כפסק דין תורת אמת.

להקהל ההבנה גם לאלו וכו' הראו דוקא בזמנינו דוגמא בולטת ושעל פי' עושים בפועל ואפילו בענינים הכי עיקריים והכי גדולים, שאפי' בדומם — ביכולת בני"א לפעול כהנ"ל: תיכף שמכניסים לקאמפיוטר מספר פרטים עיקריים — ברגע כמימרא יודעים כל המסקנות ופס"ד לפועל ממש.

וכשמוסרים־מזכירים כהנ"ל על הציון (דכ"ק מו"ח אדמו"ר) ה"ז כפשוט ביתר שאת ועד לאין ערוך — ממסירה הדומם הנ"ל, להבדיל באין ערוך.

(ממכתב שלהי חשוון ה'תשמ"ז - לקו"ש חכ"ה עמ' 502)

■ "יוסף עוד יותר בברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר . . כשרואה שמקיימים בקשתו"

כאו"א, אנשים ונשים, ועאכו"כ מוסדות, יוסיף "מכאן ואילך" הוספות בפועל בפעולותיו הטובות, בלימוד התורה וקיום המצוות והפצת היהדות והמעיינות חוצה . . וכל זה גם להודיע, להביא פתקה פדיון נפש על ציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר (כפי שבקשו בנוגע לפעולות עד לשבת זו — להביאם לציון הק' ביום ראשון).

ובודאי שזה יוסיף עוד יותר בברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר בקיום כל הפעולות ובהוספה —

כשרואה שמקיימים בקשתו (ע"פ המבואר במאמרים ושיחות ואגרות שלו, או הוראות שלו לשלוחיו ושלוחי שלוחיו, ושליח עושה שליח), וזה גורם נח"ר גדול, במכ"ש מהתענוג ושמחה שיש לכל אדם כאשר מצייתים לו, עאכ"כ נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שזה לא תענוגו הפרטי, כי הוא לגמרי בטל להקב"ה, הוא שלוחו של הקב"ה, ושמחתו היא כשמקיימים רצון ה'.

(משיחת ש"פ נקב ה'תשמ"ח - תו"מ התוועדיות ח"ד עמ' 181)

הוספה

הנהגות ליום ההילולא

לימוד חמשה פרקי משניות

וכמו"כ בנדו"ד — שהענין הכי נעלה שיכולים "אריינכאפן" עד היארצייט, הוא, ההתקשרות אל הרבי, שנעשית ע"י לימוד תורתו והליכה באורחותיו.

ובהתאם לכך — הנני להציע כמה דברים שיעשה כל אחד עד היארצייט:

בנוגע לימוד משניות — יקבל כל אחד על עצמו ללמוד ולסיים עד היארצייט חמשה פרקי משניות, שכן, משנה אותיות נשמה, וחמשה פרקים במשנה הם כנגד חמשה השמות שנקראו להנשמה, נפש רוח נשמה חי' יחידה.

...וע"י לימוד חמשה פרקי המשניות יתוסף בחיזוק ההתקשרות עם הרבי — לא רק נפש עם נפש (שזה נעשה ע"י לימוד פרק אחד), ולא רק רוח עם רוח (ע"י שני פרקים), ולא רק נשמה עם נשמה (ע"י שלושה פרקים), ולא רק חי' עם חי' (ע"י ארבעה פרקים), אלא גם יחידה . . . (כ"ק אדמו"ר שליט"א הפסיק בבכי, ואח"כ סיים:) עם יחידה (ע"י חמשה פרקים),

ויתירה מזה — שע"י יחידה, עם היותה רק שם לעצם הנשמה, מ"מ, כיון שנקראת "יחידה" על שם שמיחדת עם בחי' יחיד, נעשה על ידה גם ההתקשרות והדביקות דהעצם בהעצם.

...והעיקר — שילמדו המשניות, בע"פ או בפנים, עם ריבוי מפרשים או מעט מפרשים וכו', ויסיימו עד היארצייט, ושלא יצטרכו לעורר ולהזכיר על זה, שהרי בודאי כולם קיבלו זאת על עצמם מתוך חביבות.

(משיחת י"ט כסלו ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 125)

לימוד המאמר שנתן הרבי ליום הסתלקותו

והצעה נוספת — בנוגע ללימוד תורתו:

א' שאל במכתב אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר כיצד תהי' ההתקשרות שלו אליו מאחר שאינו מכירו פנים,

— השואל לא ראה את הרבי, והי' נדמה לו שגם הרבי לא ראה אותו...

והשיב לו כ"ק מו"ח אדמו"ר שההתקשרות היא ע"י לימוד תורתו ושמירת התקנות וכו'. — הרבי לא אמר לו שיתקשר אליו ע"י עניני מופתים, או ע"י נסיעה אליו, אלא ע"י לימוד תורתו כו'.

ובהתאם לכך הנני להציע שלקראת היארצייט ישנן כל אחד את המאמר (כולו או חלקו) שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר ליום הסתלקותו, ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או שישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בך מגוול זה" — יחזור במחשבתו מאמר זה.

— בהשיחה ד"ט כסלו סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבשנת תר"ף, שנת הפרידה, שבה נפרד מאביו כ"ק אדמו"ר נ"ע, הרבה כ"ק אדנ"ע לדבר עמו אודות המאמר ד"ה והדרת פני זקן שבלקוטי תורה (סוף פרשת קדושים). במאמר זה מבאר גודל המעלה שדברי תורה חקוקים במוחו, שאז, גם בשעה שאינו עוסק בתורה, הקב"ה שוכן עד בקרבו (ולכן צריך לעמוד בפני ת"ח גם בשעה שאינו עוסק בתורה, מפני שדברי תורה חקוקים במוחו).

ועד"ז בעניננו: השינון והבקיאות בהמאמר — מלבד התועלת להתקשרות בעת חזרת המאמר, הרי, גם בשאר הזמנים יהי' מוחו ממולא בתורתו של הרבי, שבתורה זו מסר הרבי את עצמו ("דער רבי האט זיך אפגעגעבן") לחסידים, ובמילא, נמצא הוא בהתקשרות תמידית עם הרבי, וכלשון הלקו"ת: "בלי שום הפסק ופירוד לעולם אפילו רגע אחד".

ובענין זה לא נוגע כ"כ הכמות, שינון כל המאמר, או (אם מצד איזה סיבה שהיא אינו יכול לשנן כולו) מחצית המאמר; בעיקר נוגע האיכות — שיהיו חקוקים במוחו, אותיות החקיקה, מים חיים, זוחלין, מי מעיין, שמחוברים עם המקור, עצם הנפש...

(שיחת י"ט כסלו ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 127)

להוסיף בנתינת הצדקה

הצעה שלישית שבכל יום ויום עד להיארציית יוסיף כל אחד בנתינת הצדקה.

— כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם בשם אביו כ"ק אדמו"ר נ"ע, שכללות הענין דאמירת קדיש אחרי הרביים הוא לא (כ"כ) בתור סגולה עבורם, אלא (בעיקר) עבור אלה שאומרים הקדיש. ועד"ז בנדו"ד, שנתינת הצדקה היא לא בתור סגולה עבור הרבי, אלא עבור נותני הצדקה, שע"ז יתוסף בהתקשרות שלהם.

נתינת הצדקה צריכה להיות מתוך כוונה לקיים מצוה של הקב"ה, אבל, ביחד עם זה, בודאי שפעולה זו תועיל גם לחיזוק ההתקשרות.

(שיחת י"ט כסלו ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 127)

בימים שלפני יום ההילולא נוגע לחזק ההתקשרות

ופשיטא — להזהר שלא תהי' חלישות ח"ו בענין ההתקשרות אל הרבי, היינו, לא רק שלילת הפסק ההתקשרות ח"ו, אלא גם שלילת איזו חלישות עכ"פ בקיום תקנותיו של הרבי וכיו"ב.

...וענין זה — חיזוק ההתקשרות — נוגע במיוחד בעומדנו בימי ההכנה ליום ההילולא:

הכח והיכולת להצטרף ולהתלוות אל הרבי בעליותיו ביום ההילולא, אינו מצד הכוחות שלנו ("די אייגענע כוחות"), אלא מצד ההתקשרות עם הרבי ("דער פארבונד מיט'ן רבי'ן").

...ולפיכך, בעומדנו עתה קודם יום ההילולא נוגע ביותר ענין ההתקשרות, ופשיטא, התנועה דשלילת היפך ההתקשרות ח"ו, לא להיות מנותק ונפרד ("אפגעריסן") ח"ו מהרבי, כמדובר לעיל, שהבן אינו רוצה שאביו לא יהי' אביו ח"ו, וע"י ההתקשרות עם הרבי יכולים להצטרף אל העליות שביום ההילולא.

(משיחת ש"פ וארא ה'תשי"ב - תר"מ ח"ד עמ' 278)

להשפיע על "מנין" יהודים במחשבה דיבור ומעשה

...היתה הצעה שלקראת י"ט כסלו ישתדל כל אחד לפעול על מנין יהודים במחשבה דיבור

אור וחום ההתקשרות

ומעשה: במחשבה — ענין מסוים בנוגע לעבודת התפילה, בדיבור — בנוגע לתלמוד תורה, ובמעשה — בנוגע לקיום המצוות.

...ובענין זה ניתנה "הנחה" — שבהמנין יכולים לכלול גם קטנים, ע"פ דברי הרא"ש שבהשראת השכינה על עשרה מישראל נכללים גם קטנים.

ובנוגע לפועל:

רבים השלימו — ב"ה — עד י"ט כסלו את הפעולה על מנין יהודים, אבל, יש כאלה שלא השלימו המנין, ויש גם כאלה שאפילו לא התחילו הפעולה בזה.

והעצה לזה — ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בביאור הלימוד והוראה מענינו של פסח שני, שאף פעם לא אבוד ("עס איז ניטא קיין פארפאלן"), יכולים תמיד לתקן, אפי' מי שהי' טמא, מי שהי' בדרך רחוקה, ואפילו "לכס" שהי' זה ברצונו, מ"מ, יכולים לתקן, ולא עוד אלא שעושים מזה יו"ט ("א גאנצער יו"ט מיט א גאנצע שטורעם") כמו פסח ראשון, וכל זה בשביל מיעוט מישראל (שהרי רובו של ציבור אינו נדחה לפסח שני), ועד ליחיד מישראל, כיון שאצל הקב"ה חשוב ויקר אפילו יהודי אחד.

וזהו המוסר השכל בנוגע לענינו — שכל מי שעדיין לא השלים המנין שלו, יכול וצריך להשלים את המנין עד להיארציט ביו"ד שבט (וכל המקדים הרי זה משובח), ולידע שזהו ענין שנוגע להתקשרות עם הרבי (ע"י הליכה באורחותיו) בנפש רוח נשמה חי' ויחידה.

(משיחת י"ט כסלו ה'תש"א - תר"מ ח"ב עמ' 130)

בהמשך להאמור לעיל אודות חיזוק ההתקשרות — יש להזכיר עוד הפעם ההצעה שכאו"א "יגיש" לרבי מנין של יהודים שפעל עליהם במחשבה דיבור ומעשה.

הצעה זו באה על יסוד הידיעה שבודאי יהי' לרבי קורת רוח מזה שכאו"א יפעל על עשר יהודים.

(משיחת ש"פ ויגש ה'תש"א)

פרסם על ההכנות המתאימות ליום ההילולא

יש לעורר ולפרסם בכל מקום ומקום (נוסף על הפעולות בד' אמותיו של בעל ההילולא) על דבר ההכנות המתאימות ליום ההילולא, ועל אחת כמה וכמה על דבר ההנהגה המתאימה ביום ההילולא.

(משיחת ש"פ בא ה'תש"א - תר"מ ח"ב עמ' 164)

לעורר ולפרסם בכל מקום ומקום שיעשו בעוד מועד את ההכנות המתאימות לכל הענינים ומנהגים הקשורים עם יום ההילולא (שכבר נדפסו בפרטיות) — בנוגע לתפלות היום; הוספה בלימוד התורה, כולל לימוד תורתו של בעל ההילולא; הוספה מיוחדת בנתינת הצדקה, וכו';

ועוד וגם זה עיקר: לארגן שביום ההילולא תהיינה התוועדויות בכל מקום ומקום, באופן

ד"ברוב עם הדרת מלך" — בכל מקום מתאים לפי תנאי המקום והזמן בכדי שיהי' "ברוב עם" עד כמה שאפשר.

וההכנות לזה בעוד מועד צריכים להיות במיוחד בשנה זו, כאשר יום ההילולא חל בערב שבת, שבו ביום קשה לערוך התוועדות "ברוב עם", כיון שעסוקים בהכנות לשבת. ועד"ז כליל שבת, כיון שצריך לסעוד סעודת שבת ביחד עם בני ביתו וכו', ואפילו ביום השבת — גם זה מוגבל רק לאלו הנמצאים בסמיכות מקום.

(משיחות ש"פ בא, ד' שבט ה'תשמ"ח - תו"מ התוועדות תשמ"ח ח"ב עמוד 268)

בשבוע שלפני ההילולא יש לערוך חשבון צדק

דארף דאך זיין דעם חשבון, צי מ'האט געטאן אלץ וואס דער בעל ההילולא פון דעם חודש האט געוואלט, און אלץ וואס ער האט פארלאנגט, וואס וויבאלד אז ער האט דאס געמאנט, איז א סימן אז מ'האט געהאט כוחות אויף דערויף, דארף זיין דער חשבון צי מ'האט אלץ אויסגעפירט (אפילו ניט בעטנדיק קיין כח נוסף).

און דער חשבון דארף זיין א חשבון צדק, ווי עס איז דא דער ווארט פון רבי'ן מהר"ש אז דער אויבערשטער נארט מען דאך זיכער ניט אפ ח"ו, און די וועלט נארט מען אויך ניט אפ, נאר ער נארט זיך אליין אפ, איז דען א קונץ אז א נאר זאל אפנארן א נאר? וואס וויבאלד אז מ'האט דאס אונז דערציילט, איז א סימן אז דאס איז אויך א נתינת כח אז דאס קען אזוי זיין.

...איז אזוי ווי עס זיינען געבליבן זיבן טעג, איז ע"ד ווי עס שטייט בנוגע די שבעה ימים שבין ר"ה ליוה"כ, איז פארוואס איז עס דוקא זיבן טעג, ניט מער און ניט ווייניקער, ווייל מ'דארף האבן אלע ימי השבוע, אז זיי זאלן מכפר זיין אויף אלע טעג פון א גאנץ יאר,

עד"ז בנוד"ד — זיינען געבליבן זיבן טעג ביז דעם יום ההילולא, איז אזוי ווי דאס איז דער שנת העשרים להסתלקות, איז מהיושר ונכון וראוי וענין גדול מאד מאד, אז במשך פון די זיבן טעג זאל מען מאכן א חשבון, זונטאג אויף אלע זונטאג'ס פון די צוואנציק יאר, צי מ'האט זיך געפירט ווי עס דארף צו זיין, און מאנטאג אויף אלע מאנטאג'ס, ועד"ז כל ימי השבוע, מאכן א חשבון אויף די אלע צוואנציק יאר.

ועי"ז וועט מען ארויסגיין פון מצרים, און אין אן אופן פון "וניצלתם את מצרים", אז מ'גיט ארויס בשלימות, וואס דאס וועט זיין בביאת משיח צדקנו.

(משיחות ש"פ וארא ה'תש"ל)

ההחלטות שבשבת שלפני ההילולא, וענין העלי' לתורה

וואס מכל האמור לעיל איז מובן, אז די פעולות וואס מען טוט אין דעם שבת שלפני יו"ד שבט דארפן זיין אין אן אופן ווי אן אבר וואס איז ממשיך אור, ד. ה. אז זיי זאלן זיין אין אן אופן אז זיי זיינען ממשיך ברכה אויף די פעולות פון יו"ד שבט

...וואס די פעולות פון יו"ד שבט זיינען זיי א כלי אויף מקבל זיין אלע ברכות והמשכות וואס קומען ביום זה.

אור וחום ההתקשרות

ובפשטות מיינט דאס, אז אין דעם שבת דארפן זיין די החלטות בענין הפעולות פון יו"ד שבת [נוסף אויף די החלטות וואס מ'האט שוין אנגענומען אנהויבענדיק פון ר"ח אן].

און ניט נאר החלטות במחשבה אדער אפילו בדבור, נאר עס דארף זיין עשי', מעשה בפועל, כפי האפשרי אום שבת.

דער ענין העשי' בנוגע לפועל: ס'איז דא דער ענין התפלה וואס איז דא בשבת, ואדרבה, עיקרו איז בשבת, ווארום די תפילות פון כל ימי החול זיינען נכלל אין שבת, און אין זיי איז דא מעין שבת.

און אויך דער ענין פון "ויקהל משה", ווי עס שטייט אין מדרש: "אמר הקב"ה למשה (דער "רעיא מהימנא") . . עשה לי קהילות גדולות בשבת כדי שילמדו הדורות הבאים אחריו להקהיל קהילות בכל שבת . . ללמוד בהם תורה לרבים", נוסף צו די שיעורים הקבועים וואס זיינען דא אויך בשבת.

וואס דאס איז אויך פארבונדן מיט דעם מנהג וואס איז נתפשט און נתקיים געווארן, אז בשבת שלפני יו"ד שבת איז מען עולה לתורה בתור הכנה צו יו"ד שבת, וואס דאס איז מנהג נכון וטוב, און אויך אט די וואס קענען דאס ניט טאן בפועל (מפני סיבות) — זיינען זיי עולה במחשבה, און "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה", וואס דער ענין העלי' לתורה איז כשמו — אז מען איז עולה צו דער בחי' פון תורה.

און די עלי' לתורה גיט א התעוררות און א תוספת כח ביתר שאת וביתר עז אין דעם לימוד התורה בימים שלאח"ז, זיי אין לימוד הנגלה, און סיי אין לימוד החסידות, וואס עס איז דאך "תורה אחת לכולנה", וויי כ"ק מו"ח אדמו"ר האט זיך געקאכט אין דעם,

און אויך אין דער גדלות פון לימוד ("גדול לימוד"), וואס דאס איז — ווען עס ברענגט צו קיום המצוות — אז דער קיום המצוות זאל זיין בהידור איז אן ענין פון "עלי" ("גדול") אין קיום המצוות עצמם.

וואס דורך די ענינים במעשה אין יום השבת — איז מען ממשיך א ברכה אין די פעולות פון יו"ד שבת.

(משיחת ש"פ בא ה'תשמ"א)

שבת זה הוא השבת שלפני — ומיני' מתברך — עשירי בשבת, יום ההסתלקות-הילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר

ושייכות מיוחדת לשבת זה עם יום ההילולא, שהרי, כבר בשבת מתחילים לעסוק בעניני ההילולא — כידוע פרטי ההנהגות ע"פ מנהג ישראל בשבת שלפני ההילולא, עלי' לתורה, וכיו"ב ("נהרא נהרא ופשטי").

ועאכו"כ ביום הילולא של צדיק, שביום הסתלקותו (ועד"ז ביום ההילולא שלו מידי שנה), כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו עולים ונכללים למעלה, ו"מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה . . ופועל ישועות בקרב הארץ".

ובפרט ביום ההילולא של נשיא הדור, ש"הנשיא הוא הכל", ובלשון הרמב"ם "לב כל קהל ישראל" — מובן, שיום ההילולא שלו וההכנות לכך בשבת שלפניו שייכים לכל אחד ואחד

שבדור.

וזוהו גם היסוד להצעה שבשבת שלפני עשירי בשבט יעלה כל אחד לתורה, שהרי יום ההילולא של הנשיא שייך לכל יהודי, "הוא הכל".

ובפרט בשנה זו שהשבת שלפני יום ההילולא הוא ש"פ בא, והרי ההסתלקות (בשנת תש"י) היתה בשבת פרשת בא.

ומזה מובן שהשבת שלפני עשירי בשבט (ובודאי ביום עשירי בשבט) הוא זמן זכאי ועת רצון וצריכים לנצלם כדי להתחזק ב"כל מעשיו ותורתו ועבודתו" של בעל ההילולא, ללכת "בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ו".

(משיחות ש"פ בא, ד' שבט ה'תשמ"ח - תו"מ התוועדות ח"ב עמוד 268)

לימוד המאמר וההשפעה שישפיע הרבי ביום ההילולא

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תש"א.

ברוקלין נ"י.

אל אנ"ש, תלמידי התמימים וכל הקרובים לחסידות וחסידים די בכל אתר ואתר, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לקראת בא יום הגדול והקדוש הוא יום עשירי בשבט, יום הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכ"מ — הנני לעורר אודות מאמרו שנתן להדפיס ליום ההסתלקות, הוא ד"ה באתי לגני — יו"ד שבט תש"י.

אשר בטח תלמדו אותו בליל ויום ההילולא.

ובלשון נשיאנו במכתביו (קונטרס ג, קונט' לו):

מסוגל הוא היום הזה להתקשר בעץ החיים, אשר כאו"א מאנ"ש יזכה שיאיר עליו ועל כל ב"ב שיחיו זכות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר מסר ונתן נפשו הק' עלינו להדריכנו במעגלי צדיקי יסוד עולם הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להושע בבני חיי ומזונא רויחא.

אנ"ש ותלמידי התמימים יחיו, התעוררו ובואו לחצרות ה', בבתי כנסיות ובתי מדרשות אל התפלה ואל למודי השיעורים ברבים, והתועדו באהבת רעים לחזק את הלימודים בתמיכת לומדי תורה ועוסקים בעבודת השי"ת.

אנ"ש ותלמידי התמימים, וכל הנוטלים חלק בדרכי החסידים והחסידות עמדו הכן כולכם, אתם נשיכם בניכם ובנותיכם, לקבל ברכת הוי' בשפעת חיים ופרנסה טובה ונחת מיוצאי חלצכם, אשר ישפיע השי"ת לכם ולנו על ידי התעוררות רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתים, ע"ד מכניסי רחמים, אשר יעורר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בעל ההילולא, וברוכים תהיו בבני חיי ומזונא רויחא.

מנחם מענדל שניאורסאהן

(אג"ק ח"ד עמ' קמא)

הנהגות ליום ההילולא

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תש"א.

ברוקלין נ"י.

אל אנ"ש, תלמידי התמימים אל המקושרים או השייכים אל כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע הכ"מ, ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה על שאלת רבים אודות סדר מפורט ביום העשירי בשבט הבע"ל, הוא יום היארצייט
של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנני בזה להציע:

בשבת קדש שלפני היארצייט ישתדלו לעלות לתורה.

אם אין מספר העליות מספיק — יקראו בתורה בחדרים שונים, אבל לא להוסיף על מספר
הקוראים.

ישתדלו שהמפטיר יהי הגדול שבחבורה — בריצוי רוב המנין — או על פי הגורל.

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום היארצייט, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני
— שחרית, שלישי — מנחה כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

להדליק נר שידלק כל המעת לעת. אם אפשר בקל — נר של שעוה.

בשעת התפלות ידלקו חמשה נרות.

אחר התפלה (בבקר — אחר אמירת תהלים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פכ"ד דכלים
ופ"ז דמקוואות. אח"כ יאמר המשנה ר' חנינא בן עקשיא כו' ויאדיר. בלחש — איזה שורות בתניא,
קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית — יחזרו חלק ממאמר דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס
ע"ד) בע"פ. ואם אין מי שיחזור בע"פ ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו אחר תפלת
מנחה.

בבוקר קודם התפלה — פרק תניא. וכן לאחר תפלת מנחה.

בבוקר קודם התפלה ירים כל אחד תרומה להענינים השייכים לנשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר
הכ"מ, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפלת מנחה.

לאחר תפלת הבוקר וחזרת הדא"ח — יקרא כל אחד פ"נ (כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו

הנני בזה: ראה ג"כ מכ' כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ע"ד היארצייט הראשון של אביו כ"ק אדמו"ר
(מהורש"ב) נ"ע (חכמי ישראל בעש"ט, ע' לג).

יקראו . . אכל לא [להוסיף]: הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם אביו. ועיין שו"ת צ"צ חאו"ח
סל"ה.

של שעוה: ר"ת ה'קיצו ו'רננו ש'וכני ע'פר.

חמשה נרות . . (יסיים): ראה קונטרס ב' ניסן ה'תש"ח, וה'תש"ט.

בלחש . . בתניא: כך נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

להכנס ביחידות או עכ"פ לראות את פני כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ — יצייר לעצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאלו עומד לפניו. להניח הפ"נ אח"כ בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ. ולשלחו (אם אפשרי — בו ביום) על מנת לקראתו על ציון שלו.

במשך המעת לעת — ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם.

במשך המעת לעת לעשות התועדות.

לקבוע שעה במשך המעת לעת — לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו.

במשך המעת לעת — לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי כנסיות ובבהמ"ד אשר בעיר לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנתו ע"ד אמירת תהלים, לימוד חומש עם פירש"י — ובמקומות המתאימים — גם ע"ד לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה. — אם באפשרי לעשות כל הנ"ל מתוך התועדות.

במשך המעת לעת — לבקר (המכושרים לזה) במקום כנוסי הנוער החרדי — ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כנוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי — ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקוה והבטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולות הנוער.

* * *

מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט ובפרט ביום הש"ק שלאחריו.

* * *

והוי' יחיש ביאת גואלנו והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בעל ההילולא, בתוכם ישימענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית א"ל.

מנחם מענדל שניאורסאהן

(אג"ק ח"ד עמ' קמב)

להסתכל עוה"פ במכתב של מנהגי יום ההילולא, ולא להסתמך על הזכרון

...עד"ז איז אויך בנוגע צו יו"ד שבט: אז די אלע ענינים וואס דארף געטאן ווערן נאך פאר יו"ד שבט אלס הכנות ליום זה, ועאכו"כ די ענינים וואס דארפן געטאן ווערן ביו"ד שבט עצמו, וועגן וואס ס'איז גערדט געווארן בשנים שלפנ"ז — דארף מען טאן אויך בשנה זו.

און מ'דארף ניט נאכאמאל איבער'חזר'ן וואס די ענינים זיינען, ווארום מ'האט שוין אויך געדורקט. וואס די כוונה אין דעם ריידן איז ניט בכדי מ'זאל האבן נאך עטלעכע שורות צו פארשרייבן אין דער רשימה, נאר בכדי מ'זאל אין דעם אריינקוקן און טאן בפועל ווי דארטן שטייט.

און מ'זאל טאקע דארטן אריינקוקן אינעווייניק, און נישט פארלאזן זיך אז מ'געדענקט וואס עס שטייט דארטן. ווארום זכרון קען נישט זיין אין יעדער פרט, ובפרט נאך אז דער קולגניקער מישט זיך אריין און העלפט אים פארגעסן וואס ער האט געליינט, וויבאלד אז אים איז דאס מער נוגע ווי אנדערע.

און טאן די אלע ענינים אין אן אופן פון להעלות בקודש — נאכמער וויפל מ'האט געטאן בשנים שלפנ"ז, און אין אן אופן פון "יגעת" וואס דעמאלט וועט זיכער זיין "ומצאת", אז דערפון וועט ארויסקומען באין ערוך מערער ווי לויט דער יגיעה וואס ער האט אין דעם אריינגלייגט, ווי א מציאה, וואס איז נישט לפי ערך העבודה.

(משיחת ש"פ וארא ה'תשמ"א)

להיות על הציון

תמי' קצת שלא הי' כאן לא ביי"ט כסלו ולא ביום ההילולא להשתטח על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואף אם אמת נכון הדבר שיש אצלו טעם ותירוץ ע"ז, הנה אין זה נוגע אלא בענין שכר ועונש שלא להענישו ח"ו מה שלא הי' נוכח כאן, אבל ידוע בענין דאונס רחמנא פטרי' — כמאן דעביד לא אמרין, ובטח האריכות בזה אך למותר.

(מכתב מיום ט"ו שבט ה'תשי"ב - אג"ק חז"ה עמ' ריב)

גם כשמשיח יבוא יש להתנהג בהנהגות ההילולא

וכיון שנשארו חמשה עשר יום עד להיארציית, יום ההילולא של נשיאינו, ובמענה על שאלת כו"כ אודות הסדר ביום זה — הצעתי, שסדר ההנהגה ביום ההילולא בשנה זו יהי' — במידה האפשרית — כפי ההצעה שנכתבה אשתקד, ובודאי יוכלו למלאותה גם בשנה זו.

...ובפרטיות יותר — הן בנוגע לעלי' לתורה בשבת קודש שלפני יום ההילולא, ועד"ז בנוגע לסדר ההנהגה ביום ההילולא עצמו.

וגם כשיעזור הקב"ה שעד אז כבר תהי' ביאת משיח צדקנו, ומה גם ש"הקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בתוכם, יכול להיות עוד לפני זה, ויש כמה ראיות בש"ס ומדרשים שיכול להיות הענין ד"הקיצו ורננו" אצל יחידי סגולה לפנ"ז; ובפרט כאשר המדובר בנוגע לנשיא שצריך להוציא את צאן מרעיתו מחושך כפול ומכופל כזה —

אין זה מבלבל לסדר האמור ביום ההילולא, כיון שגם אז יהי' זה יום ההילולא, ומה איכפת ("וואס הארט") אם זה באופן למטה מעשרה טפחים או למעלה מעשרה טפחים! — וכיון שאין סתירה בדבר, יכול להיות הסדר כדאשתקד.

(משיחת כ"ד טבת ה'תשי"ב - תו"מ חז"ה עמ' 262)

הנהגות של יום ההילולא הם לכל הדור

וואס כאן איז אויכעט המקום דערמאנען — און ווי געזאגט פריער מ'דארף נישט איבער'חזרן

נאכאמאל די פרטים. בנוגע צו די הנהגות פון יום ההילולא, די הנהגות אין דעם שבת שלפני יום ההילולא, און אין די הנהגה שבכל יום שלפני יום ההילולא איז שייך לכל דורו, וואס ער איז דאך נשיא דורנו, עאכונ"כ אין ר"ח פון דעם חודש וואס העשירי בו יהי' קודש, בעשתי עשר חודש באחד לחודש, והולך ומוסיף ואור,

ובקרוב ממש, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם.

(משיחת ר"ח שבט ה'תשמ"א)

שינוי הרגילות

האמור לעיל אודות שינוי הרגילות שייך גם בנוגע להתקשרות אל הרבי: עומדים אנו בסמיכות ליום היארצייט, שבו נעשית עלי' גדולה ביותר אצל הרבי, ובמילא, גם אצל המקושרים אליו, כהבטחתו שנשיאי ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם. אלא שלזה צריך הכנה וכלי — עבודת התשובה — שינוי הרגילות, שעיי"ז מתעלים עם הרבי בכל עליותיו, ועוד ועיקר, שזוהי ההכנה לעלי' הכי עיקרית — ביאת המשיח. ועד"ז בנוגע לקיום ברכותיו והבטחותיו של הרבי, שהכלי לזה הוא שינוי הרגילות... והעצה לזה — לשנות את הרגילות, וכאמור, אפילו דבר קטן, משהו (כמו הקוץ שלמטה שאינו אלא משהו) בלבד, אלא שעשייתו אינה ע"פ הרגילות אלא יותר מרגילותו, מצד קבלת עול, ועיי"ז מתקשרים עם הקוץ שלמעלה, בחינת היחידה של הרבי. ובלשון הפיוט: "חבוקה ודבוקה בך, טוענת עולך, יחידה לייחדך" — שכדי להיות "חבוקה ודבוקה בך", צ"ל "טוענת עולך", ענין הקבלת עול, ועיי"ז נעשה "יחידה לייחדך".

(משיחת ש"פ וארא ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 183)

כדי לעלות עם הרבי בעליותיו שביום ההילולא ה"ז ע"י העבודה ד"בכל מאודך"

ומזה מובן גם בנוגע לענינו — יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר בעשירי בחודש שבט: כיון שהעליות ביום ההילולא הן שלא בערך — לכן צריכים להשתדל שתהי' אצלנו היכולת והאפשרויות ללכת ולהתעלות ("מען זאל קענען מיטגיין") ביחד עם הרבי. — הרבי סיפר, שפעם אחת כשישב החסיד ר' יעקב מרדכי מפאלטווא עם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — לאחר ששכר היו חברים במשך שלושים שנה, פרץ בבכי, באומרו אל כ"ק אדמו"ר נ"ע: במשך שלושים שנה האחרונות — אתם עליתם למעלה מעלה, ואנכי ירדתי למטה ... מטה!

ומשמעות הסיפור היתה, שכ"ק אדמו"ר נ"ע קיבל את הדברים בניחותא, היינו, שהסכים אל דברי הרי"מ, כיון שזאת היתה המציאות...

והגע עצמך:

ר' יעקב מרדכי הי' בעל דרגא, בעל צורה, עובד, ועבודתו היתה בקו המרירות (מצד מרה שחורה), ועם כל זאת, הרי לגבי עליותיו של כ"ק אדמו"ר נ"ע, לא זו בלבד שכל עניניו של הרי"מ לא היו בגדר מעלה ("זיינע ענינים האבן ניט געהייסן קיין מעלה"), אלא אדרבה, הם היו ענין של מטה!...

...ומכל שכן בהנוגע אלינו — שלא זו בלבד שהעבודה שלנו אינה בערך לעליותיו של הרבי, שלכן הרי זה ענין ד"אוכס" אלא גם למטה מזה...

וכיון שכן, צריכים אנו להשתדל ביותר שלא לפגר ("ניט אפצושטיין")... אלא להצטרף ולהתלוות ("מיטהאלטן") אל הרבי בעליותיו — עי"ז שהעבודה שלנו תהי' באופן ד"בכל מאורך", "מאוד שלך" עכ"פ, "אונדזער בלי גבול" (עם היותו באין ערוך אל העליות הבל"ג של הרבי).

(משיחת ש"פ וארא ה'תשי"ב - תר"מ ח"ד עמ' 277)

התוועדות לרבים ביום ההילולא

...ב) בקשר ליום ההילולא השני — יו"ד שבט — הממשמש ובא, הנה בטח ישתדלו בזה בהתוועדות לרבים באופן המתאים, וכן גם כן אשר במענה על שאלת רבים, הנה דעתי הוא, שהסדר יהי' בפרטיות כמו שכתבתי במכתב דאשקד.

(א' שבט ה'תשי"ב - אג"ק ח"ה עמ' קנז)

שמירת מנהגי יום ההילולא מהוה נתינת פ"נ לבעל ההילולא

בא' ממכתביו מבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר גודל הענין דשמירת יום ההילולא של צדיק בלימוד והתוועדות, ובו מספר אודות יום ההילולא ט' כסלו שנת תרנ"ז, שחל בשבת פרשת ויצא (כקביעות שנה זו), ואז אמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מאמר ד"ה והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים, ובהתוועדות שהתקיימה אז אמר כ"ק אדמו"ר נ"ע: שמירת יום ההילולא בלימוד תורתו של בעל ההילולא ובעריכת התוועדות, היא, פדיון נפש שנותנים לבעל ההילולא.

נקל לשער שאילו היתה האפשרות להכנס עתה אל אדמו"ר האמצעי וליתן לו פדיון, הי' בודאי כל אחד ממנהר להכנס ("ער וואלט גארניט געקלערט און וואלט באלד אריין") וליתן פדיון.

וע"פ האמור ישנה האפשרות עתה ליתן פדיון לאדמו"ר האמצעי — בהתוועדות שמתקיימת עתה, ובלימוד תורתו (לאחרי ההתוועדות, כשכל אחד יחזור לביתו), ללמוד ענין א' מספריו של אדמו"ר האמצעי, בעל ההילולא.

(משיחת ט' כסלו ה'תשי"א - תר"מ ח"ב עמ' 105)

האופן של ההילולא של הרבי — שמחה

ההילולא של הרבי, כ"ק מו"ח אדמו"ר, נקבעה בהשגחה פרטית כפי המתאים לאופן עבודתו: עצבות — אינו שייך כלל, אלא המדובר אפילו אודות שלילת המרירות. האופן שבו נקבע ההילולא של הרבי הוא — בשמחה.

...וטעם הדבר — לפי שעבודתו שעבד בה כל ימי חייו היתה ג"כ באופן כזה, לקרב ולהעלות את כל בני ישראל, אפילו ה"בריות", בדרך של קירוב ונועם, מתוך כוונה לפעול את ה"ומקרבן לתורה", לפעול אצלם "לחזות בנועם השם", ולגלות את חלקם בתורה וחלקם במצוות.

(משיחת יו"ד שבט ה'תשי"ד)

ההילולא צריכה להמשיך תוספת חיים בכל הענינים ומתוך שמחה

וכן הוא אצל הצדיקים המגלים פנימיות התורה:

כיון שענינים ה' להמשיך ולגלות פנימיות התורה בנגלה דתורה, ומנגלה דתורה יומשך בחיי היום יומיים, כך שאופן ההנהגה במחשבה דבור ומעשה יהי' ניכר שמדובר אודות יהודי הקשור עם פנימיות התורה, "אילנא דחיי" —

הנה גם בנוגע אליהם נקבע המנהג שיום הסתלקותם יהי' ענין של "חיים עד העולם", היינו, להמשיך תוספת חיים בכל הענינים, אפילו בעניני העולם,

ובאופן שההמשכה תהי' לא מתוך תנועה של "מיעוט חלבי ודמי", אלא כתורת הבעש"ט על הפסוק "כי תראה חמור שונאך וגו'", שאע"פ שה"חומר" הוא ה"שונא" של הנשמה, מ"מ, צריך להיות "עזוב תעזוב עמו", היינו, לעבוד את ה' לא ע"י סיגופים ותעניות, אלא דוקא ע"י הגוף וכחותיו, ובשמחה.

וזהו אחד הטעמים להמנהג לערוך "יום ההילולא" — שמחה — ביום ההסתלקות של הנשיאים הקשורים עם פנימיות התורה.

והכוונה בזה היא — להמשיך תוספת חיות ותוספת אומץ בכל הענינים דתורה ומצוות, ואח"כ יומשך גם בעניני הרשות, הן בהתנועה ד"קדש עצמן כמותר לך", ועוד יותר בהתנועה ד"בכל דרכיך דעוהו", שבאכילתו ובשתיתו ובכל עניניו תהי' עבודת ה' מתוך שמחה.

(משיחת יו"ד שבט ה'תשט"ו)

ההתבוננות של יום ההילולא צריכה להביא תוספת בענין "באר את התורה" בשבעים לשון

כמדובר לעיל אז די התבוננות בנוגע צו יום ההילולא דארף פועל'ן אין ענינים פון מעשה בפועל, ווארום המעשה הוא העיקר — איז בנוגע צו די הוראות וועלכע מ'דארף ארויסנעמען פון דעם יום ההילולא, דארף מען ניט זוכן וואס זיינען געווען די ענינים וואס ער האט געמאנט פון יעדערן און האט געהאפט אז יעדערער וועט זיך עוסק זיין אין זיי.

און וויבאלד אז ער געמאנט די ענינים איז זיכער אז ער האט געגעבן די כוחות אז מ'זאל דאס קענען טאן, און האט געגעבן זיינע ברכות צו די אלע וואס וועלן זיך עוסק זיין אין די ענינים, ביז ברכות אין עניני עולם הזה, וואס "מה להלן עומד ומשמש אף עתה עומד ומשמש" — דארף מען ניט זוכן וואס זיינען געווען די ענינים וואס ער האט געמאנט, ווארום ער האט דאך אליין אנגעוויזן אין זיינע בריוו, און אין זיינע מאמרים ושיחות.

אור וחום ההתקשרות

וואס ער האט דאך געמאנט אז אלע ענינים זאלן זיין פארבונדן מיט מעשה בפועל בעוה"ז, אפי' די ענינים פון תומ"צ וואס זיינען העכער פון העלם והסתר פון עוה"ז, זאלן זיי אויך זיין פארבונדן מיט א מעשה בפועל בעוה"ז כפשוטו.

...ע"פ האמור לעיל איז פארשטאנדיק, אז די התעוררות בנוגע צו עבודת ה' [אין מחשבה דיבור ומעשה, "והמעשה הוא העיקר"], וועלכע מ'דארף נעמען פון היינטיקן שבת.

[אלס הכנה צו עשירי בשבת, "העשירי יהי' קודש".] איז פארבונדן (לכל לראש) מיט דעם ענין פון "באר את התורה הזאת":

געבן צו פארשטיין די תורה אין אן אופן אז ס'זאל זיין פארשטאנדיק "בשבעים לשון" (במדינה זו אין ענגליש, ועד"ז אין יעדער מדינה כלשונה).

...און די הוספה ביתר שאת וביתר עז אין דעם ענין פון "באר את התורה הזאת לאמר" — איז די עבודה המיוחדת וואס דארף זיין אלס הכנה צו "עמדו הכן כולכם" אויף מקבל זיין אלע השפעות וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו גיט בכלל, ובפרט ביום ההילולא שלו — ווארום דער ענין פון "באר את התורה הזאת לאמר" איז געווען דער אויפטו פון כ"ק מו"ח אדמו"ר.

(משיחת ש"פ וארא ה'תשל"ח)

הטעם לאמירת תחנון ביום ההילולא — להעלות גם את הגוף

שאלתי פעם את כ"ק מו"ח אדמו"ר מהו הטעם שאצל חסידי חב"ד נוהגים לומר תחנון ביארציט של צדיקים (דלא כבפולין), והשיב, שזהו הזמן היותר טוב לבקש ולפעול כו' ("וואו איז דא א בעסערע צייט אויף אויסבעטן"). ויש לומר הביאור בזה — שאצל פולין אין אומרים תחנון, מפני שהעלי' שביום היארציט אצל הצדיק ש"באמונתו יחי"י פועלת עלי' אצל כל מקושריו, שנמצאים במעמד ומצב שלמעלה מהענינים שצריכים לומר עליהם תחנון (אף שאין זה בדרך פנימיות); אבל חסידי חב"ד, שתובעים מהם פנימיות ועבודה דוקא, רוצים להעלות ("מיטנעמען") גם את הגוף, גוף רחוק ("א אפגעוואשענעם גוף"), ולכן גם אז אומרים תחנון.

(משיחת כ"ף מנחם אב ה'ש"ת)

התעוררות רחמים מיוחדת ע"י לימוד תורתו של בעל ההילולא וחסידישע פארבריינגען

דער רבי דער נשיא שרייבט, אז ביום ההילולא איז דער בעל ההילולא מעורר רחמים רבים פאר די חסידים מיט זייערע ווייבער מיט די קינדער, נאר דאס איז א התעוררות רחמים רבים כללית, די חסידים וואס מאכן דעמאלט א קביעות עתים אויף לימוד התורה, מתורתו של בעל ההילולא, מיט א חסידישע פארבריינגען, איז דאס א התעוררות רחמים רבים מיוחדת, ווארום דאס איז דער פ"נ וואס דער חסידים דערלאנגען דעם בעל ההילולא.

(משיחת אור לכ"ד טבת ה'תשכ"ג)

שבת שלאחרי ההילולא

בשעת עס קומט דער שבת שלאחרי יום ההילולא — ווערט דעמאלט דער "ויכולו" מלשון שלימות אין דעם שלימות גופא פון דעם יום ההילולא — תכלית השלימות שבתכלית השלימות.

דער לימוד דערפון צו כל אנשי דורנו:

פון דעם שבת שלאחרי יום ההילולא . . באקומט יעדער איד פון דעם דור אנשים נשים וטף, כוחות צו מוסיף זיין באופן חדש ושלם בערך אין זיין עבודה, בלימוד התורה, קיום המצוות בהידור, ועבודת התפלה. ובכללות — די שלושה עמודים שעליהם העולם עומד, תורה, עבודה (תפלה) וגמילות חסדים (וועלכע זיינען כולל כל המצוות וכל עניני עבודה).

ובמיוחד אין דער עבודה המיוחדת פון דעם בעל ההילולא — הפצת התורה והיהדות בכלל, און הפצת המעיינות חוצה במיוחד, ביז אין חוצה שאין חוצה ממנו, כולל דורך מתרגם זיין חסידות בלשון עם ועם.

(משיחת ש"פ בשלח ה'תשמ"ז - ספה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 316)

ימים שלאחרי ההילולא

ענין נוסף שצריכים להדגיש בבואנו מיום ההילולא, ובפרט בקשר לאורחים שהגיעו לכאן לקראת יום ההילולא, ומתכוונים לחזור למקומותיהם. ובהקדים:

מכיון שנשיא הדור (בעל ההילולא) — אחד הוא, "דבר אחד לדור", וביחד עם זה "הנשיא הוא הכל", "לב כל קהל ישראל" — הרי מובן, שענינו — לכל לראש — שבו ועל ידו מתאחדים כל בני דורו [ובפרט ההולכים בדרכיו ואורחותיו] ונעשים למציאות אחת — "הכל הוא הנשיא".

וענין זה מתעורר ומתגלה ביותר — כאשר כו"כ מישאל מתאספים ובאים ממקומות שונים, כדי להיות בצוותא ביום ההילולא של נשיא הדור, היחיד ומיוחד שבדור.

ולכן, כאשר כאו"א מתכונן לחזור למקומו, למדינתו, לעירו ולשכונתו — זקוקים להשתדלות מיוחדת שההתאחדות שהיתה ביום ההילולא תהי' באופן ש"פעולה נמשכת", גם כאשר נפרדים — בגשמיים — איש איש למקומו.

וענין זה נפעל ע"י התבוננות ומחשבה במהותה של פרידה זו — שאינה אלא ענין חיצוני בלבד, מצד הגוף הגשמי, אבל מצד הנשמה [עיקר מציאותו של יהודי] — נמצאים תמיד במצב של התאחדות, ומכיון שכן, הרי "במקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא", היינו, שגם כאשר כאו"א חוזר למקומו — הרי לאמיתתו של דבר נמצאים כולם במצב של התאחדות.

ובפרט כאשר התאחדות זו (שמצד הנשמה כו') באה לידי ביטוי במעשה בפועל — ע"ז שכולם מוסיפים בלימוד תורתו של בעל ההילולא [בהוספה על השיעורים הקבועים בתורה] ובקיום מעשים טובים בהתאם לציוויים והוראות של בעל ההילולא [בהוספה על כללות הענין דקיום המצוות], היינו, שלמרות שכאו"א נמצא במקומו הוא, מתאחדים כולם באותו ענין של מעשה בפועל.

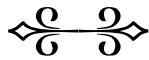
וכדי להוסיף עוד יותר בענין האחדות — הגה מזמן לזמן צריכים להתכנס ולהתאסף יחדיו, כדי ללמוד יחד ענין בתורתו של בעל ההילולא, ולהחליט ביחד החלטות טובות בנוגע למילוי

אור וחום ההתקשרות

שליחותו של בעל ההילולא בהפצת התורה והיהדות בכל מקום שידו מגעת, ובאופן ד"איש את רעהו יעזורו" – בכל ענינים אלו.

ח. ובהתאם לכך – יש להשתדל בעריכת "כנסים" בהקדם האפשרי למועד חזרת כאו"א למקומו, כדי לקצר את משך זמן הפרידה הגשמית (עד מועד ה"כנס") כל האפשרי, ומה טוב – ש"כנסים" אלו ייערכו במשך השבוע שמתברך מיום השבת דיום ההילולא, ש"מיני" מתברכין כולהו יומין".

(אור לי"ג שבט תשד"מ - תו"מ התנועדות ח"ב עמוד 890)

לזכות

החתן התמים יונה מרדכי שי'

והכלה מרת דבורה לאה שתחי'

איידעלקאפף

בקשר ליום כלולתם

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, כ"ו סיון תשס"ז

*

יה"ר מהשי"ת שיבנו בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

ושיזכו להצטרף ל"צבא השלוחים" של כ"ק אדמו"ר

ולמלא משאת נפשו הט' להביא לימות המשיח

ובקרוב ממש

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות
הילדה חי' מושקא שתחי'
נולדה י"ג סיון ה'תשס"ז
ולזכות הורי'
הרה"ת ר' דוד צבי וזוגתו חנה שיחיו
וויגלער
ולזכות זקניהם
הרה"ת ר' הלל דוד וזוגתו מרת שרה שיחיו קרינסקי
הרה"ת ר' אברהם נחמן שמשון וזוגתו מרת הדסה פייגא שיחיו וויגלער
הרה"ת ר' חיים יהודה וזוגתו מרת דבורה שיחיו קרינסקי
הרה"ת ר' גרשון מענדל וזוגתו מרת בתי' שיחיו גרליק